

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349; za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Agrarna politika

Izmed vseh panog gospodarstva je kmetijstvo v marsikaterem oziru najbolj zanemarjeno. Pridobitniki v ožjem smislu besede imajo svoje trgovske, obrtniške zbornice, strokovne organizacije, po njih zgledu tudi številni drugi stanovi, le v kmetijstvu prevladuje individualizem, ki se kaže predvsem v vnovčevanju proizvodov. Industrija je organizirana v kartelih, ravno tako kaže trgovina vedno močnejšo skupno zavest in skuša izločiti nepotrebno konkurenco. Obrtništvo se združuje vedno bolj. Tudi v našem kmetijstvu smo imeli že več poskusov prodajnih organizacij in nam je pokazalo lepo pot tudi naše združništvo. Vendar so prodajne zadruge premalo vplivne, da bi lahko odločale na tržiščih, kjer se imajo boriti z neorganizirano konkurenco, ki dela pod najrazličnejšimi pogoji in zato tudi lahko tlači cene na nižino, ki ne odgovarja produkcijskim stroškom ogromne večine naših kmetovalcev.

Take razmere so v marsičem razumljive zaradi načina same naše kmetijske produkcije. Kakor smo doslej skušali s poukom in najrazličnejšimi drugimi sredstvi dvigniti tehnično našo kmetijsko proizvodnjo, smo vendar še premalo storili za pomoč kmetu pri vnovčevanju njegovih najvažnejših pridelkov. Tu se nam odpira široko polje dela, pri katerem bodo največ dobrega storile zadruge. Tega dejstva se zavedajo tudi zadruge in njih osrednje organizacije, ki skušajo narediti, kar se narediti da, pa jim — žal — primanjkuje skoraj vsakih sredstev. Pomislimo n. pr. na našo prašičerejo, ki je tako nujno potrebna regeneracije, za kar pa so potrebna velika sredstva, katerih kmet ne zmore sam in tudi njegove organizacije ne. Zato bi bilo prav, da se najdejo sredstva za nujne potrebe našega kmetijstva. Vemo, kako težaven je danes finančni položaj države, ki je posegla po povšitju davkov in uvedbi novih davkov, toda v našem proračunu izdatkov se da še marsikaj skrečiti.

S tem prihajamo na zelo važno vprašanje, kako naj se krijejo potrebe države in samouprav. Mnenja smo, da bi se dalo marsikaj prihraniti pri izdatkih, ker je danes negotovo, koliko nove obremenitve se prenese vse naše gospodarstvo. Saj je znano, da postaja s padajočim narodnim dohodkom delež, ki ga tirja zase država, vedno večji in težje znesljivi. Že nešteto krat smo poudarjali, da je potrebna reorganizacija državne uprave, da se tako zmanjšajo naši izdatki.

Zastopniki našega kmetijstva večkrat pravilno poudarjajo, da je potrebno znižanje zaščitnih carin, katere uživajo nekatere industrije in si delajo velike dobičke. Vendar mislimo, da bi posebno slovenskemu gospodarstvu odprava nekaterih carin škodovala, ker bi omogočila inozemski konkurenci še prestejšo pot v našo državo. Pač pa pravimo, da so nekatere stroke preveč dobro zaščitene in da bi bilo potrebno carinsko zaščito reorganizirati na teki podlagi, da bi vsekakor odgovarjala interesom vsega našega gospodarstva. Posebno dobro bi bilo carinsko zaščito odzveti onim panogam industrije, ki je je izrabila za stvarjanje kartelov.

Kakor smo že omenili, bi bilo potrebno prilagoditi našo industrijsko politiko novim gospodarskim razmeram. Nismo za demontiranje industrije, ker pomeni to brezposelnost desetstisočev delavcev, pač pa smatramo, da naj industrijski kapital, ki prihaja iz inozemstva, pušča svoje velike dobičke tudi nam, odnosno vsemu našem gospodarstvu.

Na drugi strani pa za izvoz naših pridelkov ne samo iz Slovenije, ampak iz vse države ne kaže nič kaj dobro. Letina je slaba. Oni kmetovalci, ki so računali, da bo letošnja letina dobra in da se bodo zanje dobile znosne cene, najbrže ne bodo prišli na svoj račun. Nada je še vino, za katerega se nam obetajo zaenkrat boljše cene. Lani v jeseni smo se tolažili, da bomo že še pretolkli do spomladi, do nove letine. Letos smo pa zopet na istem. Samo s to razliko, da letos ne bo večina naših kmetovalcev imela za svojo prehrano lastnih pridelkov, posebno žita ne do spomladi, ampak bo treba že za svečnico dokupovati. Spomlad se nam obeta kaj slaba, če bo šlo tako naprej.

Poleg tega pa tudi za izvoz naših kmetijskih pridelkov, če bi jih imele druge pokrajine države, niso razmere rožnate. Pomislimo samo, kako se zapirajo sosedne države za naš izvoz kmetijskih pridelkov, hoteč ščititi svoje kmetijstvo in ga celo povzdigniti. Zavedajo se, kaj pomeni za industrijsko državo kmetijstvo. Kdor čita podatke o velikem napredku nemške kmetijske produkcije, kakor smo jih brali zadnje dni, vidi, da je n. pr. uvoz žita padel od 7,5 milijonov ton v letu 1927. na 1,8 milijona ton lanskega leta. Uvoz prašičev je padel za polovico, goveje živine je skoraj ponehal, uvoz jaje je padel za petino itd. Podobne slabe vesti prihajajo iz Češkoslovaške. Po uradnih podatkih je letina dala prav dobre uspehe in tako računajo Čehi, da se bo uvoz pšenice zmanjšal za polovico. Poleg tega bodo Čehi imeli še za izvoz 32.000 vagonov rži, dočim so lani rž še uvažali.

Iz vsega tega je razvidno, kako težaven je letos položaj našega kmetijstva, posebno slovenskega. Zato nam je potrebna aktivna kmetijska politika, ki mora predvsem izboljšati kmetu prodajne cene. Seveda mora naša agrarna politika upoštevati interese kmetijstva vse države, saj so razmere pri nas tako različne, da lahko isti ukrep povzroči nekje korist, drugod pa škodo. Svariti pa je treba pred eksperimenti, ki stanejo težke vsote javnega denarja, pa ne dosežejo pravega uspeha. Vsi ukrepi pa morajo biti tudi plod temeljitega proučevanja, ker kljub nujnosti tu hitrost ni dobra. Posebno pa morajo odpasti demagoški momenti, ker ukrepi, ki stoji pod vplivom teh momentov, lahko povzročijo veliko škodo. Eksperimenti so vedno nevarna stvar, so pa pri nas nepotrebnost, ker poznamo razmere. Napake, storjene v gospodarskem življenju, se ne dajo tako

Ozadje nemških vojaških zahtev

Predvojna Nemčija sili na površje

V Nemčiji, kakor se položaj razvija zadnje dneve, se vodilne osebnosti niti več ne trudijo, da bi pred svetom bil varovan vsaj videz. Ob strani novo izvoljenega in novo sestavljenega parlamenta vlada Papen, ki nima za seboj drugega, kakor starega maršala. Toda v resnici ne vlada niti ne civilist Papen, v Nemčiji vlada general. Armada je tista, ki v Nemčiji odločuje, armadi pa komandira general Schleicher. Resnični gospodar v Nemčiji, kakor se kaže bolj in bolj, ni ne parlament, ne Hitler, ampak general. Polagoma postaja jasno, zakaj je moral pasti Brüning. Brüning je padel, ker je bil demokrat, ker je bil predstavnik republikanske weimarske Nemčije. Razumljivo je tudi, zakaj Schleicher ne pusti Hitlerja na površje. Boji se, da ne bi postal premogočen, da se ne bi preveč uveljavil, da ne bi s svojimi rjavimi srajcami postal odločilen činitelj v državi, podobno, kakor je uspel Mussolini s črnimi srajcami v Italiji. Zato mora tudi Hitler ostati ob strani. Tisti, ki dejansko vodi politiko in državo, je Schleicher, Papen je le njegovo figuro pero. Schleicher misli, da je sedaj prišla njegova ura, ko bo zopet lahko uveljavil reklo stare cesarske Nemčije: »Deutschland über alles«. Zato mu je v prvi vrsti potrebna velika in dobro organizirana armada in Schleicher jo zahteva javno, z brutalno odkritostjo, kakršne je bil svet vedno vajen od Nemcev. Generalska Nemčija zahteva nazaj svoje armade. Ne radi narodne obrambe, ker ni nikogar, ki bi Nemčijo ogrožal v njenih mejah, ampak ker Schleicher smatra, da je armada koristno in potrebno orodje, na katero se more v pravem času vpreti diplomacija, da lahko zahteva in izsili pri mednarodnih pogajanjih več in več.

Generalska politika v Nemčiji je mogoča le radi tega, ker je delavska in proletarska Nemčija tako rekoč brez moči in po sili razmer potisnjena v mrtvilo. Delavstvo, ki je brez dvoma proti vsakim vojaškim eksperimentom, ker bo edino ono, ki jih ulega plačati s svojo krvjo — je potisnjeno med dva ognja. Ako se zadrži politično pasivno, podpre vladajoči Papenov kabinet da more še nadalje ostati na vladi. Ako pa nastopa za parlamentarnost, pa pomaga Hitlerju v sedlo. Hitler na vladi pa pomenja triumf fašizma v Nemčiji. Ni dvoma, da bi fašizem, kakor je že sedaj pokazal, s krvavo roko zatrl vsako politično svobodo drugače mislečih in uvedel fašistično diktaturo. Tako je delavstvo, kamor moramo prišteti tudi večino centruma, v izredno težkem položaju. Baš ta prisiljena nevtralnost delavskih strank omogoča, da triumfirajo junckerji in baroni nad Weimarjem in republiko. Vendar ni verjetno, da bi nemški narod, ki je politično tako izžolan, dolgo prenašal diktatorsko vladno. Niti komu drugemu, niti samemu Bismarcku bi v teh razmerah ne uspelo, zgraditi oblast na same bajonete. Demokracija, svoboda besede, svoboda tiska in svoboda glasovanja niso prazne besede, zlasti kadar narod ve, da je v igri dobrobit vsakega posameznika. Zato Hindenburgu in Schleicherju ne bo preostalo drugega, kakor da poišče ta zvezo z ljudstvom, oziroma njegovim parlamentarnim zastopstvom.

Berlin, 2. sept. AA. Revija »Volk und Reich« objavila članek kancelarja Papena, v katerem zagovarja konservativno vodstvo države in trdi, da je državna avtoriteta osredotočena v vojski.

Četrta milična organizacija v Nemčiji

Pariz, 2. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina: K obstoječim političnim organizacijam bojnih čet, se bo zdaj pridružila nova. Nacionalno socijalistični disident Otto Strasser bo ustanovil takozvano črno fronto. Poleg jeklenih četad, državnega prapora in rasističnih napadalnih čet bo to četrta milična organizacija v Nemčiji. Zanimivo je, da je njen ustanovitelj brat dr. Gregorja Strasserja, ki spada med prve sodelavce Adolfa Hitlerja. V novi organizaciji bodo vsi tisti, ki so s Hitlerjevo politiko nezadovoljni. V pozivu k pristopu pravi Otto Strasser, naj se novi organizaciji pridružijo vsi tisti nacionalni socialisti komunisti in socialisti, ki hočejo ustvariti enotno socijalistično revolucijarno fronto. Ime nove vojne organizacije bo »Die Schwarze Fronte«. Vodil jo bo major Buchdrucker bivši poveljnik državne brambe, ki je 1. oktobra 1923 izvršila prevratni poskus. Tedaj je bil major Buchdrucker obsojen na 10 let ječe, kasneje pa pomiloščen.

Nacionalni socialisti so kmalu izločili iz svojih vrst reakcionarne poizkuse in to je pobudilo Otto Strasserja, da je sedaj ustanovil disidentsko in docela revolucionarno stranko.

Klic po orožju ni prišel o pravem času

Pariz, 2. sept. AA. Vse časopise soglasno in to je treba soglasno in z vso odločnostjo odkloniti nemške zahteve glede oborožitve Nemčije, ker pomenijo veliko nevarnost. Listi so prepričani, da velike države, kakor Anglija, Zedinjene države, Zverne Amerike, Francija itd. ne bodo dovolile, da bi kdo skušal uničevati njihovo delo za ublažitev sedanje gospodarske krize na svetu. Nemška zahteva zdaj ni na mestu in bi izzvala le nove oborožitve.

hitro popraviti, saj vidimo, kako dolgo časa rabi že pravo spoznanje o raznih gospodarskih problemih, da se uveljavi in prode.

ve. Pariško časopisje poudarja, da je Francija lojalna in da se ravna strogo po mirovni določbah in mednarodnih pogodbah, ki jih je podpisala.

Angieži odhlanjajo

London, 2. septembra. AA. V komentarju o nemški demarši za oborožitveno enakopravnost piše »Manchester Guardian«:

Če bi se dovolilo Nemčiji, da se oborožuje, potem je jasno, da bi se to nadaljevalo brez konca. Ni dvoma o tem, kakšne bi bile posledice takega tekmovanja za razmerje med Francijo in Nemčijo in za vsa vprašanja mednarodne razorožitve.

List nato pristavlja, da nemški vladi ne gre za resno akcijo, marveč za vtis na javno mnenje nemškega naroda. Saj po mnenju lista sama ne veruje v to, da bi zdaj mogla doseči take koncesije.

London, 2. sept. AA. »Morningpost« komentira nemško noto o oboroževanju in se vprašuje, kakšna jamstva bi utegnili nemška vlada ponuditi še pred razpravo o versajski pogodbi, da se hoče odreči

Pogajanja za parlamentarno koalicijo

Hitler odklonil sodelovanje s Papenom

Berlin, 2. sept. AA. Poizkusi nemških nacionalcev in konservativcev, da pritegnejo k sodelovanju s Papenovo vlado tudi nacionalne socialiste, so se izjalovili. Snoči je Hitler na svojem shodu v spornih palači kategorično odklonil takšna vabila, isto pa je storil tudi vodja fašistične frakcije v pruskem deželnem zboru Kube. V članku, ki ga je objavil tiskovni urad nacionalsocialistične stranke, pravi Kube, da je bila stranka prisiljena stopiti v tesnejše stike s centrom, ker bi sicer Nemčija znova postala plen marksizma. To bi se pripetilo že po kratki dobi nezmislne reakcije.

Tudi Hitler je v svojem snočnem govoru ironiziral nemške veleposestnike tostran in onstran Labe, ki mislijo, da so se dozda nacionalni socialisti trudili zato, da bi prijatelji gospoda von Papena na ramenih nacionalnega socializma opravičali svoje politične poizkuse.

Poslanec Kube pa pravi v svojem članku o weimarski ustavi, da je nemško ljudstvo ni priznalo in ni sprejelo. To ustavo ne kaže izpreminjati po drobcih, marveč je treba v Nemčiji ustvariti popolnoma nov red.

Berlin, 2. sept. tg. V pogajanjih med centrom in narodnimi socialisti ne gre sedaj več za sestavo koalicijske vlade, temveč za to, da se pridobi čas. Poročali smo že, da hočejo nemški državni zbor odgoditi za več mesecev takoj po uradni objavi programa. S tem hočejo na eni strani dobiti dovolj časa za morebitni sporazum, na drugi strani pa hočejo odščitniti vladi vsak vzrok za razpust nemškega državnega zbora. Če se bo nemški državni zbor odgodil za več mesecev, pomeni to praktično, da hočejo tolerirati von Papenov kabinet. Razen tega hočejo najti možnosti za stike med

vojaškim stremeljenjem in da ne bo uporabila denarja, ki ga ne bo plačala za reparacije, za oborožitev.

Francija ne bo odgovorila

Pariz, 2. sept. tg. Kakor poroča »Intransigeant«, ne bo Quai d'Orsay dal nobenega odgovora na nemško spomenico. Kvečjemu bodo poslali v Berlin poudarilo, da so to spomenico prejeli. Nemška spomenica je namreč samo člen v celi verigi pogajanj, ki so se začela že meseca aprila v Ženevi, ki so se potem v Lozani odgodila in se potem nadaljevala po diplomatskem potu s francoskim poslanstvom v Berlinu. Francoska vlada pa hoče najprej zvedeti za mnenje interesiranih držav, predvsem iz tabora bivših zaveznikov. Zato so dobili diplomatski zastopniki Francije v Washingtonu, Londonu, Rimu, Bruslju, Varšavi in Pragi nalog, da sporočijo vladam besedilo nemške spomenice in da jih povabijo, da sporoče o spomenici njihovo mnenje. Ta nemška spomenica zahteva kot predpogoj revizijo versajške mirovne pogodbe in spada prav za prav v delokrog razorožitvene konference.

vlado in strankami. Pri delu za veliko gospodarsko politično zasilno naredbo, ki še vedno ni končana, je opaziti, da hočejo zgraditi mostove tudi k strokovnim organizacijam.

Berlin, 2. sept. AA. Skupni komunike nacionalno socialistične stranke in centruma ugotavlja, da se pogajanja med obema strankama nadaljujejo.

Stahlhelm naj pomaga

London, 2. sept. tg. »Daily Herald« poroča iz Berlina, da je imel državni kabinlet von Papen tajne razgovore z voditelji Stahlhelma, da napravi stahlhelmovce za najzanesljivejše čete nove stranke, ki bo podpirala vlado.

Berlin, 2. sept. tg. Proti podpolkovniku Dusterbergu, ki je bil kandidat nemških nacionalcev za predsednika republike, so začeli sedaj narodni socialisti hudo gonjo. Dusterberg je voditelj Stahlhelma in mu očitajo narodni socialisti, da je bil njegov stari oče judovski rabin. Govori se že o tem, da namerava Dusterberg odstopiti.

Pomiloščeni hitlerjevci

Berlin, 2. septembra. AA. Petorica nacionalnih socialistov, ki jih je bilo sodišče v Reuthe- nu obsodilo na smrt, ne bodo obglavljeni. Davi jim je komisarska pruska vlada izpremenila kazen v dosmrtno ječo.

Berlin, 2. sept. AA. Nacionalni socialisti niso zadovoljni s pomilostitvijo svojih tovarišev v Beuthenu na dosmrtno ječo, ker jih smatrajo za nacionalne junake. — Poučeni krogi trdijo, da bo beuthenski proces obnoven. Pri tej priliki jim bodo vnovič znatno znižali kazen.

Japonci pripravljajo zasedbo Pekinga

Novi vojni zapletljaji na vzhodu

London, 2. septembra. ž. Položaj na Daljnem vzhodu postaja vedno bolj kritičen. V diplomatskih krogih v Nankingu se pričakuje, da bo Japonska poslala Kitajski odločno zahtevo da takoj prekine z bojkotom japonskega blaga v Sanghaju. Kitajci se bojijo, da bo po odhodu anketne komisije lorda Lytona pričela Japonska v Sanghaju in Mandžuriji nove vojne operacije. Te dni so japonske posadke v Mandžuriji dobile velike količine orožja in municije. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da Japonci pripravljajo okupacijo Pekinga in Tjencina.

V pokrajini Jehol na meji Mongolije se nadaljujejo spopadi med kitajskimi in mandžurskimi četami, v okolici Mukdena pa se vedno bolj čuti aktivnost kitajskih irregularnih čet. Včeraj so Kitajci skušali napasti in zavzeti aerodrom, radijsko postajo in vojaški arzenal v Mukdenu. Mandžurska vojska, katero so podpirale japonske čete, je napad s težavo odbila. Po zadnjih vesteh je prišlo na nekem zelo važnem železniškem križišču v južni Mandžuriji, ki je oddaljeno 68 milj od Pekinga do ostrih spopadov med kitajskimi in japonskimi četami. Japonske čete so se morale najprej umakniti in žele, ko so dobile okrepitev, so vrgle Kitajce nazaj. Iz Sanghaja javljajo, da je župan mesta Sanghaj izdal manifest, v katerem poziva meščanstvo, da na vsak način skuša preprečiti bojkot japonskega blaga. V manifestu nadalje poziva meščane, da naj preprečijo razširjanje alarmantnih vesti in da naj složno delajo na tem, da bo Sanghaj njihovo zavetišče, ne pa ponovno torišče vojnega požara. Iz Tokia uradno poročajo, da so kitajske irregularne čete razvile močno akcijo v južni Mandžuriji. Zasedle so mesto Fushum, iz katerega pa so jih Japonci že po 24 urah pregnali. Kitajske čete so meščanom skoraj popolnoma izropale. V isti vesti se zatrjuje, da kitajske irregularne čete korakajo proti

Češki poslanik v Belgradu dr. Flieger, ki se udeležil današnje otvoritve velesejma »Ljubljana v jeseni«

IV. kongres slovanske katoliške inteligence v Zagrebu

Vsakoletni kongres slovanske kat. akad. mladine, ki se je vršil leta 1929, prvič v Krakovu, leta 1930 v Ljubljani, lani v Bratislavi, se vrši letos v Zagrebu in sicer v dnevih od 1. do 5. septembra.

Na tem kongresu so zastopani, kakor lani, vsi slovanski kat. narodi po svojih intelektualcih; prisotni so po svojih delegatih Poljaki, Slovaki, Ukrajinci, Sloveni, Hrvati; češka delegacija do otvoritve še ni prišla, a je na poti.

V četrtek zvečer so prihajali delegati iz vseh strani; nastanjeni so v modernem konviktu bl. Križina, ki ga je pozidal za akademike belgrijski nadškof dr. Rodić.

V petek dopoldne se je pričela otvoritev kongresa v sledečem sporedu:

OTVORITEV KONGRESA.

Ob 9. uri se je vršila slovesna služba božja v cerkvi sv. Marka, pri kateri je govoril o katoliški univerzalnosti in o cirilmetodijevski ideji kanonik in vseučiliški profesor dr. Stefan Bakšić; pel je deški zbor »Kraljevo mša« (Henri Du Mont).

Ob 10. uri se je vršila svečana otvoritev kongresa v blisnem Hrvatskem saboru (Trg Stjepana Radića 6), katerega so delegati in domačini docela zasedli.

Kongres otvarja predsednik pripravljalnega odbora dr. Stefan Markulin, ki pozdravlja vse zastopnike duhovske in svetne gosposke in vse delegate ter predlaga prezidij kongresa med drugim za Slovence prof. T. Krošla. Nato oriše namen kongresa in preide na pozdrave.

Zastopnik bana pozdravlja kongres in mu želi uspeha.

Načelnik mesta Zagreba univ. profesor dr. Krbeček pozdravlja kongres, ki se zbira v času težke materialne in idealne krize in želi, da delegati kongresa kot katoliki in Slovani pripomorejo k slovesni ureditvi življenja. Zagreb je bil in je še do danes najtesneje zvezan z idejami katoličanstva in Slovanstva.

Rektor vseučilišča dr. Belobrk I. pozdravlja delegate.

Delegat Tarnowsky v imenu Poljakov povdarja v svojem pozdravu, da je v današnji težki gospodarski krizi edina rešitev Kristus, v katerem je možno prerojenje sveta.

Senator dr. Jan Kovalik (CSR) želi, da naj se čimprej realizira koridor sre, ki že obstoja med severnimi in južnimi Slovani, tudi v praksi. Nato pozdravljajo še po vrsti: za Slovence dr. Vašek (sekretariat), dr. Klinovský (seniorat), za Slovence prof. Krošl Tone (seniorat), ki povdarja, da je edina rešitev iz današnje gospo-

Razgovor o zakonu o zaščiti kmeta

Zakon ni dosegel svojega namena

Belgrad, 2. septembra. AA. Na poziv ministra za trgovino in industrijo Mohoriča je bila danes dopoldne in popoldne v prostorih trgovinskega ministrstva konferenca, ki jo je predsedoval sam minister Mohorič, prisostvovali pa so ji zastopniki vseh naših trgovinskih, industrijskih in obrtniških krogov in zemljoradniškega združenstva, kakor tudi neki naši najuglednejši strokovnjaki za finančna in gospodarska vprašanja.

Konferenco je otvoril minister Mohorič z govorom, v katerem je naglašal, da je konferenca sklicana, da vidi, kakšne so bile posledice in kolikšen je uspeh zakona o zaščiti kmetovalcev z dne 20. aprila t. l. Obenem naj bi predstavniki našega celokupnega gospodarskega življenja izrazili svoje želje in stavili predloge o tem, kaj naj se ukrene še pred 20. oktobrom, ko poteče veljavnost tega zakona.

Vsi govorniki so naglašali v tem, da zakon z dne 20. aprila t. l. ni rodil pričakovanih sadov.

Tudi glede drugega vprašanja, ki ga je stavil minister, so bili vsi govorniki enotnega nazora, da zakona v sedanji obliki ne kaže podaljšati. Po

darske in socialne krize, temelječe na duhovni krizi in materialistični konceptiji življenja, konkretno delo v Kristusovem duhu. Povsili Jože (Slov. dij. zveza), ki želi najboljšega uspeha slovanski solidarnosti, Ethin Boje (Prosvetna zveza), ki želi uspeha v mislu Slovškovega dela, za Ukrajince pozdravlja dr. Čechovič.

Številni pisni pozdravi so prišli med drugim tudi od naškofa sarajevskega dr. Sariča, od škofa djakovskega dr. Akšamoviča, od Poljakov Zdobajnskega in Pienkowskega, od Čehov Fr. Jemelke in dr.

Nato pozdravljajo še razne hrvaške delegacije.

Ob 12 se je poklonilo predsedništvu kongresa nadškofu dr. Bauerju, ki mu je dal svoj blagoslov.

Po obedu se je pričelo nato zborovanje v dvorani bl. Križina, na katerem je kot prvi referiral Slovenec Fr. Terseglav o temu: »Kapitalizem in marksizem v luči nauk Pija XI.«; njegov referat je izzval živahno odobravanje. Nato je referiral Hrvat O. dr. B. Perović o »Smernicah socialnega dela katoličanov po ciklusu Quadragesimo anno«.

Po živahni debati so se vozili delegati z avtobusi po Zagrebu.

Zvečer je bil prijateljski večer.

BRZOJAVKE.

Z zborovanja so bili odposlani sledeči brzojavni pozdravi:

»Njegovi svetosti papežu Piju XI. Vatikansko mesto. — Četrty kongres slovanskih katoliških akademikov in senijorjev, zbran v Zagrebu, da v imenu katoliških načel izvrši delo za socialne pravice in vzajemne zveze slovanskih narodov pošilja Vaši svetosti izraze sinovske udanosti in neomajne zvestobe apostolski stolici ter prosi za svoje delo apostolski blagoslov.«

»Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — V imenu četrtega kongresa slovanskih katoliških akademikov in senijorjev pošiljam Vašemu Veličanstvu in visokemu kraljevskemu domu izjave najgloblje udanosti in spoštovanja.«

Predsedniku poljske republike in predsedniku češkoslovaške republike ste bili poslani brzojavki sledeče vsebine:

»V imenu četrtega kongresa katoliške akademike mladine in senijorjev pošiljam Vaši ekselenci izraze iskrene udanosti in spoštovanja.«

Razen tega so bile poslane brzojavke cerkvenim poglavarjem prisotnih delegacij.

drugi strani pa so govorniki poudarjali tudi to, da je treba izdati primerne ukrepe o tem, kako olajšati kmetovalcu odplačilo svojih dolgov. To velja zlasti za tiste kmetovalce, ki ne morejo izpolniti svojih prejšnjih obvez, ki pa pomenijo koristne edince za naše celokupno kmetijstvo. Na konferenci so bili v tem oziru predloženi neki načrti. Konferenca je zaradi delikatnosti in sestavljenosti tega razdoličnega vprašanja izbrala ožji odbor strokovnjakov, ki naj najde primerne predloge in sestavi najboljše rešitve, vendar tako, da bodo na eni strani zaščiteni interesi dolžnikov, na drugi strani pa naj bi tudi upniki prišli do svojih pravic.

Na konferenci so nadalje poudarjali, da bo treba tudi za vprašanje poljedelskega kredita najti v najkrajšem času primerno rešitev. Obrestna mera za posojila našemu kmetu je mnogo večja, kakor pa je donos našega kmetijstva. Zato naš kmetovalec te obrestne mere ne more prenesti. Zato je treba v najkrajšem času najti rešitev poljedelskega kredita, ker brez tega ne bo odstranjen iz dnevnega reda vprašanje zadolženosti in prezadolženosti našega celokupnega kmetijstva.

Revolucija v Ekvadoru še traja

Guayaquil, 2. septembra. Ž. Po najnovejših vestih iz Quita traja borba med vstasi in vladnimi četami še vedno. Vlade čete bombardirajo vstase s težkimi topovi in iz letal. Po ulicah leži na stotine mrtvih in ranjenih, med katerimi je mnogo žena in otrok. Bolnišnice so prenapolnjene z ranjenici in povsod primanjkuje postelj, zdravil in strežnic. Električna in vodovodna popolnoma odrezana. Predsednik kongresa Martinez je izdal na meščanstvo proglas, v katerem ga prosi, naj ostane mirno, ker se bodo razmere kmalu obrnile na bolje. Angleška križarka je danes prispela v Guayaquil, da zavaruje tamkajšnje britanske državljane.

Assunption, 2. septembra. Ž. Bolivijska in paranajska vlada sta pristali na ameriški predlog ter sklenili 30 dnevno premirje, da bi v tem času skušali rešiti spor za področje Gran Chaca.

Amerika tirja Nemčijo

Berlin, 2. sept. AA. Zedinjene države severne Amerike so sporočile nemški vladi, da pričakujejo 30. septembra plačilo zneska 12,5 milijona mark v poravnavo okupacijskih stroškov, ki jih je imela svoj čas ameriška vojska v Nemčiji. Obenem so vsoto pričakujejo Zedinjene države tudi plačilo 20 milijonov iz naslova takozvanih »Mixed claims«. Nemška vlada ne bo odklonila teh plačil, pač pa bo izjavila Zedinjenim državam, da ji primanjkuje potrebnih deviz in da bo zato prosila za odlog izplačila na podlagi pogodbe o poravnavi dolgov med Nemčijo in USA.

Tekstilna stavha

Manchester, 2. sept. AA. Trije članj lancashirskega občinskega sveta so predlagali, naj bi vlada posredovala v sporu delavstva s tekstilno industrio. Položaj v tej industriji je neizpremenjen. Tvorničarji zahtevajo 25% znižanje mezd. Delavci bodo odposlali v ponedeljek delegate v Newcastle, kjer bo vsedržavni kongres delavskih strokovnih zvez. Stavkujoči delavci bodo na kongresu prosili za denarne podpore.

485 km na uro

Cleveland, 2. sept. AA. Major Doltile je dosegel s kopnim letalom 485 km na uro.

Dunajska vremenska napoved: V prostih legah bodo narasli zapadni vetrovi, postalo bo bolj oblačno, verjetno bo tudi dež. Temperatura se zaenkrat še ne bo izpremenila. Vreme bo nemirno.

Mednarodne veslaške tekme v Belgradu

Belgrad, 2. septembra. I. Danes so se pričele veslaške tekme za prvenstvo Evrope v Belgradu, za katere so se ves mesec vršile velike priprave. Mnogo truda je vložila uprava Jugoslovanske veslaške zveze v ogromne priprave za tekme. Vse letošnje dosedanje tekme za prvenstvo države, za prvenstvo Podonavja in izbirne tekme so bile le predpriprave za sedanje velike tekme za prvenstvo Evrope. Izgleda, da je hotela zveza predvsem ustvariti zanimanje za tekme šele s to simpatično in veliko prirediteljo. Reklama in propaganda je imela vsaj delni uspeh, ker je bilo že danes pri prvi tekmi precej občinstva. Ob bregu Save je bilo polno opazovalcev in drukarjev za naše tekmovalce. Veslaške tekme so vzbudile mnogo zanimanja pri Belgrajčanin in Podonavju. Zadnje dni se je sploh v sportnih krogih razpravljalo samo o veslaških tekmah. Kako velika važnost se je polagala na to prirediteljo, se je videlo že po tem, da je Nj. Vel. kralj podaril državi zmagovalki krasen pokal. Samo za vzdrževanje inozemskih mostov v Belgradu se bo porabilo okrog 800.000 Din, ki jih bo žrtvovala veslaška zveza s pomočjo države. Okrog 200 sportnikov-veslačev in 50 raznih inozemskih funkcionarjev ter 25 posebnih časnikarjev se nahaja te dni v Belgradu. V nedeljo se bo tekem udeležil tudi kraljevski par nadalje se jih bodo udeležili razni ministri, oblastni zastopniki in celokupni diplomatski zbor.

Moštva so se ves teden vadila na Savi, zlasti pridno je bilo madžarsko in italijansko moštvo, s katerima se je razgovarjal tudi Vaš dopisnik, in ki sta priprani, da bosta zmagala. V načinu veslanja imajo Italijani poseben način, ki se v dihanju in zastavljanju vesel razlikuje od angleškega načina, ki je do sedaj splošno veljal. Moštvi pravita, da je to njihova skrivnost, ki jih vedno vodi k uspehu. Obe moštvi sta favorita za prvo mesto, kar so potrdili današnji rezultati. Naša moštva so bila danes nekaj slabša ter niso dala pričakovanih rezultatov. Stipanovič v skifu, na katerega so se stavile velike nade, ni dal pričakanega uspeha. Istotako osmerec in dvojke. Izredno dobro in nad pričakovanjem sta četverce s krmiljarjem ter še posebno četverec brez krmiljarja (Krka, Sibenik). Osmerec je bil

zelo slab ter je celo dosegel slabši čas, nego pri tekmah za državno prvenstvo. Izgleda, da so v treningu preveč presilili.

REZULTATI

Belgrad, 2. septembra. AA. Danes so se pričele mednarodne veslaške tekme. Doslej so doseženi naslednji rezultati:

Četverec s krmiljarjem: 1. skupina: Italija 6:37.6 min., Jugoslavija 6:42 min., Belgija 7:29.2 min., Romunija 8:30 min. 2. skupina: Češkoslovaška 6:44.6 min., Francija 6:45.6 min., potem Holandija in Italija. — Tretja skupina: Danska 6:48.8 min., Švica 7:54.8 min.

Skifi: 1. skupina: Francija 7:20.8, Madžarska 7:22.6, Italija 7:23.2, Poljska 7:23.8, peti Švica. — 2. skupina: Češkoslovaška 7:26.8, Belgija 7:31.8, Jugoslavija 7:43.2, Romunija 7:54.4.

Dvojce s krmiljarjem: 1. skupina: Holandija 7:54.2, Italija 7:55.2, Poljska 7:05.2, Francija je odstopila. — 2. skupina: Švica 7:43.6, Belgija 7:48, Jugoslavija brez časa.

Četverec brez krmiljarja: 1. skupina: Holandska 6:44, Švica 6:44.6, Italija 6:44.8. — To je bila doslej najboljša tekma. Švica je vodila skoraj do cilja, tedaj jo je prehitela Holandska in zmagala. — 2. skupina: Jugoslavija 6:46.6, Madžarska 7:08.6, Belgija brez časa. — Jugoslavija bi bila imela boljši čas, pa je bila daleč spredaj in se ni več trudila. Finish je imela sijajen.

Belgrad, 2. sept. AA. Nadaljni izidi današnjega tekmovalca za evropsko veslaško prvenstvo so bile:

Osmerec s krmiljarjem: 1. skupina: Češkoslovaška 6:13 min., Poljska 6:17, Nizozemska 6:17.4 min., Belgija brez časa. — 2. skupina: Madžarska 6:13.2 min., Francija 6:16.4 min., Jugoslavija 6:19 min., Švica brez časa.

Belgrad, 2. septembra. AA. Kongres mednarodne veslaške zveze je bil zaključen. Sprejeto so bile prošnje za pristop v članstvo, ki sta jih vložili Urugvaj in Japonska. Obe državi sta s tem postali članici mednarodne veslaške zveze.

Jutri se vršijo semifinjalne tekme, v nedeljo pa bodo finalne tekme, za katere vlada že sedaj veliko zanimanje.

Razdoličitev kmeta

Razprava o razdoličitvi kmeta postaja vedno bolj živahna in kaže, da se vedno bolj zavedajo bista problema. Ker naslednjemu pisanju časopisov in nam prihajajo glasovi z dežele, bo v prejšnjo položaja služil naslednji dopis, ki smo ga prejeli o tem iz notranjosti Srbije, od dobrega poznavalca razmer, ki je preživel leta med srbskim kmetiskim ljudstvom. Njegova izjava je zlasti zanimiva, ker tudi čitamo v srbskih listih marsikaj podobnega. Pismo se glasi:

Niš, 29. avg. 1932.

Spoštovani g. urednik! Z zanimanjem zasledujem debato o razdoličitvi kmeta v »Slovenec«. Ker pa so gospodarske razmere pri nas drugačne kot v Sloveniji, bo naše ljudi brezdomno zanimalo, kako gre v Srbiji kmetom in kaj so pri njih kmetijski dolгови. Morda bo to pomagalo k drugačnemu presojanju razmer pri nas in drugod.

19., posebno pa 20. stoletje je prineslo srbskemu kmetu prehod iz naravnega gospodarstva v denarno in še posebej kreditno gospodarstvo. Zaradi raznih vzrokov, katerih preiskovati ni mesto tu (omenjamo samo vojne s Turčijo itd.) pa se je ta prehod izvršil kasneje kot v Sloveniji, odnošno v Avstriji. Še bolj pa je prehod postal težak, odnošno zvezan s neljubimi pojavi po svetovni vojni.

Dokler so živeli kmetje patriarhalno v zadrugah, so bile pač enake tudi druge gospodarske razmere. Sedaj pa zadruge izginjajo skoraj popolnoma (saj v mojem kraju je to slučaj). Svoječasno pred desetletji so vplejali v Srbiji uredbo o »okučju«, kar pomeni, da se kmetu gotov del premišnega in nepremišnega inventarja ni mogel zadržati. To je bilo vseč nekaterim evropskim gospodarskim politikom, pokazalo pa se je, da je v kasnejših letih ta uredba dosegla nasprotno, za kar je bila ustanovljena. Kmetu je škodovala, ker je omejevala njegovo kreditno sposobnost. Poleg tega pa za odvzem kredita pri bankah in drugod ni dala nadomestila v obliki ceninih in dolgoročnih posojil, kakor je to dalo v Sloveniji zadružništvo. Tako je bil kmet še vedno navezan na banke, trgovce, gostilničarje in oduheru, ki so zahtevali ogromne obresti. Prodaja v zeleno je cvetela in tudi normalne obresti so bile po drugih pojnih oduherke: 20, 30, 40 do 100%. Tudi do danes ni obrestna mera dosti padla.

Bolj kot kjerkoli drugje so v Srbiji kmetijski dolgovni negospodarskega značaja tako po izvoru kot namenu. Ne rečemo, da so velike izjeme kmetje, ki so si sposodili denar za nakup posesti, za izboljšanje gospodarstva itd. Toda kmetje so si izposojali denar tudi za poroke pri bankah: seveda kratkoročno in po ogromnih obrestih. Svatbe so pri nas izredno draga stvar in vem, da nobenemu slovenskemu kmetu ne pride na misel, da bi se za svadbene svečanosti zadolžil, kvečjemu če vzame iz hranilnice nekaj svojih prihrankov. Izredno mnogo se tudi troši denarja za slave, za kar si ljudje gredo vsako leto izposojati denar kamerkoli. Privoščim od srca srbskemu kmetu zabavo, toda zaradi tega ne sme trpeti njegovo gospodarstvo. Iz tega lahko tudi vidite, kako ogromno delo so storile verske, prosvetne in telovadne organizacije na deželi v Sloveniji, kjer prevladuje varčnost in se je marsikaj izboljšalo v primeri s preteklim stoletjem.

Predvsem so kmetijski dolgovni menični dolgovni. Pri nas zna vsak kmet boljše izpolniti menico, jo bolje pozna kot jaz, ki sem se bavil s trgovskimi posli. Hipotekarna obremenitev sicer tudi narašča, vendar še ne prekaša menične.

Marsikje imajo dolgovni tudi še politično zgodovino iz nekdanjih časov, ko so marsikateri kmetje dobili denar na posodo zaradi političnih momentov. Sedaj pa kriza pritiska in banke tudi ne morejo čakati. Seveda se dosti ne da iztirjati deloma zaradi krize, deloma pa zaradi slabe ureditve izvršnega postopanja. Ta moratorij za kmetijske dolgovne ni prinesel dosti izprememb, je le bolj uzakonil obstoječe stanje.

Sedaj nastaja vprašanje, kako rešiti srbskega kmeta gospodarskega propada. Ne gre mu jemati njegove kreditne sposobnosti in mu za prejšnje možnosti dobiti posojilo, ne dati nadomestila. Kmetijski kredit je treba postaviti na zadružno podlago kot v Sloveniji. Saj mi kmetje niso verjeli, ko sem jim pripovedoval o zadrugah z 8 do 10% obresti. Sicer da so že veliko lepega slišali o Sloveniji, to pa da ni mogoče. Mimogrede povedano, smatramo Slovenijo za deželo, kjer se cedi po cestah med in mleko, ker ne vedo, s kakšnimi žulji so si naši očete in bratje to dozdnevno bogastvo pridobili. Če bi se delalo tu kot v Sloveniji,

bi bili srbski kmetje v nekaterih okrajih naravnost bogataši na tako bogati zemlji.

To je nekaj misli o srbskem kmetijstvu, ki kažejo problem dolgov v drugi luči. Nisem pretiraval in želim srbskemu kmetu najboljšo, saj je prav tak trpin kot naš, saj njegov pridelek tudi nima nobene cene. Mislim pa, da je treba zagrabiti pri nas v Srbiji problem drugače kot v Sloveniji. Lepo Vas pozdravlja Vaš

★

V »Politike« piše o problemu iz boja proti kartelom znani V. G. in pravi, da je v bistvu zadolžitev kmeta bila povzročena po zaostalosti vsaškega gospodarstva v primeri z mestnim. Pravi, da bi moglo kmetijstvo svoje dolgove mestu plačevati le s povoljnimi vnovčenjem svojih pridelkov. Op. urednik: Tu se vidi, da ima deviza »kmetijski denar kmetu prav realno podlago«.

V »Novosti« piše A. M., da je treba vprašanje kmetijskih dolgov reševati individualno, za vsakega posebej. Tu pa ne bo dosti služila pismena anketa Privilegirane agrarne banke. Prezadolženim kmetom tudi konverzija ne bi pomagala, pač pa samo odpis dolga. Vprašanje obresti se more racionalno urediti le z vprašanjem kmetijskega kredita, za katerega bi bilo treba iti v šolo k Slovincem. Čuvati se je treba eksperimentiranja, ki lahko uniči ne samo obstoječi kapital, ampak obenem ne reši ničesar.

V »Delavski politiki« čitamo glas proti inflaciji, ker bi razdoličitev plačali predvsem delavci in nastavljeni s fiksnim plačo. Končno pravi: Ni v nikogar interesu, da bi se ozdravljale te gospodarske edince (sc. prezadolžene kmetije) pred sodnijo in advetniki.

Osebnosti

Belgrad, 2. septembra. Za profesorja v 4. pol. skup. 2. stopnje je imenovan na srednji tehnični šoli v Ljubljani Premelč Stane, za uradnika državne hipotekarne banke v Skoplju je imenovan v 7. pol. skupini Smrekar Adalbert. — Na predlog ministra za promet so postavljeni: pri ravnatelstvu drž. žel. v Ljubljani v 5. pol. skupini in za svetnika v prometno-komercialnem oddelku Petrovič Anton, dosedanjí svetnik iste položajne skupine in šef postaje na Rakeku. V 6. pol. skupino je napredoval višji kontrolor v prometno-komercialnem oddelku Gorše Franc, dosedanjí višji kontrolor iste skupine in šef prometne službe v Zidanem mostu; za višjega kontrolorja in šefa postaje na Rakeku Bizjan Franc, dosedanjí višji kontrolor in šef postaje v Bohinjski Bistrici; za višjega kontrolorja in šefa prometna službe v Zidanem mostu Medved Ivan, dosedanjí višji kontrolor iste skupine in šef postaje v Zalogu. V 7. pol. skupino za kontrolorja v prometno-komercialnem oddelku Slepce Jožef, dosedanjí kontrolor iste položajne skupine in šef postaje Vuhred-Marenberg; za kontrolorja postaje Ljubljana glav. kol. Branjnik Josip, dosedanjí kontrolor iste položajne skupine in šef postaje v Medvodah.

Belgrad, 2. septembra. I. Po potrebi službe so premeščeni s potrebi službe v ministrstvu: iz pošte Slovenigradec Toplič Berta v Muto, za davkarja 8. pol. skupine pri davčni upravi v Kamniku je postavljen Vošnik Franc, davkar iste položajne skupine pri davčni upravi v Višnji gori.

Ford zapira tovarne

Newyork, 2. sept. AA. Ker je na avtomobilskom tržišču nastal močan zastoj, namerava Ford začasno zapreti več svojih tovarnic. Delavstvo bo odpuščeno za tri tedne. Na novo sprejeti delavci pa bodo prejeli za 30 odstotkov nižnaje mezde.

Francoska letina

Pariz, 2. sept. AA. Uradni list objavlja, da bo letošnji žitni pridelek znašal 90 milijonov stotov. Letošnji pridelek bo večji od lanskega, manjši pa, kakor je bil leta 1929.

Mirovni kongres

Dunaj, 2. septembra. AA. V nedeljo bo na Dunaju otvoren 29. mednarodni kongres za mir. Udeležili se ga bodo odposlanci vseh velikih pacifiističnih društev sveta.

Kongres bo zasedal v dvorani avstrijskega parlamenta pod predsedstvom avstrijskega kanclerja Dollfusa.

Delegacije za Streso

Pariz, 2. septembra. AA. Francoska delegacija za mednarodno konferenco v Stresi bo sestavljena takole:

Predsednik Bonnet, člani Coulondre, ravnatelj zunanjih trgovinskih poslov, Elbel, ravnatelj za trgovinske pogodbe, Bizot, pomočnik ravnatelja za fonde, Robert Boisanger, finančni inspektor, Billier, odposlanec poljedelskega ministrstva.

Berlin, 2. septembra. AA. Nemško delegacijo za Streso bodo tvorili: gg. Bosse, ravnatelj ministrstva za gospodarstvo, Berger, vodja finančnega urada in Wiehl, svetnik zunanjega ministrstva.

London, 2. septembra. AA. Angleška delegacija za Streso bo sestavljena takole: vodja delegacije bo Addison, angleški poslanec v Pragi, člana pa bosta St. Knitin in Hill, ravnatelj urada za delo.

Bukarešta, 2. septembra. Ž. Rador poroča: Z današnjim Simplon-orient-ekspresom je odpoval v Streso trgovinski minister Magyaru, vodja romunske delegacije na konferenci v Stresi, v spremstvu direktorja trgovinskega ministrstva Marjana.

Beneš o konferenci

Pariz, 2. septembra tg. Glavni politični urednik lista »Information« objavlja danes intervju s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem o podonavski konferenci v Stresi. Dr. Beneš je mnenja, da se je naloga konference zelo otežila s tem, da so pritegnili k konferenci Poljsko, Bolgarijo in Švico. Kar je mogoče pričakovati od te konference, je najbrže to, da se bo dosegla preferenčna pogodba za žito, da se bo ustanovil poseben organizem za prodajo žitnega presečka, da se bodo odpravile ovire v deviznem prometu in importu, in da se bodo sklenile razne bilateralne trgovinske pogodbe, na primer med Madžarsko in Češkoslovaško na eni strani ter med Jugoslavijo in Avstrijo na drugi strani.

Sklicanje Sveta ZN

Ženeva, 2. septembra. AA. Svet Zveze narodov se bo sestel 23. septembra v Ženevi. Na dnevnem redu bodo med drugimi vprašanji spor med Kitajsko in Japonsko in zaščita narodnih manjšin na Poljskem, v Romuniji in v Gorah Sleziji.

Letošnji jesenski velesojem

Ljubljana, 3. septembra.

Ljubljanski velesojem je ustanova, ki jo moremo še najbolje primerjati varno zgrajenemu čolnu, ki krepko plava bodisi po mirnih in varnih vodah, ali pa tudi po nevarnih, ki pa jih vedno srečno prebrodi. Ljubljanski velesojem ni samo ponos Slovencev in dokaz njihove žilave vztrajnosti, je tudi v ponos vsej državi, ki more vselej pokazati na velike njegove uspehe in pri tem s pravico zatrjevati, da so pri nas vedno na delu moči in sile, ki znajo delati tudi v času najglobočjih gospodarskih težav. Velesojem, ki se je vršil spomladi v najneugodnejšem času, ki pa je vseeno nad vse pričakovano dobro uspel, je tak dokaz. Jesenski velesojem, ki se danes odpira, pa nima samo gospodarskega pomena, temveč je do sedaj bil še vedno velika revija do malega vse slovenske kulture in civilizatornega dela pri nas. Spomladanski velesojem je namenjen kupčiji in posredovanju, jesenski velesojem pa nima izključno samo tega pomena, temveč se na njem gospodarski moment celo nekoliko omeji v korist drugih za Slovenijo in za vso državo tudi važnih momentov, ki so gospodarsveno enakovredni. Zato ima jesenski velesojem v glavnem značaj razstave. Na jesenskem velesojmu

nimajo tako važne vloge številke o kupčijah, veliko večjo važnost ima moralni uspeh.

Ta moralni uspeh letos ne bo izostal. Kljub črnim dnem, v katerih živimo, bodo vsekakor od danes naprej romale velike množice na velesojem in občudovale številne razstave, ki predstavljajo v zaključni celoti nekako vso marljivost, vse delo in tudi vse bogastvo Slovenije. Omenjamo tu veliko kmetijsko razstavo s številnimi pododdelki, zanimivo in slikovito alpinsko razstavo, bogato tujsko-prometno razstavo, razstavo slovenske knjige, ki bo letos prvič in ki bo nudila obiskovalcu lep pregled plodonosnega dela zadnjih desetih let. Dalje omenjamo razstavo »Zena slovenska umetnosti«, pri kateri sodelujejo vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji. Našeje še dalje razstavo »Domače ognjišče«, industrijsko-obrtni oddelek, razstavo čistokrvnih psov in še druge več in manj važne razstave. Kakor so bile prejšnje jesenske razstave lepe in obsežne, tudi letošnja ne bo zaostajala, temveč jih bo v marsičem še prekosila. Uspeh razstave pa bo uspeh vse Slovenije!

V teh težkih časih je važnost velesoja pred vsem tudi ta, da poudari slovenski značaj dežele in njenih ljudi!

Holandski duhovnik Slovencem

Ljubljana 2. septembra.

Pol leta se je mudil na Slovenskem holandski franciskan pater Teotim van Welzen, ki v Haarlemu na Holandskem pase tudi slovenske duše. Ko je videl pred seboj množico slovenskih delavcev, ki jih je sila pognala iz slovenske domovine na Holandsko za kruhom, se mu

ti. Pokazal nam je, kaj premore krščanski duh in katoliška gorečnost!

V slovo nam je plemeniti Holanec napisal v slovenskem jeziku sledeče pismo, katero priobčujemo tako, kakor je bilo pisano:

G. urednik! Čast mi je. Vam sporočiti, da bom čez nekaj dni zapustil Vašo deželo, kjer sem preživel z največjim veseljem šest mesecev z namenom, da se priučim Vašega jezika.

G. urednik, bili ste jako prijazni, ko ste me ob mojem prihodu v Jugoslavijo v Vašem cenj. časopisu ljubezljivo pozdravili in mi za časa mojega bivanja v Vaši lepi deželi opetovano pokazali v svojem časopisu svoje nvaževanje.

Dovolite mi, da izrazim svojo globoko zahvalo gospodu uredniku, ki so smoter moje bivanja v Sloveniji tako dobro razumeli in so mi tako omogočili vstop do ljudskega srca. Gostoljubnost, katero mi je povsod izkazovalo Vaše ljudstvo, in ljubezen, katero mi je pomagalo pri učenju vašega težkega jezika, mi je odvzela ves strah pri izgovarjanju in me je globoko ganila.

Zahvaljujem se iskreno vsem, ki so me s toliko prijaznostjo sprejemali in mi s tem bivanje v Sloveniji napravili za najlepšo dobo mojega življenja.

Hvaležen sem zlasti duhovskim in državnim oblastem za vso postrežljivost pri mojih potovanjih.

Z najlepšimi vtisi zapuščam Vašo domovino, ki sem jo prehodil od severa do juga in od vzhoda do zahoda. Ne obotavljam se ugotoviti, da je Jugoslavija najzanimivejša država v Evropi. Tako zelo sem se navdušil za vašo domovino, da bi skoro na svojo lastno pozabil.

Toda vaši slovenski rojaki na Holandskem so mi že premmogokrat pisali: Kdaj se vendar vrne naš pater? Te besede mi pa poživljajo zavest, da sem prišel v Slovenijo samo zato, da bi mogel vašim rojakom v tujini pomagati.

Zato smatram za sveto dolžnost v zahvalo za vse dobro, kar sem ga tukaj sprejel, po svojih močeh, se zavzeti za vaše rojake v Holandiji.

In zdaj: z Bogom, moji toliko ljubljani Slovenci! Ostanite zvesti Bogu in svoji lepi domovini!

Pater Tetimus van Welzen.

Manj žganja in piva, pa več vina!

Koliko so letos Ljubljančani popili

Ljubljana, 2. septembra.

Ko smo lani poročali o veliki žeji Ljubljančanov, smo ugotovili, da je konzum alkoholnih pijač od predlanskega leta do lani narasel. Sedaj pa imamo na razpolago številke za prvo polovico letošnjega leta in zopet moramo ugotoviti, da je konzum alkohola, v glavnem vina, tudi od lanskih visokih števk letos znova narasel. L. 1930 je Ljubljana spila prvih 6 mesecev 1.437.086 litrov vina, lani 1.660.000 litrov, letos pa je 1.714.613 litrov. Na vsakega prebivalca z ženskami, dojenčki, otroci in abstinenti vred pride torej 30 litrov na 6 mesecev. Kar ga dojenčki in abstinenti manj popijejo, že poskrbijo vinopivci, da je bila letos dosežena tako visoka številka.

V čast Ljubljani pa bodi povedano, da Ljubljančani pijo vedno manj žganja. Morda temu ni vzrok moralno poboljšanje, temveč velika brezposelnost. Žganje je namreč sorazmerno najbolj razširjeno med težaki, ki so pa letos najbolj prizadeti po brezposelnosti. V prvih šestih mesecih so letos iztočili v Ljubljani 1400 hl žganja ali natančno povedano 32.556 literskih stopinj alkohola (l. 1930 37.633, l. 1931 pa 38.637 literskih stopinj). Še vedno pa pride na vsakega Ljubljančana pol litra čistega stoddotnega spirita. Pri žganju so v šteti seveda konjak, sladko žganje, brandy, poleg jeraša in drugih vrst žganja. Ruma in likerjev vseh vrst je Ljubljana letos izpila 20 hl. Sadnega mošta so v Ljubljani letos izpili 21.517 litrov.

Zanimivo pa je, da pada tudi konzum piva. Med tem ko je Ljubljana izpila l. 1930 482.635 l piva, lani že 636.200 l, pa ga je letos v prvih šestih mesecih izpila 345.175 l ali »samo« kakšnih 17 vrčkov na vsakega človeka.

Ljubljanska gospoda se je nekoliko poboljšala. Med tem ko je izpila l. 1930 2474 butilk, lani že 3039, jih je letos izpila le 2106. Neverjetno

pa je padel tudi konzum šampanjca, čeprav pravijo, da so na predpustnih veseljih marsikje že pred polnočjo šampanjizirali. L. 1930 je Ljubljana izpila 843 steklenice šampanjca, lani 1937, letos pa 513. Ni treba misliti, da je to poboljšanje ljubljanske gospode, ki si more privoščiti vino v butilkah in šampanjce, res pristno. Neverjetno je je namreč letos razvilohotapstvo šampanjca v mestu. Butilke se tudi seveda mnogo več izpije, vendar pa jih natočijo kar v mestu sami in jih le malo izvozijo. Šampanjec pa zelo tihotapijo na avtomobilih. Verjetno je, da je konzum vina v butilkah in šampanjca letos v Ljubljani še celo višji ko lani.

Narasel je torej v Ljubljani le konzum vina. Vino je letos mnogo cenejše, cena piva in žganja pa ni dosti padla. Prave številke pa bi bile še večje, ker uvozijo mnogo vina v Ljubljano vinogradniki, ki so po novem zakonu oproščeni plačevanja trošarine. Samo registriranega vina so popili letos Ljubljančani povprečno 230.000—250.000 litrov na mesec. Največ so ga meseca maja, ko so ga izpili 253.500 l. Z meseca junija pa je padel konzum vina v Ljubljani za približno 100.000 l. Pivo je letos nazadovalo v Ljubljani zaradi deževne pomladi in neugodne prve polovice poletja. Tudi je vino cenejše kakor pivo. Vendar že meseca junija beležimo, da je rasel konzum piva. Največ seveda so ga Ljubljančani izpili v mesecu avgustu, za katerega pa še nimamo številke. Vendar pa letos številke o pivu ne bodo dosegle ne lanskih, ne predlanskih. Mirno moremo reči, da je Ljubljana izdala v prvi polovici letošnjega leta za opojne pijače okoli 25 milijonov dinarjev, kar je le nekaj manj, kakor pa je izdala za živila brez mesa in moke.

Malinova in drugih brezalkoholnih pijač pa je Ljubljana letos popila 12.280 kilogramov.

Pevski koncert v Stični

V nedeljo, 28. avgusta je bil v Stični zopet lep koncert. Na zelo udobno improviziranem odru, v senci in zatiski samostanskega zidu so nastopili trije zbori, ki vsi srkajo svojo moč iz samostanskega okrilja. So to: domači stiški (cerkveni), novoustanovljeni metnjski in domači mladinski zbor. Nastopili so posamič in odpeli kar 23 pesmi sporeda, dve so pa še navrgli. Spored je obsegal večinoma naše narodne in v priprostem nar. slogu zložene pesmi.

Stiški zbor, ki je ob enem praznoval svojo 20 letnico, ima že dobro upete glasove, ki se lepo zlivajo v zaokroženo enoto in done čisto, točno. Zboru se pozna, da je že veliko sodeloval pri skupnih nastopih, ker nastopa mirno, zvesto, ima izbrušeno izreko in izravnano stopnjo.

Metnjski zbor je bil pravkar ustanovljen in je ta dan prvič nastopil. Večja se doma brez instrumenta — za pevovodjo pač težko delo. Ima pa izredno svestost v sebi. Soprani nič sigavi, zvone polno, nič zadirljivo, ne oklevajo niti za hip v intonaciji in ne v ritmiki. Moram posebej pohvaliti 2. sopran in izredno poln alt, ki sta oba imela v Foersterjevi »Zalosti« prav hvaležno nalogo. Pesem se mi zdi za začetnike težka, a je šla tako gladko, kakor kakšna narodna. Je bil res užitek poslušati to korajžno družino, ki so ji dajali lep okvir tenorji in zvočni basi. Nastop je bil zares nad vse resno pripravljen in je izredno uspel.

Haj, kako je žrgolel mladinski zbor! Sicer so švigale oči večkrat po poslušalcih, a ni niti enega bilo treba zadrževati, niti ene ne poganjati, vse

je šlo ko namazano.

Petje je dobilo lepo stopnjo, ko sta se v starih pesmih združila ženska, moška in meš. Zbora stiški in metnjski, za zaključek se je pridružil pa še mladinski in sedaj so bile čuti vse barve v stoglavem zboru. Donelo je tako pestro in tako krepko, da so morali obe pesmi ponavljati, pa so jih hoteli slišati še tretjič. Koncert je vodil pevovodja Križman, pomagal pa mu je domači č. prior Fiderer, ki je v začetku koncerta pozdravil navzočega g. škofa dr. Rožmana, čestital za god. g. opatu dr. Kosteleu in se spomnil zborovo 20 letnice. Prav tako je pred skupnim nastopom prof. Bajuk v ime nu Pevske zveze pozdravil prevzvišenega g. knezškofa in se mu zahvalil za naklonjenost, ki jo izkazuje našim zborom, se zahvalil premilosrdnemu g. opatu za vso skrb in zavetje, ki ga nudi domačemu zboru samostan od njegove ustanovitve, ter čestital zboru na krepkem razvoju in uspehu 20 letnega dela.

Udeležba je bila prav izvrstna, sedeži vsi polni, stojišče prav veliko razprodanih. Dobro pretehtani in skrbno izbrani spored je ne le nudil prijetno zabavo, temveč je, govoreč narodu z njegovo pesmijo, segel globoko v srca in zbudil v poslušalcih izredno živahno sodelovanje in sožitje. To je gotovo prva, da, najpeša, najboljša in najuspešnejša pot narodne prosvete. Zato naj s poudarkom zabeležimo dejstvo, da so vsi oni bližnji, ki imajo nujno življenjsko nalogo, žrtvovati se narodni prosveti in jo podpirati, pri tem izrednem dokazu prosvetnega dela bili zadržani. B.

Veselica v nosorogovi jami

Prva jamska veselica v Kališah

Približno takle je bil nekdanj nosorog, ki so ga odkrili v Dolarjevi jami. Razglednice s to sliko so prodajali na jamski veselici.

Zares čuditi se moramo, da so se tudi jamarji enkrat opogumili in priredili svojo prvo javno veselico, ko se nam je vendar zdelo, da so se doslej vedno izogibali ljudi in se skrivali pred njimi po globokih brezdnih in težko dostopnih jamah. Ko bi ne bili odkrili nosorogovega groba tam v Dolarjevi jami v bližini Kališ.

Mračni obrazi očetov in mamic

Ljubljana, 3. sept.

V hude skrbi so zašli starši, ko se je prišel september. V časopisih so brali in na šolah so jim povedali, koliko bo treba plačati različnih taks, kolkov za različna potrdila, za vpisnino in za šolnino. In še za knjige bo treba skrbeti, za zvezke in za vse drugo, kar zahteva šolska učenost od mladega človeka. Ne samo talenta, ne samo pridnosti, ne samo dobre volje, tudi velikih denarnih žrtv staršev zahteva šola po novem. In če vidiš danes mračen obraz obrtnika, ki za silo shaja, državnega uradnika, ki prejema plačo po novih predpisih in določbah, kmetiča, ki ne more nič prodati in če kar prodaja, prodaja po smešni ceni, če vidiš upokojenca, če vidiš delavca, če vidiš trgovca, ki se mu vedno bolj manjša čisti donos trgovine, uganete: k njegovim dosedanjim skrbem se je pridružila še ena velika nova skrb: Kje vzeti za vse te takse in šolnine, da bo sin ali hči ali oboje ali pa še več otrok deležnih vse te šolske izobrazbe? Saj v šolo morajo! Včasih so jih dajali v uk k obrtnikom, Danes pa tam še za mojstre ni kruha.

Oče nam je tožil: Za tri fante, ki jih imam v srednjih šolah, je žena plačala 420 Din že sedaj. Koliko bo pa še treba plačati! Javni uslužbenec sem, pa nimam danes, ko smo drugega v mesecu, niti pare v žepu. Kje naj vzamem za šolnino? Hranilno knjižico smo otrokom spraznili, da bo letos za šolnino. Kje bo pa za knjige, obleko, živžev in streho?

Pride zopet drugi, ki kar prebledi, ko zve, da bo treba samo za kolek in za zdravstveno takso plačati za vsakega otroka, ki ga ima v srednjih šolah, 70 Din. Uboga vdova si je morala pri sosedu izposoditi potrebnih 200 Din, da je mogla hčerko sploh vpisati na srednjo šolo. Nešteto je takih slučajev in težko, če jih dobš med starši 5%, ki zmorejo ta nova in velika bremena, kakor jih zahteva danes srednja šola od staršev. Če kdo ne ve, zakaj so obrazi staršev te dni tako mračni, naj se spomni na nove predpise o vpisninah in šolninah! Naj se spomni na vse velike žrtve, ki jih bodo morali starši še dati za knjige in za vse, kar zahteva dandanes šolanje otrok v srednjih šolah od njih! Naj pa tudi občuduje njihovo požrtvovalnost, ki so pripravljeni prenesti tudi ta bremena, samo da bodo mogli njihovi otroci do večje izobrazbe in morda tudi do boljšega kosu kruha!

Morda bodo ti mračni in zaskrbljeni obrazi očetov in mamic marsikaterega lahkomišelnega fantiča ganili in zgrevali, da se bo zato bolj zares oprijel učenja! Da bi vsaj to bilo! Naj bi mladina svojih staršev ne ogoljufala vsaj za to tolažbo!

Suša na Dolenjskem

Žužemberk, 1. septembra.

Tako občutne suše kakor letos ne pomnijo najstarejši ljudje. Polje kaže žalostno lice. Koruza se je na mnogih njivah dobesedno posušila, ne da bi dozorela, o otavi sploh ni govora, aje ni nobene ali pa je par centimetrov visoka, tako da čebele Jernejev teden, ki je najboljši za čebele, žalostno stičejo okoli sadnih preš in odpadlega gnilega sadja in umirajo lakote. Kdor jih bo hotel ohraniti čed zimo, bo moral šteti lepe nove za sladkor. Vsed te katastrofalne suše padajo danes živini, ki so že itak nizke. Krava, kakršna je bila pred par leti vredna 4000 Din, velja danes 400 do 500 Din. Cetrto leto že redi kmet svoje živino za samo zgubo. Vole zredi za 400 kg, pa ima pri njih 1000 Din zgube, ker je med tem padla cena živini. Tako je kmet ob zadnji dohodek in je mnogo hiš, ki ne premorejo enega dinarja več. Kaj bo z zadležnimi kmetijami! Kdor se je pred 10 leti

Nove redukcije v Zagorju

Zagorje, 1. sept.

Zopet je neusmiljeno zamahnila gospodarska kriza s strašnim bičem nad našo bedno in trpljenjo polno dolino. S 1. septembrom je reduciranih novih 58 delavcev — družinskih očetov, skoro vsi s štirimi ali celo šestimi otroki. Neutolajljivo so zajokale uboge rudarske matere s svojimi lačnimi otroki, vajenimi že mnogo hudega.

Strašna zavest, da so na cesti, brez vseh sredstev in to na zimo, jim jemlje še zadnjo življenjsko silo. Vse se končuje zanje, ne bodo več prinesli njihovi onemogli moške skromne plače, da bi bila vsaj za najpotrebnejše. Niti greti se n bodo smeli in mogli okrog mrkega štedilnika, saj ne bodo imeli s čim si zakuriti. V deževju in mrazu pozimi, poleti pa v vročini, bodo mogli brskati med premogovnimi odpadki in si iskati premoga ali drv kakor že mnogi drugi.

Vsi ti reduciranci so bili zaposleni v kamnolomu ali pri apnencah, ker pa letos ni takega prometa z apnom kakor običajno, zato so merodajni gospodje sklenili, da se ta obrat ukine in tako je prišlo do redukcije.

Cez 2000 romarjev in izletnikov, od blizu in od daleč se je udeležilo v nedeljo slavlja in treznostnega zborovanja na Kumu. Slovesnost in razpoloženje je povečala še steklarska godba iz Hrastnika. Nekaj posebnega je bilo, da so dobili vsi brezposelni brezplačno kosilo.

Prosvetno društvo začne v soboto letošnjo igralno sezono, in sicer s Krasno opereto »Adam Ravbarc. Isto ponovi v nedeljo, obkrat ob 8 zvečer.

Most v nevarnosti

Ptuj, 2. septembra.

Mostnice na mostu pri Borlu so strohnele. Bati se je nesreče, posebno pri težko naloženih vozovih. Ravi tega je okrajni cestni odbor izdal prepoved prehoda s težkimi vozovi toliko časa, dokler se most na nevarnih in strohnelih mestih ne popravi. Občinstvo opozarjamo na to prepoved, da ne bi prišlo do kakšne usodne nesreče. S popravilnimi deli se bo pričelo takoj, čim nakaže banska uprava v Ljubljani tozadeven denar. Tozadevno vlogo je že vložil okrajni cestni odbor. Dravski most pri Borlu je velikega gospodarsko prometnega pomena, ker veže vse Dravsko polje s Haložami in sosednjo Hrvaško. Zgrajen je bil že leta 1878 in bi vsaka odložitev popravilnih del bila usodna važnosti za gospodarsko življenje prizadetega prebivalstva, zlasti pa sedaj, ko se bliža jesenska doba, ko je promet najživahnejši.

Slovenske gorice

Sv. Anton. Pesem klopotev se veselo razlega prek naših gor: trsje je obilo obloženo z grozdem; je žal, da se je začelo v hudi suši pariti in celo sušiti. — Krizo čutimo tudi na posebnem polju: pri izbiri nevest... Zakonski jarem so si doselej naložili samo štirje pari in še tu so si ženini pripeljali svoje izbranke iz drugih fara. — Fantje in dekleta prosvetnega društva se pripravljajo, da svečano proslavijo 70 letnico smrti velikega škofa Slomška. Spored bo objavljen v »Slovenec«, ki se dobi vsako nedeljo po rani maši.

zadolžil, da je kupil par volov, bi moral danes prodati deset parov volov, da bi plačal dolg. Malo pa je kmetiji, ki bi bile obremenjene z dolgom 25.000 Din in še več. Suša na polju in v žepih!

Ljubljana

Kongres narodnih noš

2.—5. septembra 1932

Zbiranje narodnih noš pred službo božjo na Kongresnem trgu dne 4. sept. t. l. je ob 8 po naslednjem sporedu: Jezdci in vozovi se zbirajo v Gosposki ulici. Narodne noše se zbirajo pred univerzo, pred Matico in ob južnem delu Zvezde. Pevci ob 8.30 pred odrom glavnega vhoda Nunske cerkve. Člani kulturnega in humanitarnega društva »Sofec«, v kolikor niso v narodnih nošah, se zbirajo na notranji strani trgovine Novak. Godbe pri meteorološki hišici v Zvezdi. Avtomobili parkirajo v Nunki ulici. Častni gostje z vabilom na odru »Slehernikas«, ob obeh straneh oltarja (za dame so rezervirani stoli).

Zdravniške rešilne postaje bodo nastanjene: Prva pred univerzo, druga na magistratu, tretja na velesejmu.

Potek slovesnosti na Kongresnem trgu 4. sept. je naslednji: Pred službo božjo slavnostna fanfara raz balkona univerze. Pričetek službe božje oznanijo trije topovski strelci na Gradu. Konec službe božje ob 9.30. Fanfara pred slavnostnimi govori. Govor pokrovitelja kongresa, župana ljubljanskega dr. Dinka Puca, govor predsednika kongresa, senatorja g. dr. Valentina Rožiča. Nato defile narodnih noš mimo tribune. Sprevod krene ob 10 po naslednjih cestah, ulicah in trgih: Vegova—Emonska—Cajzova—Sv. Jakoba trg—Stari in Mestni trg—Stritarjeva—Tromostovje—Marijin trg—Miklošičeva—Dunajska—Gospodarska na velesejmu.

Ocenjevanje narodnih noš, posameznih in skupin ob 11 pred paviljonom »K« na velesejmu. Mestna občina bo naknadno izdala krasne diplome za prvo, drugo, in tretje nagrujenice, ki bodo nagrujenecem gotovo lep in dragocen spomin naše prve manifestacije velikega sloga.

Zborovanje zastopnikov in poverjenikov iz raznih krajev narodnih noš, v svrhu organizacije zveze, društev za ocvunjanje narodnih noš, bo v nedeljo ob 11.30 v restavracijski pisarni na velesejmu. To zborovanje bo imelo velevažen namen za osnovan zveze za čim širšo propagando ocvunjanja narodnih noš ter ne kakor temeljni kamen za poznejšo grandiozno vseslovensko organizacijo za ocvunjanje narodnih noš. Vabljeni, ki prejmejo pravočasno vabila, naj se izvolijo tega velevažnega zborovanja zanesljivo udeležiti.

Budnica ob 6 v nedeljo dne 4. t. m. se bo pomikala po naslednjih trgih, ulicah in cestah: Zvezda, Kongresni trg, Gosposka ulica, Turjaški trg, Breg, Sv. Jakoba most, Sv. Jakoba trg, Stari in Mestni trg, Poljanska cesta, Sv. Petra most, Skofja ulica, Sv. Petra cesta, Marijin trg, Wolfova ulica, ob vrtu Zvezde, Sečemburgova ulica, Prešernova ulica, Miklošičeva cesta, Dalmatinova ulica, Dunajska cesta, Aleksandrova cesta, Narodni dom, razhod.

Legitimacije narodnih noš žigosajo na velesejmu v Kongresni pisarni v nedeljo od 11 dalje do 7 zvečer.

V soboto 5. t. m. bo svečano razsvetljen ljubljanski nebotičnik. Na vrhu bo montiran velikanski zvočnik, ki bo prenašal slavnostni radio program ljubljanske radio-postaje.

Častni gostje na tribuni v nedeljo 4. t. m. ob 9 na Kongresnem trgu se s tem navkljudneje obveščajo, da je obleka pri službi božji svečana.

Za vse svečanosti Kongresa narodnih noš se ne bo zahtevala nikakoli vstopnina, pač pa se bo pobiral ob vstopu na Kongresni trg v nedeljo od 8 dalje ter na Velesejmu med revijo narodnih noš Kongresni dinar, ki naj ga obkinito ne odklanja.

Jezdci pri sprevodu narodnih noš naj oskrbe konje sami.

Narodne noše imajo v nedeljo 4. t. m. ves dan prost vstop na Velesejmu.

Legitimacije narodnih noš žigosajo na Velesejmu v Kongresni pisarni v nedeljo od 11 dalje do 7 zvečer.

**Jaz pa grem z ženkico Vando
k Slamiču slednji večer
gori na cvetno verando
— lepše drugod ni nikjer!**

Koroški rojaki in prijatelji Koroške!

Danes opoldne prispejo z vlakom ob 12.25 skozi Jesenice udeleženci slovenskega kongresa narodnih noš iz mile nam Koroške. Udeležencev bo okoli petdeset, posebno močno so zastopani Žiljani v svojih slikovitih starodavnih nošah.

Pohitimo vsi na postajo k sprejemu, ki naj dokaže, da kri ni voda!

Sestre in bratje iz Korotana: Bog vas sprimi!

Sprejem čeških gostov

Ljubljana, 2. septembra.

Z brzovlakom, ki privozi na glavni kolodvor ob 17.10, se je danes pripeljala v Ljubljano skupina čeških gostov, ki bo prisostvovala kongresu narodnih noš. Na peronu je čakalo nanjo večje število ljubljancev, ki so češke goste sprejeli z živahnimi pozdravnimi klici. Ljubljanci so bili sicer za spoznanje razočarani, kajti pričakovali so večjega števila udeležencev iz Češkoslovaške, in sicer v narodnih nošah. Skupina dospelih gostov pa šteje komaj 25 oseb. A pripomniti je treba, da je to šele prva skupina udeležencev iz Češkoslovaške. Dospeli so samo Čehi iz Plzna — v navadni potnih oblekah seveda; narodne noše imajo shranjene v svoji prtljagi. Tej prvi skupini češkoslovaških gostov sledi skupina narodnih noš iz Prage, katerih prihod pa še ni končno veljavno določen. Pač pa se pripelje z vlakom, ki privozi v Ljubljano ponoči ob 4.20, večje število Slovkov.

Dospeli goste je v imenu mestne občine z zbranimi besedami pozdravil g. dr. Bohinje, v imenu društva »Sofec« g. dr. Ražem in v imenu Češkoslovaško-jugoslovanske lige g. dr. Egon Stare. Iskreno dobrodoščilo jim je izrekel tudi g. senator dr. Rožič, predsednik odbora za kongres narodnih noš. Slavnostnemu sprejemu so prisostvovali v čije se g. podkonzul Cibekla, za bansko upravo g. dr. Šter, za Češko Obeo g. Vavac Skružny in skupina Slovkov v slovenskih narodnih nošah, ki je poklonila gostom lepe šopke cvetic.

Za prirežen sprejem se je zbranim Slovincem nato z daljšim govorom v srbohrvatskem jeziku zahvalil g. Joško Burula, tajnik Češkoslovaško-jugoslovanske lige v Plznu, in v češkoslovaškem jeziku g. Rudolf Andre, zastopnik narodopisnega društva v Plznu, ki je zaključil svoj govor z mogočnim vzklikom: »Živel kralj Aleksander! Živeli Jugoslovenci!« Zbrano ljubljansko občinstvo se je navdušeno pridružilo govornikovemu vzklikanju in nato v sprevedu spremljalo goste v mesto.

Češkoslovaški poslanik g. dr. Flieder se pripelje v Ljubljano danes ob 8.10 dopoldne k otvoritvi velesejma.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Kaj bo danes?

Kino Kodeljevo: Ob 8. »Gospodična tajnica«.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Kino Kodeljevo: Ob 8. »Gospodična tajnica«.

Občni zbor Pokojniškega zavoda bo v nedeljo, dne 4. septembra ob 10 dopoldne v zborniški dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in ne v novi sejni dvorani zavoda, kakor je bilo objavljeno, ker ta še ni popolnoma dovršena. Na predvečer obnega zboru, t. j. v soboto, dne 3. t. m. se vrši ob pol šestih zvečer na najvišjem nadstropju nebotičnika, ki bo slavnostno razsvetljen, družabni večer delegatov, ki so vsi najiskrenejše vabljeni.

Ženska obrtna šola v Ljubljani poziva deklice, ki so bile pri vpisovanju zaradi starosti zavrnjene, naj se še enkrat oglašajo pri šolski upravi.

Kopalni vlaki Ljubljana—Ježica. S 1. septembrom t. l. se je spremenil vozni red vseh potniških valkov na kamniški progi. V zvezi s tem se je spremenil tudi vozni red za kopalne vlake na progi Ljubljana gl. kol.—Ježica in obratno. Po nove

zapiske uporablja Ludwig z neomajno vero v njih popolno in dokumentarno resničnost, ne da bi mu kdaj prišlo na um, da je Napoleon namenoma kaj tako in tako zapisal. Ludwig navaja n. pr. izpreno Napoleonovo pismo cesarju Francu po bitki pri Marengu. Z izbranimi besedami ponuja zmagovalcu cesarju Francu mir. Da bi bila ta ponudba nastala v bojznem gledu bodočega razvoja položaja in da bi bil hotel Napoleon izrabiti svojo trenutno skrajno ugodno situacijo za dosego čim boljših pogojev, se zdi Ludwigu nemogoče, marveč mu je to pismo dokaz za pacifično osnovno potezo Napoleonevega značaja! Pa druge stvari: O bitki pri Marengu je dal sestaviti Napoleon poročilo, v katerem so dejstva obrnjena v njegov prid. Desaintove zasluge močno zmanjšane; drugi generali so po njegovi zaslugi ostali v tisku neomenjeni, Moreau je bil obdolžen celo ponesverb, ne da bi se mogel braniti takšnih očitkov... V ostalem naj omenim samo še, da so Ludwigovi podatki iz vojne tehnike zelo nedostopni in pogrešni. Sicer je le malo strani posvetil vojnim dogodkom, pa vendar so opisi prvega vojnega pohoda v Italijo, v pohodi iz l. 1805, 1812, zlasti pa v bitki pri Waterloo polni pogrešk. Tako sta popolnoma pozabljeni organizatorni zmagovalci Napoleona Scharnhorst in strategični Gneisenau. — Tukaj sem navedel le nekaj nedostatkov Ludwigove knjige, katerih mnogo več navaja v svoji knjigi »Der Fall Emil Ludwig« Niels Hansen, ki je iz ogromne literature in lasilni raziskovanj o Ludwigovem delu podrobno analiziral njegove vrline in napake.

Sigrid Undset: Jenny. (Prevedel Fran Albrecht). — Letos nam obeta jugoslovanska knjižarna prvi del najznamenitejšega dela velike norveške pisateljice Sigrid Undset, »Kristina, Lavransova hči«. Modra ptica pa je izdala prvo delo, s katerim je zaslovela na Norveškem, »Jenny«. — Knjiga je izšla l. 1911, ko se je pisateljica vrnila s potovanja po Italiji in tudi glavni okvir tega romana je Italija, zlasti Rim. Z veliko notranjo napetostjo je prikazana zgodba mlade slikarice, ki skuša iskreno ljubiti moža, s katerim se je brez globoko notranje nagnjenosti zvezala. Studija ženskega značaja, brez krinke ali hinavščine, resnična v vseh potankostih, v glavni misli pa gotovo pogrešana. Undsetova dokazuje v tem romanu, da je ženska, ki je napravila v svojem življenju napako,

vem voznem redu odhaja kopalni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 12.30 in prihaja na Ježico ob 12.43, nazaj z Ježice ob 19.22, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 19.40. Ti kopalni vlaki vozijo slejkoprej samo ob nedeljah in praznikih in ob lepem vremenu.

Trije poljanski romarčki, o katerih smo pisali, da so priromali tri dni peš bosonogi Ljubljano, so včeraj odromali nazaj domov v daljno Četeno ravan. Ponje je prišla teta, ki je pripovedovala o veliki revščini, v kateri živijo ti otroci, ti trije in še dve mlajši sestrici. Saj že sedem let niso jedli belega kruha pri njih, v šolo pa morajo v najhujši zimi napol bos, le v cunje oviti. Na pobudo »Slovenca« so jim razne ljubljanske gospe nanosile obleke in čevljarke za vse tri in še nekaj kovačev za očeta. Romarčki so se prav prijazno in s solzami v očeh poslovili od dobre gospe ječarjeve, ki je tako materinsko skrbela za nje, dokler so bili v Ljubljani.

Novi 'Adresar Ljubljane'

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Urejevanje Ceste za Gradom. Z ureditvijo Streliške ulice, ki je bila regulirana predlanskim in lani, je postalo nujno vprašanje ureditve Ceste za Gradom. Promet za gradom je voznikom in tudi avtomobilistom veliko ljubši, ker odpadejo tu vsa ozka grla, ki zadržujejo vozni promet na Karlovski cesti, na Starem in Mestnem trgu. Zato se je mestni gradbeni urad odločil, da Cesto za Gradom čimprej razširi in tlakuje. Cesta za Gradom je ozka, razširiti jo skoraj ni mogoče ne v breg, ki so ga že pred 20 leti veliko odkopali, ko so često prvič razširjali, na drugo stran proti Gruberjevemu kanalu pa tudi skoraj ne. Odločili so se zato za posebno konstrukcijo, ki je prva te vrste v Ljubljani. Ob cesti bodo napravili železobetonski hodnik za pešce na ta način, da bo hodnik kakor nekaka terasa visel nad brežino Gruberjevega kanala. Hodnik bo poldrugi meter širok. S temeljem ceste bo železobetonska terasa zvezana po 48 sidrih, ki so vzdani 5 metrov daleč v cesto dobrih 50 cm pod nivojem. Sidra so kakor veliki betonski batji, ki so drug poleg drugega položeni globoko pod cestni tlak. Sidra imajo na koncu veliko težko kepo iz betona. Hodnik bo na ta način dovolj trden, ob kraju pa bo imel še železno ograjo. Cesta bo s tem precej pridobila, ker doslej tam hodnikov sploh ni bilo. — Obnem z napravo novega hodnika izpeljujejo po Cesti za Gradom tudi cestno in hišno kanalizacijo, naposled pa bodo cesto še tlakovali z malimi granitnimi kockami. — Grušč, ki ostaja pri delih na tej cesti, odvažajo v bližnjo Streliško ulico, ki jo bodo v njenem zadnjem delu skoraj za pol metra dvignili ter tako popolnoma zravnali. Te dni so v Streliški ulici napravili tudi nov hodnik ob Pustovem zemljišču, na nasprotni strani pa so hodnik dvignili. Streliška ulica bo tako počasi vendarle popolnoma urejena.

Množina rib na trgu. Napoved, da bodo včeraj prišle na trg cenene morske ribe, se je res uresničila. Včerajšnji ribji trg je bil zelo bogat sladkovodnih, zlasti pa morskih rib. Morske ribe je dobavila v glavnem ribiška zadruga »Njivice« z otoka Krka in sicer največ tunine. Kljub veliki množini so bile ribe že do 10. po večini razprodane. Prodaja morskih rib po nižji ceni pa se bo še nadaljevala, tako, da bomo mogli Ljubljanci še vso jesen, dokler bo lepo vreme, jesti poceni ribe. Tržno nadzorstvo je pri drugih prodajalcih, ki so doslej brez ovir prodajali morske ribe, zaplenilo 115 kg raznih rib. Ta množina pomeni pravi rekord na trgu, ker še nikoli ni bilo v enem dnevu zaplenjenih toliko rib.

Zobna praksa

Dentist Pavel Vrankar

zopet redno ordinira

Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica 2/L.

Varnostni ukrepi na dijaškem trgu. Nenačrtno živahni promet na letošnjem dijaškem trgu je vzbudil pozornost tudi policije in pa mestnega trga. Saj so dijaki v gneči silili celo s trotoarja na cesto in tako ovirali promet ne samo pešcem, temveč tudi tramvaju in drugim vozilom. Zato je dal mestni magistrat včeraj navezati med drevesa na Krekovem trgu debelo žico, ki preprečuje, da bi dijaki silili na trator in morajo tako ostati lepo na trgu, kjer je dovolj prostora. Pešci pa imajo v teh živahnih dneh dijaškega sejma prosto pot po trotoarju, dijaki pa na varnem, da ne bi kakega neprevidnega povozil tramvaj ali celo avto.

Kavarna in vinočoč „Central“

Toči: Ljutomersko vino Din 8'—
Tramince < 10'—
Cviček < 12'—
Rizling < 12'—

Dnevno koncert. — Se priporoča ANA MIHOLIČ.

Obrtniški tovariši! V nedeljo prirede obrtniške organizacije ob 9 dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev veliki obrtniški zbor. Važnost zborovanja kliče slehernega našega tovariša, da se ga udeleži. Pridite zato vsi in sodelujte pri vprašanjih, ki so velikega pomena za Vaš nadaljni položaj. — Obrtniško društvo v Ljubljani.

Bluze, damsko perilo, torbice, rokavice in nogavice, ima v krasni izbiri trdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Srajce, kravate, namarnice, žepne robce in nogavice, kupite najbolje pri trdku Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Pumparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

MOTOH-KAVA dnevno sveže pražena!

MOCCA-KAVINE-KOCKE à Din 1'— za turiste.
LIUBLJANA, Vodnikov trg 5 — telefon 25-77

Naznanila

Ljubljana

Dobrovoljci. Na vabilo strelske organizacije ste vabljeni k posvetitvi strelske društvene zastave dne 4. t. m. na vojaškem strelišču — Dolenjska cesta. Zbirališče istodob ob triletni na 11. Udeležite se polnostevilno. Dobrovoljci Tomaž Lapanje, Luka Jager, Kovačević Peter, št. Vid; inž. Perko Nace, Ljubljana; Svetličič Vladimir, Rakek; so dobili dobrovoljstvo »uverjenje«.

V glasbeno šolo Nar. žel. glasb. društva »Slogac« se vrši vpisovanje gojencev 5. 6. in 7. septembra od 8—12 in od 16—18 v društveni glasbeni dvorani v »Ljubljanskem dvoru« (Pražakova ulica). Razdelitev učnih ur bo v soboto 10. septembra in sicer: za gosli ob 16, za klavir ob 17 in za ostale instrumente ob 18. Z rednim poukom se bo pričelo v ponedeljek 12. septembra. Tozadavna okrožnica je nabita na šolski deski v veži pred društveno glasbeno dvorano ter v veži ravnateljstva drž. železnice.

Uprava UOIR, pododbor Ljubljana, vabi vso tov. rez. častnike, da se v čim večjem številu udeležijo državne strelske tekme s proslavo razvilja zastave, dar Nj. Vel. kralja, ki se bo vršila v navzočnosti Nj. Vel. ali njegovega zastopnika v nedeljo 4. septembra ob 11. Po razporedu se zbirajo tov. rez. častniki na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti od 9 do 9.30. Častniki prisostvujejo svečanostim v uniformi. — Uprava UOIR, pododbor Ljubljana.

Zagorje. V Zadrudnem domu je jako živahno. Pripravljajo se na Lavtizarjevo opereto »Adam Ravbar«, ki nam jo pokažejo danes in jutri. Ker je pevski zbor pod spretnim vodstvom g. Rozmana preskrbel Zagorjanom že marsikak krasen užitek, pričakujemo, da bo tudi sedaj dobro rešil svojo nalogo. Tudi kulise bodo menda prave lepe — in kostumi za nastopajoče osebe novi. Bomo šli gledat! Sv. Lenart v Slov. goricah. »Miklova Zala« bo v nedeljo 4. septembra ob 15 na društvenem odru v Nar. domu. Igralci Prosvetnega društva od Sv. Lovrenca na Dravskem polju gostujejo z njo pri nas. K tej lepi narodni igri iz tužne Koroške iskreno vabimo vse domačine in sosede od vseh strani! Nikomur ne bo žal!

Cerkveni vestnik

Marijina kongregacija gospodov in moških ima jutri ob pol 7 v cerkvi sv. Jožefa (ne v kapeli) pri stranskem oltarju skupno sv. mašo in ob 6.45 pa pri glavnem oltarju skupno sv. obhajilo. Vljudno vabljeni vsi!

II. vnanja Mar. kongregacija pri uršulinkah ima mesečni shod v nedeljo 11. septembra ob navadni uri. Jutri, 4. septembra, ne bo shoda. — Vdite!

Možje in mladeniči, člani Križanske moške kongregacije! Ne pozabite, da obhajamo jutri v Križankah Marijino proslavo namesto na praznik Marijinega rojstva. Duhovno opravilo zjutraj in zvečer ob šestih. Pri zjutranjem opravilu skupno sv. obhajilo. — Zvečer po govoru sprejem novih članov.

Stolna kongregacija Kraljice presv. R. v. ima svoj shod danes ob četrta na sedem zvečer.

Kulturni obzornik

Tri knjige „Modre ptice“

Emil Ludwig: Napoleon. (Prevedel Josip Vidmar.) — Založba je presenetila našo javnost z modernim življenjepisom, ki je zbudil mnogo zanimanja med našim občinstvom, saj je bilo te vrste slovostvo pri nas docela neznan. Z Ludwigovim »Napoleonom« se je začela pri nas vrsta modernih življenjepisov — da namreč ta pojav ne bo brez naslednikov, nam priča že izdaja Zweigovega »Fouchéja«, ki je izšel kmalu za »Napoleonom«. — Kot uvod v sodobno biografsko literaturo (vie romancée) Ludwigov Napoleon kljub mnogim vrjam, ki so pisateljevo ime proslavile, morda ni bil ravno najprikladnejše delo — morda bi bilo kazalo objaviti kakšnega Lyttona Stracheya ali Andréa Mauroisa — a nedvomno je zbudil pri nas zanimanje za to panogo leposlovja in to je prav, da si v svetu zanimanja zanjo že popuščajo. Ludwig ume opisoval privlačno in napeto, gostiti in dramatično oblikovati razne dobe življenja svojih junakov, obudovanja vredno je tudi njegovo poznanje gradiva. Tega gradiva se pa poslužuje precej samovoljno in marsikdaj v protislovju z objektivnostjo, kar so mu mnogi strokovnjaki, zlasti poklicni zgodovinarji in psihologi, že mnogokrat dokazali. Kar tiče »Napoleona«, je nekoliko mučno gledati, kako se je avtor trudil, da bi njegovo veličino spravil v sklad z nekakšnimi pacifiističnimi težnjami, na katere oslanja svoj lik Napoleona. Ze v prvih stavkih, ko označuje lastnosti, ki jih je Napoleon podedoval po svojih starih, gotovo namenoma izpušča cesarjevo oblastilnost. Sploh vse lastnosti, ki bi utegnile kazati krasno podobo velikega Korzičana, kakor si jo je bil Ludwig zamislil, je spretno zakrtil. Le-teh navajajo zgodovinarji — Delbrück, Srbik — da o Wernerju Hegemannu ne govorim, ki je napravil o Napoleonu zelo mračno sliko — in tudi simpatizerji, kakršni je n. pr. Merežkovskij — toliko in takih, da bi čitatelj imel docela drugačno predstavo o Ludwigovem junaku, če bi jih poznal. Lastne Napoleo-

nesposobna za razsodno in trezno mišljenje, da jo — kljub krasno naznačeni poti k sreči, ki se ji obeta ob človeku, ki ga resnično ljubi in o čigar iskreni ljubezni je prepričana — žene nezaupanje do same sebe, ki je bila sposobna usodne napake — v samomor. Vsi osnovni nagoni ženske so bistro opaženi in podani, da je glavni — kako bode ženska družica možu — iz osnovne poteze Jennynega značaja ukrivljen in neizoblikovan. Mnoge odlične svojostnosti velike pisateljice, ki so se v njenih poznejših delih kristalizirale in poglabile, so v tem začetniškem romanu že jasno razvidne vsaj v zaplodu. Neposrednost njenega gledanja v življenje je sicer še nekoliko zastrta s teorijami in problematiko, ki je ležala v tedanji literaturi, vendar je v knjigi poleg mnogih danes nevezdrih idej in papirnatih prizorov še mnogo več nepozabnih in mojstrsko napisanih mest. — Sigrid Undset, ki se je tik ob koncu svetovne vojne spremenila v katolicizem in velja danes za najznamenitejšo književno osebnost med katoliki, je tudi v svojih prejšnjih delih že — kljub neugnanosti želji, da bi prišla kakorkoli življenju do dna — pokazala, bodisi direktno ali indirektno (kakor n. pr. v »Jenny«) — svoje nagnjenje do rešitve problema življenja v smislu naukov katolištva, zlasti je docela ustrezala njenim mislim svetost zakonskega življenja, ki jo katolištvo zahteva. — »Jenny« je z ognjem in sposobnostjo napisan roman mlade žene, in prav je, da ga imamo za primerjavo z njenim zrelim delom, »Kristino«, ki ga bomo še letos dobili.

Blasco Ibañez: Krvave arene. Poslovenil Stan-ko Leben. — Med španskimi pisatelji novejšega časa je žel Blasco Ibañez po vsem svetu nedvomno največji uspeha. Bil je med borilci za republiko in je umrl leta 1928 v pregnanosti, ne da bi nikal uresničeni svojih sanj. Zajemčen uspeh pri množicah mu je nemara odprl tudi dveri v naše prevodno slovostvo, da si umetniškemu pogledu, v stvariteljski izvirnosti, daleč zaostaja za drugimi sodobnimi španskimi romani. Za veliko »Historia de la lengua y literatura castellana«, ki jo je v 14 zvezkih po čudnih načelih (sodobni pisatelji na pr. kar sami pišejo o sebi) izdal Julio Cefador y Franca, je napisal pismo o sebi, v katerem se spretno zagovarja zlasti proti očitku, da preveč zvesto posnema svojega velikega učitelja Zolaja, vendar bi človek skoraj rajši pritril zlobnim jezikom, ki mu

podtikajo, da ima vse napake in nekatere odlike svojega učitelja. Naturalizem, kakršnega je Zola v svojih delih prvi pokazal svetu, živi z neznatnimi lastnimi domisljami in iznajdbami prekaševa, v vseh Blasco Ibañezovih delih. Večino le-teh bi bilo šteti med zabavno slovostvo. Odlikujejo se po izredni spretnosti in izvežbanosti pisateljevi, vendar je zlasti njegova domisljija dokaj uboga in glavni čar teh spisov tvori drobni in privlačni opisi, v katerih osredotoči pisatelj vse svoje mojstrstvo. Tako je na pr. do podrobnosti izdelan in čudovit opis priprav za bikoborbo in bikoborbe same v prvem poglavju »Krvavih aren«. »Krvave arene« je nedvomno zdaleka najboljši roman Blasco Ibañeza. Življenje torera, od mučnih in bridkih začetkov, preko slavnih dni do propadanja in žalostne smrti nekdanjega ljubljence množice, je popisano z natančnostjo in vernostjo, ki bi bila v čast sodnemu protokololu. Slog mu je blesteč in v podajanju detajlov naravnost imeniten. Toda — pri vsem tem pogrešam nečesa, kar mi sicer daje užitek umetnine: kje so mimo vidnih ona nevidna, in vendar zmerom odločilna ozadja dejanj in nehanj človeka, ki je v knjigi tako verno popisana? — Po »Krvavih arenah« sem vzel še enkrat v roko »Les bestiaires« od Henryja de Montherlanta. Ta »poslednji vitez«, kakor ga imenuje neki književni zgodovinar, nam tudi opisuje življenje v areni. Sam na svoji koži je doživel draž in privlačnost arene — a kako je umel vse to tolmačiti in konkretizirati! Vse podtalne kanale, po katerih se pretaka struja, ki išče sprežčenja v navdušenju arene in pa v mladorstvu, v borbi z bikom, je Montherlant odkril in pokazal. Mitos bikoborbe, mitos bika, to znamenje, prastaro v zgodovini človeka, v katerem je ukorenjena nekaka pobožna strast, je Montherlant neposredno prikazal. — Že ko sem nedavno na tem mestu zabeležil izid romana M. Andersena-Nexö. Prokletstvo, sem pripomnil, da se mnogi pisatelji, ki imajo socialne tendence, raje poslužujejo naturalističnega načina pisanja. V njih vrsto štejem tudi Blasco Ibañeza. Zanimivo je primerjanje teh naturalistov z drugimi pisatelji, ki takisto gojijo socialne težnje v svojih delih, na pr. z Dostojevskim in njegovimi učenci, še bolj pa s strujo »aristokratskih« pisateljev, katerim pripada kakšen Montherlant. O tem bi bilo vredno kdaj spregovoriti. s. ž.

Dnevna kronika

Ostale vesti

— **Otvoritev velesejma v radiu.** Govor gospoda ministra trgovine in industrije Ivana Mohoriča in govori gospoda Frana Bonača, predsednika Ljubljanskega velesejma ob otvoritvi letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesejma dne 3. t. m. ob 10 dopoldne bo s sejmšča prenašala ljubljanska radio oddajna postaja.

— **Izlet ljubljanskega Avtokluba na Lisco v Zasavju.** Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, nam je dostavil sledeče obvestilo: Kot je bilo že gg. članom potom klubskega glasila »Avto« sporočeno, se vrši dne 8. t. m. klubski izlet na Lisco v Zasavju s sledečim sporedom: Izletniki se zberejo najkasneje do 10 ure dopoldne v Sevnici na vrtu hotela »Triglav« pri kolodvoru, radi česar je odpotovati iz Ljubljane najkasneje ob 7 jutraj čez Trebnje, Mokronog v Sevnico, kjer je določen tudi zajtrk. Ob 10 odhod iz Sevnice ob levem bregu Save do vasi Breg, nato navzgor mimo gradu Rude do sedla pod Lisco, kjer puste izletniki svoja vozila. Po večini skozi senčnat gozd pelje nato pešpot do vrha Lisce s prekrasnim razgledom. V koči SPD skupno kosilo, po kosilu nekako ob 15 nazaj k vozilom in nadaljevanje vožnje v Jurklošter in po dolini Gračnice v Rimske Toplice, kamor dospemo okoli 16. V Rimskih Toplicah je možnost kopanja v termalnih toplicah in nato bo v prostorih kopalnice družabni sestanek izletnikov ob raznovrstni zabavi. Razhod po razpoložljivosti in dogovoru. Ljubljanski avtomobilisti se vračajo čez Trojane, Termin za prijavo udeležbe do vključno 5. t. m. (telefon 21-93). Vsi, ki so se že prijavili, ali se nameravajo še pridružiti, so v ljudno napreženi, da javijo obnem tudi število oseb, to pa radi pravočasne oskrbe prehrane v koči na Lisci.

Ljubljana zdaj je velik grad, ogledal ti bi si ga rad: Najprva pot: „Daj-Dam“, tam povedo ti kam!

— **Izlet v Split.** Izletni odbor Narodno prop. društva v Ljubljani vladno sporoča vsem do sedaj prijavljenim izletnikom na Jadransko morje, da je odhod iz Ljubljane v ponedeljek ob 18.20 skozi Zagreb na Susak. Vsi udeleženci morajo dopotovati v Ljubljano, ker le na ta način uživajo četrtinsko vožnjo, kjer jim kongresna pisarna žigosa legitimacije za nazaj. Legitimacije veljajo za vse udeležence kongresa, ki so v narodnih nošah in za vse, ki potujejo iz Ljubljane v Split. Vsi izletniki naj se javijo v kongresni pisarni: Ljubljana, Velesejem, ker le tam žigosa legitimacije za nje. Oni, ki še niso nakazali zneska za izlet, naj to poravnajo v Ljubljani pri izletnem odboru ali pol ure pred odhodom vlaka na vrtu kolodvorske restavracije, kjer je zbirališče vseh izletnikov. Glede prehrane in prenočišč na potovanju je v zornu preskrbljeno in v najlepšem redu. Vsa nadaljња navodila glede nastanitve za prehrano in stanovanje prejmejo izletniki v vlaku, kjer dobijo tudi posebne izkaznice z označbo hotela v Splitu. Izkaznica za četrtinsko vožnjo, ki velja 2 Din, prosil odbor, da se znesek poravnava pri vožnji izleta na dan odhoda. Eventuelna navodila in informacije je v dnevnem časopisu, na kar se posebno opozarja.

— **Za album »Bela Krajina« v slikah.** Društvo Bela Krajina v Ljubljani prosi vse fotomaterije v Beli Krajini in Ljubljani, da darujejo po eno kopijo za album »Bela Krajina« v slikah. Slike naj bodo na zadnji strani opremljene z napisom, kaj slika predstavlja, datum in ime amaterja. Ker je zelo veliko lepih slik pri raznih amaterjih brez vrednosti, hoče društvo združiti vse v lep propagandni album. Po pregledu vsega materiala se bo ugotovilo, kaj še vse manjka in potem bo pridilo društvo izlet s fotomateriji z velikimi ugodnostmi v Belo Krajino, da se zbirk izpopolni.

Lutz peči edino v Šiški

— **Redno vpisovanje v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani** bo od 1. do 10. septembra 1932 vsak delavnik od 9—12 in od 15—18 v nedeljo in praznik pa od 10—12 dopoldne pri ravateljstvu DTŠ v Prazakovi ulici 8/L (vogal Miklošičeve ceste 30). Kdor se vpiše v DTŠ lahko študira vse predmete, ki se učijo na drž. šoli, doma. Šola poučuje poleg rednih predmetov tudi vse moderne jezike. Natančna, brezplačna pojasnila daje vodstvo šole osebno ali pa potom tiskanega prospekta, ki ga lahko vsakdo sprejme. Iz prospekta je razviden ves ustroj in vsi pogoji. Šola je osnovana na najmodernejših dopisnih metodah slišnih šol v Zapadni Evropi. Pri pouku sodelujejo najboljši strokovnjaki trgovskih, jezikovnih in drugih ved, ki jamčijo za najboljši uspeh. Kdor se ne more vpisati osebno, naj takoj piše po prospekti in prijavnico. Redni pouk se prične 15. septembra. Kdor zadosti ostalim zakonitim določilom (da ima nižjo srednjo šolo itd.) lahko potem polaga priv. izpit na drž. trgovskih šolah in pridobi pravice rednih absolventov te šole.

Ako želite svojo hčerko

res dobro trgovsko izobraziti, tedaj jo vpišite v Gorazdovo učni zavod (preje Gärtnertvej tečaj). Prvo vrsta učna metoda — radi tega izvršni učni uspehi. Sprejema samo dekleta. — Vpisovanje do 6. septembra. Nunska ulica 19.

— **Nesreča v Zagorju.** Dne 30. avgusta se je v Weinbergerjevem kamnolomu ponesrečil Engelbert Kržišnik. Noge so mu prišle med dva vozika, naložena s kamnom, ki sta jih stisnila in se je bati razdrobitev kosti. Ponesrečenec je vnet član tukajšnjega KPD in Krekove družine in jako marljiv hišnik v društvenih prostorih. Želimo mu, da bi skoraj okrevale.

— **Nesreča na deželi.** V Polhovem gradu se je ponesrečil 74 letni občinski revež Janez Česnovar. Padel je doma po stopnjah in si zlomil desno nogo. — Na Viru pri Domžalah je padla z voza 12letna hči posestnika Marta Arnez in si poškodovala desno ramo. — S hleva je padel v Stružah pri Kočevju 5letni kajzarjev sin Matija Miklič in si zlomil levo nogo. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

— **Jugoslovanska knjigarnica v Ljubljani** priporoča: Nell-Breuning O.: Die soziale Enzyklika. Erläuterungen zum Weltanschauung Papi Pius XI. über die gesellschaftliche Ordnung. 255 strani, nevez. 68 Din. Brüll K. P.: Die eucharistische Seele. Band I.: Vom Wandel in der Gegenwart des Eucharistischen Gottkönigs. 84 strani, nevezano Din 20. Brüll K. P.: Die eucharistische Seele. Band II.: Christus ist ihr Leben. 180 strani, nevez. Din 29. Clasen S.: Geistliche Übungen des heiligen Bonaventura. 120 strani, nevezano Din 29. Hummel K. Dr.: Wie werde ich anders. 118 strani, nevez. 15 D.

Karrer O.: Seele der Frau. Ideale und Probleme der Frauenwelt. 220 strani. Vez. Din 77. Knoll A. M.: Der Soziale Gedanke im modernen Katholizismus. 317 strani, vez. Din 58. Müller W.: Die Adventisten. Was man von ihnen wissen muss. 47 str. Nevez. Din 7. Redlich V. P. Dr.: Religiöse Lebensgestaltung. Zwei Briefe als Einleitung. 160 strani, vez. Din 47. Sailer J. M.: Priester des Herrn. Texte über Priesterbildung, Priesterleben und Priesterwirken. 280 strani, vez. Din 71.

— **Hudo zaprtje, katar debelega črevesa, napenjanje, motenja v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku, odstrani naravna »Franz-Josef« grenčica** — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Narodni zaklad.** Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi za gosli in klavir, priredil Josip Vedral, bivši profesor glasbe na ljubljanskem konservatoriju, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvoda za gosli 10 Din, klavirsko spremljanje 30 Din. Omenjeno zbirko toplo priporočamo zlasti šolski mladini, ki se prične učiti gosli. Poleg violinske šole bo uporabljala uspešno te pesmice in se bo tako seznanjala z našo narodno pesmijo. Najbolj znane narodne pesmi po številu 25, obsega pričujoči zvezek, harmonizirane v najlažjem slogu tako, da te napave z lahko obvlada učenec že v prvi polovici učne dobe. Še več veselja do tega glasbila bo vzbudilo v učenca, ako jih bo igral ob spremljevanju klavirja, na kar

naše gg. učitelje gosli še posebej opozarjamo. — Spremljevanje je istotako prirejeno v prav lahkem slogu in ne bo delalo nobenih preglavic in težko, učitelj pa bo s tem dosegel tem večji uspeh.

— **Halo! V nedeljo in ponedeljek v Zgornji Kašeli k Gradu.** Zegnanje! Prve pečence! Zlahne ribe! Avtobus vozi izpred Mestnega doma vsake pol ure do 12 ponoči v vsakem vremenu!

— **Posetnike velesejma opozarjamo na češki paviljon,** kjer se toči plzensko pivo Prazdroj-Urquelle.

— **Ljubljančani, okoličani in gostilničarji.** V nedeljo 4. in v ponedeljek 5. septembra na zeganje v nove povečane gostilniške prostore k županu Pečarju na Črnuče. Tam dobite okusna jedila in dobro kapljico. Na svidenje!

Udeleženci velesejma in revije narodnih noš imajo svoje sestanke v prvorazredni slaščičarni-kavarni »Petriček« na Aleksandrovi cesti.

— **Občinstvu priporočamo** brivsko-frizerski salon Stanko Kešlin, Miklošičeva cesta 13 v palači Mestne hranilnice.

— **Mednarodni velesejem v Pragi** bo v dneh od 4.—12. septembra. Pojasnila in legitimacije daje Českoslovaški konzulat, Putnik in Aloma Company.

— **»Franz-Josef« grenčica** privede prebivalca do rednega delovanja.

Ure, zlatnina, optični predmeti

L. VILHAR

in

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 36

Maribor

Iz javne in tajne obč. seje

Nova mestna ustanova »Mariborska mestna podjetja«.

Maribor, 2. septembra.

Radi poznega časa nam ni bilo mogoče snoči objaviti celotnega potočka občinske seje, ki je bila izredno dolgotrajna — trajala je skoraj do pol enajste ure. Na dnevnem redu javne seje je bilo še poročilo V. odseka, katerega je podal svetnik Murko. Radi krajevne potrebe so bile odobrene prošnje za dovolilo gostilne, katere so vložili: Antonija Achtig, Mate Grubišič, Jakob Kapetanovič, Josipina Lorečak, Majer Tomo, Nabavljalna druga uslužbencev drž. žel., Preac Marija, Ramšak Marija, Rozman Ana in Zohar Marija. Istotako so bile odobrene prošnje Heleni Lukeš za starinarstvo, Majerju Tomu za obrt avtoizvoškega, odklonjene pa Rožancu Juriju za bufek, Samuh Francu za starinarstvo in Mag. pharm. Josipu Vladoviču za lekarno in proizvajanje strupov. Odklonitev je motiviral občinski svet z ugotovitvijo, da ne obstoja krajevna potreba.

Na tajni seji so se obravnavale prošnje za sprejem v občinsko zvezo in zagotovilo sprejema. Vseh prošelj je bilo 56 ter so bile po večini polno rešene. Dalje so se obravnavale osebna vprašanja občinskih namestencev: Po pragmatiki so napredovali Janko Jakše, Ivan Maurič, Anton Kolar. Rožbinska doklada se je priznala Ivanu Šetincu, Josipu Luksu, Leopoldu Avbiču in Oprešnik Heleni. Stalnost se je priznala Jožetu Primožiču, odklonila pa Nagyju Josipu. Odklonjena je bila vpokojitev Franca Vidmarja in imenovanje Antona Cerarja za obratovodjo plinarne. O prošnji mestnih uslužbencev za podaljšanje poletnega uradnega časa na september bo sklepal upravni odbor.

V tajni seji je bil sprejet tudi statut nove mestne ustanove »Mariborska mestna podjetja«, o kateri smo že svoječasno poročali. Področje ustanove obsega gospodarsko-domosno udeleževanje mariborske občine, ločeno od njenega upravnopolitičnega in krstvenega udeleževanja, njen namen pa je upravljanje in obratovanje občinskih podjetij po načelih sodobne zasebno-gospodarske tehnike. Prenočenje nove ustanove bodo tvorili sledeči mestni zavodi in obrati s svojo imovino in obvezami: vodovod, klančnica, plinarica, električno podjetje, pogrebni zavod, avtobusni promet, kopalnice, Mariborski otok, uprava mesne imovine in gradbeni sklad vsa mestna poslopja razven »rotovžne« ter mestna zemljišča in gradbena uprava (del mestnega gradbenega urada, obsegajoč izvršujoče delo s podjetniškim značajem). Glavna ustanove se bo določila naknadno po ugotovitvi in očitni premoženja. Vrhovni vodilni organ ustanov bo občinski svet, kateremu je pridržana odobritev letnih proračunov in obračunov, volitve članov upravnega in nadzornega sveta itd. Upravni svet, ki prav za prav vodi ustanovo, tvorijo župan kot predsednik, podžupan kot podpredsednik ter deset članov občinskega sveta. Ravateljstvo, ki je izvršilni organ upravnega sveta, tvorijo štirje člani, katere izbere upravni svet iz svoje sredine. Neposredno vodstvo in uprava pa se poveri upravniku, kateremu je podrejeno neposredno vse osebje ustanove. Njegovo funkcijo lahko vrši član ravateljstva ali pa poseben za to določen namestnik. Nadzorni svet tvori pet občinskih svetnikov. Člani upravnega in nadzornega sveta se volijo po listah, funkcijska doba pa traja od obračunske do obračunske seje. — Statut vsebuje nadalje še podrobna določila o načinu uprave in računovodstvu ter prehodne izvršilne odredbe. Sedanji upravni svet, ki je bil sinoči izvoljen, je poverjen z organizacijo ustanove do pričetka prvega poslovnega leta, ki se začne s 1. januarjem.

V upravni odbor so bili izvoljeni občinski svetniki: Peric, Dr. Müller, Sabothy, inž. Dračar, Drago Roglič, Ošlak, Lenart, Bureš, inž. Jelenc in Tumpelj. V upravnem svetu so Pugi, Tavčar, Pogučnik, Grčar in dr. Rapotec. — Končno je bil izvoljen tudi upravni odbor Mestne hranilnice, v katerega so bili izvoljeni inž. Dračar, Ošlak, Sabothy, Pagon, trgovec Pinter in novinar Eržen, nakar je bila seja zaključena.

□ **Za 130.000 dolarjev!** Te dni se je mudil v Mariboru bivši egipčanski kapetan Mahmud Omar Abaza iz Kaira. Mož je že od leta 1918 na potovanju po svetu in je prehodil Azijo, Afriko, Ameriko in Avstrijo peš in deloma po železnici in parniku. Tudi je medtem prehodil vse evropske države razen Rusije. S tem svojim svetovnim potovanjem bi rad dosegel 130.000 dolarjev, ki jih je razpisala etnografska družba v Kairu za najboljše znanstveno gradivo, ki se nanaša na vse narode in zemlje. Iz Maribora nadaljuje svojo pot v Zemun.

□ **Cunje se ne dajo pogasiti.** Kljub neprestanemu polivanju z vodo gore cunje na pogorišču Arbeiterjevega skladišča dalje. Veliki, več metrov visoki in široki kupi cunj gore kot oglenice v sredini, če pa pride tlenje v dotik z zrakom, bušijo takoj plameni na dan in cunje gore kljub

temu, da so čisto prepojene z vodo. Gasilska straža je noč in dan na pogorišču ter skuša plamene takoj priprčiti, ko se pojavijo, zadušiti. Včeraj zjutraj pa se je zopet pojavil ogenj s tako silo, da ga straža ni mogla sama obvladati. Zopet je morala priskočiti na pomoč motorka in večje številce gasilcev, da so odstranili nevarnost. Edina pomoč bi bila velike kupe tlehij cunj čisto razkopati, toda gasilci tega ne zmorejo sami.

□ **Krava in avtobus.** Na Pobreški cesti ravno pred kaznilnico je prišlo v četrtek popoldne do karambola med kravo, ki je bila vprežena v vozček, in mestnim avtobusom. Kravo je vodil kmetič s Pobrežja ter jo pri bližnjem avtobusni pravilno zapeljal na desno stran ozke ceste. Nenadoma pa je žival planila tik pred avtobusom v sredino in sofer se trčenju ni mogel več izogniti. Karambol je bil za kravo usoden, ker jo je vozilo podrla in kolesa so ji strla nogo. Na mestu nesreče se je znašla takoj kopica ljudi, ki so potegnili kravo ob kraj ceste, da je zamogel avtobus mimo. Kmetič je ves objokan stal poleg svoje edine kravice, dokler ni prišel avto mariborskih gasilcev, na katerem so ranjeno živčice prepeljali v mesno klavnico, kjer so ji takoj končali življenje.

□ **Po nesreči obstrlil sina.** Nesrečni slučaj se je zgodil včeraj v Občevlavih. Posetnik S. je prijel nabito lovsko puško, ki se mu je v rokah sprožila. Strel je zadel njegovega lastnega sina v glavo in vrat ter ga nevarno rnil. K sreči niso šibke presekače odvodnih žil, tako da so ga sile zamogli pravočasno spraviti v mariborsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali ter mu potegnili iz vrata 10 šiber.

□ **V nedeljo, 4. septem.** veliki vrtni koncert v gostilni Weber na Pobrežju. Igra godba katol. omladine, Zabava, dobro vino!

Zadnja poročila

Zvišanje uvoznih carin v Italiji

Rim, 2. septembra. AA. Najnovejša izprememba carinskega dogovora med Italijo in Komunjio prinaša Italiji velike prednosti. Italija bo na podlagi te pogodbe sedaj mogla izkoristiti prednosti, ki jih je dosegla na prejšnjih pogajanjih s Švico, Avstrijo, Madjarsko in Jugoslavijo.

Italija je zvišala uvozno carino n. pr. za živino od 55 na 350 lir, za sveže meso od 27.50 in 25 lir na 140 lir, za konje od 275 na 700.

Spolh skuša Italija s temi pogodbami zaščititi svojo živinorejo, ki je zadnja leta močno nazadovala. Leta 1926 je Italija imela še 7,400.000 glav živine, 1930 pa le še 6,900.000.

Angleži ne odobravajo nemških zahtev

Pariz, 2. septembra. tg. Francoska vlada je danes razpravljala o nemški spomenici, ne da bi prišla do kakega sklepa. Samo v tem je vlada edina, da je treba nemški sunek presojati hladnokrvno. »Matin« domneva, da bo Nemčija po svojem prvem udarcu s pestjo sedaj svoj manever nadaljevala bolj počasi. V ostalem pa mislijo listi, da se bodo z Nemčijo vršila pogajanja. Posebno levičarski listi so za to. Kot najboljšo pot za to svrho se smatra instancna pot po Zvezi narodov, vendar se bodo najbrže vršila prej še zaupna posvetovanja med Francijo in Anglijo, ker je Herriot že včeraj poslal nemško spomenico angleškemu poslaniku in obenem prosil angleško vlado za pojasnilo, ker po »Petit Parisien« trdi nemška spomenica, da je angleška vlada že sprejela nemško zahtevo po enakosti. »Foreign Office« je že odgovoril, da stvar ni taka ter je obenem opozoril nemškega poslanika v Londonu, da od 25. junija dalje ni bilo nobenih razgovorov med Londonom in Berlinom glede nemške zahteve po enakosti v oboroževanju, in da torej nemška vlada ne more trditi, da bi bila že dosegla pristanek Anglije.

Francosi in Poljaki edini

Varšava, 2. septembra. tg. Poljski listi so zavzeli popolnoma enako stališče, kakor francoski v zadevi nemške zahteve po enakopravnosti. Vodilni desničarski list »Gazeta Varšavska« zahteva, da se mora Porenje na novo zasedati, da se prepreči oboroževanje Nemčije. Ker pa tako odločnih odredb ni pričakovati, se je treba z vso silo v političnem in vojaškem oziru pripraviti za veliki obračun z Nemčijo. Vladni list »Express Parny« svari ves svet pred nemško diplomacijo, kakršna se je pokazala v reparacijskem vprašanju. »Kurier Poljski« meni, da bodo Nemci, ko so dosegli svoje znanje-politične zahteve, to je izpraznitev zasedenih pokrajin in črtanje reparacij, sedaj zahtevali svojo oborožitev, potem pa še revizijo mej.

Inserenti!

V AŠA razstava na velesejmu ne bo dosegla svojega namena, če ne boste nanjo še posebej opozarjali v »Slovenec«. »Slovenec« ima kupnomočne naročnike v vseh krajih naše države in širom sveta! Dnevno nad 150.000 bralcev!

Inseratni oddelek »Slovenca«.

Osebné izpremembe pri fin. ravnateljstvu

Ljubljana, 2. septembra.

Finančno ravnateljstvo je koncem avgusta in včeraj prešlo iz Belgrada ministrske dekretne, s katerimi so bile izvršene važne osebné izpremembe na vodilnih mestih finančne uprave v Sloveniji. Ukazi so prišli naravnost iz finančnega ministrstva, ne da bi bila prej belgrajska javnost o tem obveščena.

Vpokojena sta finančni ravnatelj dr. Josip Povalec in pomočnik ravnatelja Martin Spindler. Za finančnega ravnatelja v Ljubljani je imenovan dr. Ljudevit Valjavec, dosedanji pomočnik finančnega ravnatelja v Podgorici, za njegovega pomočnika pa Avgust Sedlar, dosedanji načelnik odseka za neposredne davke pri finančnem ravnateljstvu v Sarajevu. Ravnatelj dr. Josip Povalec je sam zaprosil za vpokojitev.

Nadalje so bili premeščeni k finančnemu ravnateljstvu v Belgradu Fran Pečnik, Blaž Naglič in Rajko Setina, vsi računski inšpektorji VI. skupine ter računski kontrolorji VII. skupine Ivan Sporn in Fran Žitnik. Nadalje so bili premeščeni k savskemu finančnemu ravnateljstvu v Zagreb računski kontrolorji VII. skupine Danilo Herkov, Josip Cesar in Stanko Lazar, k držijski finančni direkciji v Sarajevu računski kontrolor VII. skupine Fran Meglič, v Novi Sad pa računski kontrolorji Josip Kolbezen, Ivan Laznik in Anton Perenta. K moravski finančni direkciji v Niš so premeščeni računski inšpektorji Andrej Golob, Fran Fermančin in Fran Štrukelj, k zetski direkciji v Podgorico računski kontrolor VII. skupine Leopold Pehani.

V kratkem je pričakovati večjih premeštitev v okolišu dravskega finančnega ravnateljstva samega. Izvršene bodo večje osebné izpremembe pri raznih davčnih uradah Slovenije.

Ne moreš v šolo? Vzgoji se sam!

Našli se sam vsi svirarji, ki jih potrebuješ za svoj uspeh v življenju! Krepka volja! V letu dni znaš vse trgovske predmete, kakor tudi zadržati v katerikoli svetovni jezik. — Pisi na Dopolno šolo v Ljubljani, Prazakova 8, ali pa se oglasi sam. Informacije zastoj. Uradne ure 8—12, 2—6, nedelja 10—11!

Velike in hude pravde

Ljubljana, 2. septembra.

Zbiranje podatkov o velikih in hudih pravdah je tudi za široko javnost zanimivo in poučno. Pravde pred deželnim sodiščem v časih finančnih in gospodarskih težav se silno množe. Končni podatki o pravdah za letošnje leto bodo pač nazorno pokazali, koliko velikih civilnih in meničnih tožb je bilo v letu 1932. Ze sedaj je gotovo dejstvo, da so se menične tožbe le pri deželnem sodišču silno pomnožile in so že danes že za enkrat toliko presegle število meničnih tožb, ki so bile vložene pri ljubljanskem deželnem sodišču pred leti, kajti naš solidni trgovec je krepko in pošteno varoval svoj menični kredit in vedno točno honoriral menice. Zal letos zaradi krize ni bilo mnogim mogoče plačati ob roku svojih meničnih obveznosti in so prišli v neprijeten položaj, da je bila proti njim menica iztožena in s tem so dobili pri kreditnih zavodih gotovo »rno pik«.

Deželno sodišče ima dva civilna oddelka, prvi obravnava civilne spore od 6250 Din, in sicer tako, da sodi sodnik-podnelec spore do najvišjega zneska 125.000 Din, senat treh sodnikov pa vse hude spore nad 125.000 Din. Pred tem oddelkom se obravnavajo tudi tožbe za ločitev zakona in kar je za vojne čase prav značilno, tudi tožbe o nezakonitem rojstvu otroka. Sodnik-podnelec prvega oddelka je do konca avgusta zabeležil že 753 tožb in le v avgustu je bilo vložnih 118. Senat prvega oddelka je obravnaval prav hude pravde. Bilo jih je do 1. septembra 49 in je šlo za velikanske vsote. Tožbeni zahtevki so skupaj dosegli ogromno vsoto 7.733.690 dinarjev. Neka pravda teče za 1.433.600 Din.

Drugi tako zvaní trgovski oddelk tudi evidenco o tožbah trgovske značaja, tako v prvi vrsti tožbe protokoliranih tvrdk, zadržg in rudarske tožbe, kakor tudi menične. Meničnih tožb je bilo do 31. avgusta pri sodniku-podnelecu tega oddelka 9-danish 711, pred trgovskim senatom pa je bilo 9 meničnih pravd, ki so dosegle skupaj vsoto 2.500.000 dinarjev. Sodnik-podnelec drugega oddelka je dalje imel 137 trgovskih tožb, a senat 12, pri katerih je šlo za skupno vsoto 1.287.395 Din. Pred tem senatom se obravnavajo prav pravno zanimive sporne zadeve. Oba senata sta letos že zabeležila skupaj 60 velikih pravd za skupno vsoto 11.570.995 Din.

Koledar

Sobota, 3. septembra: Evfemija, Doroteja in tovarišice.

Novi grobovi

† Cerklje ob Krki. Dne 1. septembra je umrl po dolgem bolehanju Janez Dušak, star 84 let, najstarejši član Marijine družbe za moše.

LOV NA NANDU-NOJE

V južni Ameriki v državi Argentini živi na velikanskih travnatih stepah, pampah, afriškemu noju podobna žival — nandu. Nandu-noj, ki živi v argentinskih stepah v večjih skupinah, je v marsičem podoben tako redkemu in dragocenemu afriškemu noju. Je sicer nekoliko manjši od njega in njegovo perje ima mnogo manjšo vrednost, kakor perje afriškega noja. Pač pa je njegovo meso prav tako neuporabno, kakor meso afriškega noja. S peresi nandu-noja se ne dišijo bogate gospe, tudi jih sicer ne uporabljamo za lepote, koristno se pa vendarle dajo uporabiti. Iz nandu-nojevih peres izdelujejo jako trpežna omela za prah. Tako omela uporabljajo v Ameriki zlasti za brisanje prahu z avtomobilov in drugih kovinskih izdelkov. Nandu-nojeva peresa so namreč zelo mehka in drobna kakor svila.

Lov na nandu-noje je zelo težaven. Temu lovu, ali bolje sportu, se posvečajo le tako zvaní gauči, silno spretni in izurjeni jezdci, ter hkrati pastirji velikanskih volovskih šred. Gauči so zlasti znani radi spretnosti v metanju lasa, še bolj pa radi metanja posebnega orožja, ki se imenuje bola. Z bolami namreč lovijo gauči nandu-noje. Ta lov je zanje v resnici plemeniti šport in kadar je zemlja po deževju še preveč mokra in neprimerna za obdelavo ali kadar gauči nimajo dela, se odpravljajo v skupinah po 4 do 5 mož na lov na nandu-noje.

Razumljivo je seveda, da se pri tem lovu gauči ne morejo ločiti od svojih konj, na katere so skoraj prirastli. Pri lovu nandu-nojev pa je konj prepotreben. Saj ti ameriški noji po hitrosti ne zastajajo za afriškimi. Preprosti gauči se s prav posebno zvrstjo težavnega lova. Na konjih odjezdijo, vsak oborožen s svojo bolo, v pampo, in skušajo najti krdelo nandu-nojev. Ko jih zapazijo v daljavi, se jim začne približevati v raztegnjeni ravni črti. Ko pridejo jezdci že v precejšnji bližini, poženeta krajna jezdecka na levem in desnem krilu konja. Na ta način stvorijo jezdci lok ter tako preprečijo nandu-nojem, da bi se mogli razbežati na desno ali levo. Tako pode jezdci

noje pred seboj, ki beže vedno hitreje. Jezdci priganjajo svoje konje, ki dirjajo po stepi s skoro neverjetno naglico. — V eni roki drži gauč vajeti konja, v drugi pa vihti nad glavo bolo. Bola je vrv, ki ima tri konce. Na približno 3 metre dolgo vrv je v sredi privezana poldrugi meter dolga vrv. Na vseh treh koncih vrvi pa so privezane precej težke svinčene uteži v usnatih vrečicah. Za eno izmed teh vrečic drži gauč bolo in vihti ostala dva konca z utežema po zraku.

Tako se gauči v divjem diru približujejo vedno bolj preplašeni in bežeči čredi nandu-nojev. Ko je gauč oddaljen od nandu-noja le še kakih 10 do 12 metrov, napade noja. Najprej dobro pomeri na noge bežečega noja in spusti v velikanskem zamahu bolo naprej. Naprej letita oba konca vrvi, ki sta obtežena, zadnji pa je konec z utežjo, katero je držal gauč v roki. Radi silnega zamaha švigne težka bola z neznansko naglico naprej, s sprednjima deloma bole zajame nojevi nogi in jih prav v tistem trenutku tudi zaplete. Takoj nato se zgrudi noj na tla, bola mu je vprav zvezala nogi. Medtem ko se skuša noj dvigniti s tal, je gauč že pri njem. Hitro skoči s konja, mu populi iz repa najboljšo perje in ga zopet izpusti. Takoj za tem se zopet postavi vsa petorica v ravno črto in lov se nadaljuje naprej.

Zelo zanimiv je lov na nandu-noje z bolami in človek se ne more načuditi spretnosti gaučev, ki nikdar z bolo ne zgreše pred njimi bežečega noja. Lov sam gaučem ne prinaša velikega dobička in je zanje le zabava in plemeniti šport, ker perje itak nima velike vrednosti. Da je ta lov tako priljubljen, je razumljivo, saj nudi morda edino zanimivo razvedrilo na dolgočasnih pustih in velikanskih stepah južne Amerike. Dolgočasno pa mora biti življenje v teh krajih zlasti za gauča, ki živi večji del svojega življenja le med voli. Prav gotovo pa je sreča za nandu-noje, da njihovo perje ni dragoceno. Če bi se namreč tudi gospodarsko splačal lov na noje, tedaj bi jih spretni gauči že zdavnaj iztrebili.

K stavki tekstilnih delavcev v Angliji. V lancshirskem okrožju stavka sedaj okrog 200.000 tekstilnih delavcev. Vsa dosedanja pogajanja med delodajalci in delojemalci so se razbila in prav verjetno je, da bo stavka dolgo trajala. Na sliki vidimo stavkujoče delavce, ki pohajajo po mestu Blackburn.

Konec ladijskega vijaka

Orodni ključavničar Franc Heudorf iz Berlina je prijavil pri nemškem državnem patentnem uradu nov izum, ki obeta popolnoma spremeniti paroplovno tehniko. Izumitelj je sestavil ladijski model, katerega pogonja na popolnoma nov način. Za pogon je izumitelj porabil način plavalne tehnike, ki jo ima kit. Radi tega je dosegel kakor pravi, mnogo večje hitrosti, hkrati pa je ladja mnogo bolj okretna. Doslej so se mogle vse ladje gibati le naprej ali nazaj. Obračanje ladij pa je bilo omogočeno le s krmili. Ladja, ki nasede in katera je opremljena z vijakom, mnogokrat ne more s pečine nazaj v morje, ker visi postrani. Pri tem novem načinu pa je opremljen izumitelj ladjo z neke vrste plavutami, ki so nameščene na obeh straneh ladje. Teh plavut je lahko do 6 parov. Čim več jih je, tem večja je seveda hitrost. Stroški za opremo ladij s takimi plavutami niso veliki in zato bi lahko dobili tudi stari parniki take plavute. Izumitelj trdi, da bi ladja, ki bi bila opremljena s takimi plavutami, lahko prevozila progo med Evropo in Newyorkom v dveh dneh. Če bo izum pri praktičnih poskusih v resnici uspel tako, kakor obljublja njegov izumitelj, potem je nastopila v morski plovbi nova doba.

Moderen nabiralnik krompirja. Na lipskem velesejmu so prvič pokazali, kako se pobira krompir, ne da bi se bilo treba pripogibati. Priprava, ki omogoča to tako lahko delo, je nekakšna košara iz pletene žice in posebne zakrivljene grablje z dolgimi in tankimi zobmi, s katerimi se koplje in nabira krompir. S temi enostavnimi grabljami se da v istem času pobrati polovico več krompirja, kakor z roko v istem času.

Letalci ne morejo več zgoreti

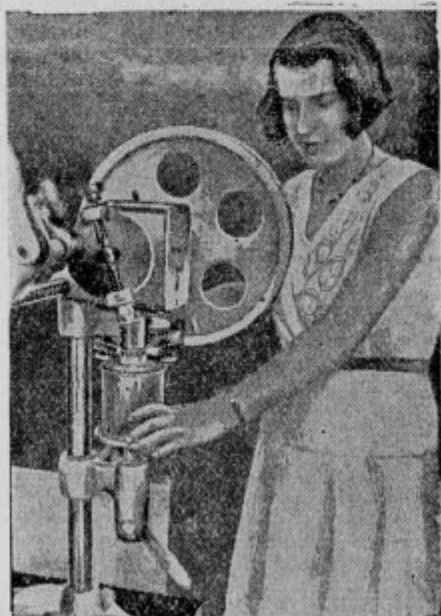
Pred komisijo znanstvenikov in tehniških strokovnjakov je pokazala Francozinja Biget v Lilleu zanimiv poskus. Sama je izdelala popolnoma ognja varno obleko za letalce, v kateri se letalec, če se vname letalo, lahko brez opeklin srečno reši iz gorečega letala. Iznajditeljica se je oblekla sama v izdelano obleko, nato so jo zavili v balo bombaževine, katero so polili z bencinom in zažgali. Potem, ko je bombaževina z velikanskim plamenom zgorela, so odvil izumiteljico in ugotovili, da nima niti najmanjših opeklin. Če se bo obleka obnesla tudi v letalih, bodo letalci s tem izumom rešeni najstrašnejše smrti, ki jih lahko doleti v letalih.

Revolucija v Ekvadorju. Pogled na Quito, glavno mesto ekvadorske republike v Južni Ameriki. V mestu je izbruhnila divja revolucija in uporniki so se že večkrat spopadli z redno vojsko. V pouličnih bojih je bilo ubitih 500 ljudi, po drugih poročilih pa celo že 5000.

Pes skočil s padalom

V St. Katarini v Kanadi so na neki policijski veselici napravili zanimiv poskus. Stražnik pilot se je dvignil z letalom v zrak in vzel s seboj policijskega psa. Med vožnjo je stražnik navezal psu na hrbet padalo in ko sta bila 2000 m visoko, je stražnik velel psu, naj skoči z letala. Pes je gospodarja ubogal, seveda je skočil za njim tudi stražnik. Obe padali sta se v redu odprli in oba sta srečno pristala na tleh. Kakor hitro sta bila na tleh, je pozdravil pes svojega gospodarja z veselimi lajanjem, tisočglava množica pa je obema junakoma navdušeno ploskala.

Konzerve si bomo delali sami. Na lipskem velesejmu je zbudil velika zanimanje aparat za domačo porabo, s katerim se dajo pločevinaste konzervne skatle na enostaven način neprodušne zapreti. Aparat se bo gospodinjam prav gotovo prikupil, ker je zelo priročen.

Jež je ptice

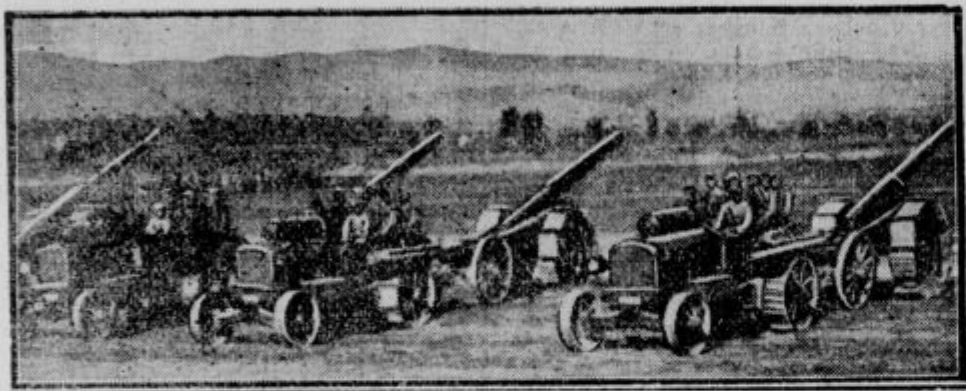
Doslej smo vedno mislili, da je jež zelo koristna žival, ki po vrtovih pobira le miši in polže. Zadnje čase so se nekateri znanstveniki delj časa bavili z ježevim življenjem in ugotovili, da ježi jedo tudi ptice. Tako so presenetili ježa, ki se je mastil z mladim škorpcom. Enega pa je najbrž že pojedel. Verjetno je, da je jež nevaren za vse ptice, ki gnezdiijo pri tleh.

Mož: »Veš kaj, ljuba moja, sedaj pa morava varčevati. Prav rad bi imel, da bi si odslej sama šivala svoje obleke.«

Zena: »Veš, to pa ni mogoče. Ampak če hočeš, odslej naprej prav rada tebi šivam vse obleke.«

Orožnik je ustavil motociklista: »Vi ste vozili s hitrostjo 70 km skozi vas. Zapisal vas bom!«

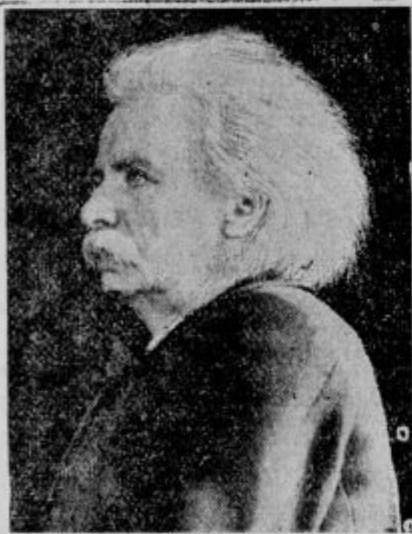
Motociklist vzame iz žepa cigareto in ponudi orožniku: »Veste kaj, gospod orožnik, bodite tako dobri in napišite, da sem vozil s hitrostjo 90 km. V kratkem nameravam namreč prodati motor.«

Venki italijanski manevri v Apeninih. Pri velikih italijanskih manevrih so sodelovali tudi težki motorni topovi. Na sliki vidimo baterijo teh ogromnih topov.

Moskiti na Spitzbergh

Doslej je bilo znano, da na Spitzbergh v nasprotju z Grönlandijo, Islandijo in najbolj na severu ležečimi deli Evrope in Azije, ne žive nika-kršne mušice. Avstrijska ekspedicija, ki je preiskovala lansko leto notranjost Spitzbergov, je ob zahodni obali našla v Kilaas-Killen zalivu velikanske in zelo nadležne jate mušic. Prav tam so našli ostanke naselbine, ki so jo zgradili zato, da bi kopal premog. Delavci so to naselbino opustili že leta 1909. Zgradili pa so dva tolmana za sladko vodo. V teh dveh tolmunih, v katerih se je zlasti poleti voda močno segrevala, so se zaredile mušice-moskiti. Najbrž so jih na kakih ladjah zanesli na Spitzbergo in na vsej Grönlandiji so se mogli uspešno razviti le ob teh dveh tolmunih. Da so se tako zelo razmnožili, je razumljivo, saj niso našli na Spitzbergh nobenih sovražnikov.

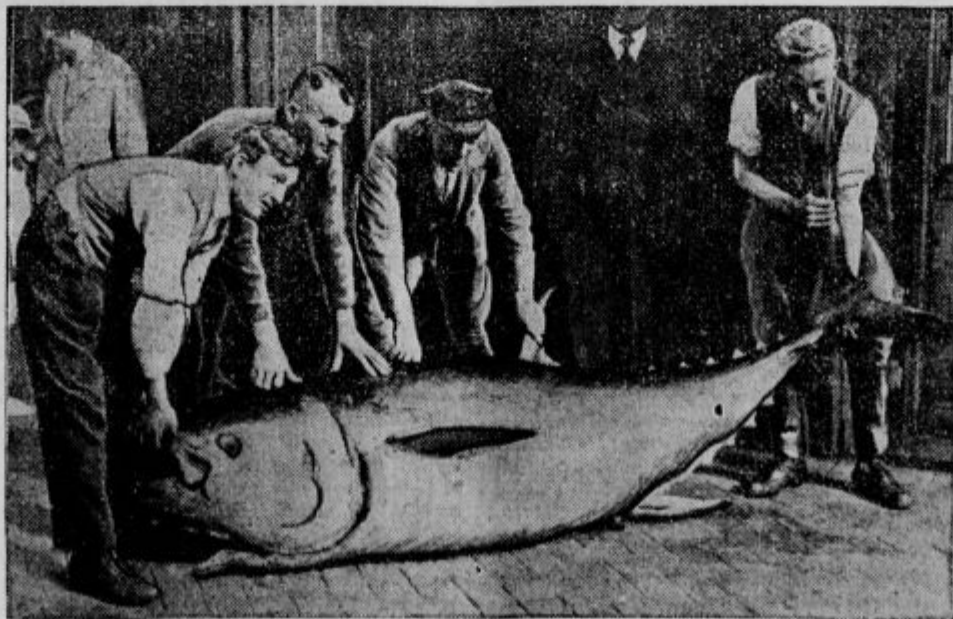
Komponist Edvard Grieg. 4. septembra bomo obhajali 25 letnico smrti odličnega komponista Griega, ki se je proslavil zlasti s suito »Peer Gynt«.

Največja knjižnica za časopise

Največjo knjižnico časopisov imajo v Angliji, kjer je knjižnica z 275.000 vezanimi letniki časopisov, ki so izšli po letu 1800 v Angliji in v inozemstvu. Skupna teža teh zvezkov znaša 20.000 ton in če bi polagali zvezek poleg zvezka, bi dosegli 200 kilometrov dolg pas, tlakovan z debelimi zvezki časopisov. Vse te vezane letnike časopisov so do-delili sedaj posebnemu oddelku britanskega muzeja v Colindale v bližini Londona. Ker jih je bilo vedno več, so morali zanje zgraditi posebno stavbo. Knjižnica zgleda na zunaj, kakor velikanova tovarna in ima šest velikih in obsežnih hal. Svojo stavbo je stala 13 milijonov dinarjev. Poleg knjižničnih prostorov ima knjižnica še obsežne čitalnice, knjigovoznico in uradne prostore. Ob otvoritvi knjižnice je zgodovinar Gilbert Murray poudarjal, da bo ta knjižnica za zgodovino preteklega stoletja že sto let neprecenljiv zaklad za vse zgodovinarje poznajših rodov.

Grobovi v večnem ledu

Visoko v Altajskem gorovju v Sibiriji leži že v pasu večnega ledu in snega mnogo starih skitskih grobov iz zadnjih stoletij pr. Kr. Tak grob je odkril ruski arheolog dr. M. P. Griaiznov pred kratkim in je izkopal vprav čudovite izdelke Skitov. Grob sam leži v umetni kameniti votlini, ki je visoka 2 m in napravljena 5 m globoko pod zemljo. Votlina sama je precej obsežna in je široka 7 in dolga prav toliko metrov. Z debelimi in neobtesanimi hlodi je razdeljena v dve kamri-ci. V eni izmed teh je našel raziskovalec z lepimi ornamentami in rezbarijami okrašeno mrtvaško krsto, v kateri pa ni bilo trupla. Tu so najbrž pokopali Skiti svojega poglavarja. V drugi kamrici pa je ležalo 10 zaklanih rumenih konjev, ki so bili vsi popolnoma osedlani in zmazani. Mraz je ohranil te konje skoraj 2000 let nepoškodovane. Na vajeti, stremenih in sedlih je bilo sila veliko lepega okrasja. Tako so viseli s sedla lepo izrezljani leseni medajlončki. Nekateri od teh so bili pozlačeni in posrebrani, drugi pa pobarvani z modro, rdečo in rumeno barvo. Po starodavnem skitskem načinu in stilu so bile izrezljane na teh medajlončkih slike raznih živali, tako orlov, severnih jelenov in medvedov. Nekaj medajlončkov pa je imelo celo izrezljane človeške glave. Čez sedla so bile pognjene preproge iz klobučevine in usnja. Nekaj preprog je bilo spletenih tudi iz žime. Te pletene preproge so imele uvezene slike iz bojov med živalmi. Dva izmed konj, ki sta bila poglavarju najbrž najdražja, sta imela krasno izdelane in deloma pozlačene maske iz klobučevine in usnja. Ena od teh je bila okrašena z rogovi severnega jelena. Od sedel so visele na jermenih tepo poslikane pletene ploščice. Poleg tega okrasja je našel raziskovalec v grobu še veliko zalogo živil, kožuhov, orožja in drugih potrebščin, ki so jih pripravili mrtvemu poglavarju podložniki za pot na oni svet.

Velikanski tun. V kielskem zalivu so te dni ujeli velikanskega tuna, ki je bil težak 300 kg. Tuna so najbrž privabili velikanski roči fokard.

Čvrste cene hmelja

Hmeljarji, ne nasedajte!

Zasledujte točno gibanje cen, o katerem redno poročamo, zasledujte sami in obvestite tudi druge! Zadnje dni so mnogi prodali izpod dnevne cene, ker niso bili poučeni o njej; dovolj žalostno je, da se je še pred dvema dnevi, ko je bila cena za 19 Din za kg, posrečilo prevečnim nakupovalcem nakupiti znatno množino najboljšega hmelja po 13 do 15 Din za kg. V vsako vas pride gotovo vsaj en »Slovenec« s hmeljarskimi poročili, ki so točna in zanesljiva. Držite se teh in ne nasedajte razburljivim govoricam nakupovalcev, ki jih širijo z namenom, da dobijo pridelek lažje in ceneje v roke. Obvestite se dnevno o ceni in ne prodajajte nikdar izpod nje!

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec v Sav. dol., 1. sept. 1932.

Pri zelo živahnem nakupovanju in dvigovanju cen se je danes plačevalo za prima 18 do 19, za prima izbor do 20 Din za 1 kg.

Mnogo tujih nakupovalcev je navzočih. Včeraj je deževalo. — Društveni odbor.

Češkoslovaška: Obiranje se pri ugodnem vremenu nagiba h koncu. Pridelek pa glede množine ne bo dosegel pričakovane višine, ker je rdeči pajek prav zadnji čas povzročil dosti škode in radi slabe barve mnogo blaga ostaja neobranjena. Kakovost letošnjega pridelka pa je prav dobra, fino in težko blago z izvrstno aromo. — Na tržišču je živo zanimanje in mnogo povpraševanja predvsem za prvovrstno blago. Pri živahnem nakupovanju se cene stalno dvigajo ter se je včeraj plačevalo že splošno 18 do 27 Din za kg, za prvovrstno izbrano blago pa tudi do 29 Din za kg. Zaključna tendenca je zelo čvrsta in živahna. Za ostali češki hmelj se plačuje zaenkrat 18—21 Din za kg, vendar se hmeljarji zelo dobro držijo in odločno zahtevajo višje cene.

Nemčija: Vreme je trajno ugodno in obiranje hmelja prav dobro napreduje. Čim dalje pa traja obiranje, tem bolj prihajajo hmeljarji do prepričanja, da bo letošnji pridelek že znatno bolj pičel, kakor pa se je računalo. Zaradi ugodnega vremena je nevarnost peronosporo v nasadih poznega hmelja minila, pa tudi druge bolezni in škodljivci ne povzročajo pomembnejše škode. — Na tržišču vlada za letošnji pridelek že prav živahno zanimanje. Cene so se dvignile in učvrstile ter se plačuje Hallertauski hmelj že po 32—41 Din za kg, Tettnangski pa doseže tudi ceno do 45 Din za kg. Zaključna tendenca je zelo čvrsta. Uspešno interveguira že tudi nemška hmeljska prometna družba in se računa, da se bodo cene še dvignile in učvrstile. Za lanski pridelek ni mnogo zanimanja, vendar se cene dobro držijo.

Poljska: Obiranje v kratkem končano. Pridelek glede množine in v mnogih okoliših tudi glede barve ne zadovoljuje. — Kupčija je bila pred nekaj dnevi še, v polnem razmahu in je

Zaščita bank

Dne 26. maja je stopila v veljavo Uredba o rokkih izplačilih vlog in drugih dolgov Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Ta uredba določa v čl. 3., točka 2, da mora v treh mesecih, po možnosti tudi prej, ravnateljstvo zavoda napraviti obračun razpoložljivih sredstev in za prihodnje tri mesece odrediti kvoto izplačil. Do danes se nimamo obvestila o višini kvote, čeprav je že poteklo od 26. avgusta, ko bi se morala objaviti kvota, več dni. Uprava zavoda bi morala v smislu uredbe vsaj v uradnem listu razglasiti kvoto, čeprav je ni. Pač pa je smatralo za potrebno komisar zavoda dr. Ivan Novak in v »Jutru« povedal, da »uprava danes (1. sept.) še ni v stanju izplačati strankam njihov vlog, ker se v kratki dobi treh mesecev ni moglo izterjati toliko od dolžnikov« itd.

Torej znaša pri Prasteditni kvota za vloge do 5000 Din 20%, pri Ljubljanski kreditni banki pa smo navezani na le izjavo komisarja; nadalje posnemamo iz izjave g. Novaka, da je dana upnikom nada za 23. november, torej po poteku nadaljnjih treh mesecev.

Kapitali, ki so vezani s § 5. v našem gospodarstvu, so prav znatni. Sedaj je pod zaščito poleg treh velebank že tudi več manjših denarnih zavodov v provinci, ki pa razen Banke in štedionice Gorskega ekraja v Ravni gori niso veliki.

V naslednjem podajamo par števil: skupno so znašala tuja sredstva (vloge, upniki in reeskont) denarnih zavodov na delniški podlagi v naši državi konec I. 1930. 14,9 milijarde Din, konec lanskega leta pa 12,5 milijarde Din. Če vzamemo samo 20 največjih bank, imajo te (brez reeskonta) tujih sredstev po podatkih Narodne banke konec 1930 7,6 milijarde Din, 1931 pa 6,3 milijarde Din.

Pri treh bankah, ki so sedaj zaščitene, Prasteditna, Ljubljanska kreditna in Jugoslovanska združene, so znašala vsa tuja sredstva konec 1930 4,255,9 milijarde Din in so v teku I. 1931. padla na 3,216,4 milijarde. Iz tega je razvidno, da so tuja sredstva teh bank bolj padla kot pri drugih denarnih zavodih. Približno četrtina vseh vlog pri bankah v državi je bila pri teh treh denarnih zavodih.

Kolikor je razvidno iz bilanc bank, je znašal njih reeskontni oblog pri Narodni banki konec I. 1931. 440 milijonov Din, in sicer Prasteditna 325, Jug. združena banka 70 in Ljubljanska kreditna banka 44,8 milijonov Din.

Z aplikacijo čl. 5. so dobile banke oddih, v katerem so imele dobro, da jih niso oblegali upniki, nadalje jim je bila znana obrestna mera, katero morajo plačevati za vloge in se je tako povečala obrestna mera v njih korist. Ima pa ta člen namen, da privede banke iz najtežavnejših časov v normalne razmere na denarnem trgu. Ker se na denarnem trgu ne vračajo tako hitro kot bi bile želeli, seveda zaščita bank odteguje gospodarstvu znatne zneske, kar gotovo še povečuje krizo na ostalem denarnem trgu. Treba bo še drugih ukrepov, da pridemo do normalnih razmer.

Končno bi omenili še zahtevo, da naj banke, ki so pod zaščito, tudi objavijo svoje računске zaključke vsake tri mesece, da bomo videli njih stanje. Povečanje in razširjenje publicitete ne bo škodovalo nikomur.

Izjava zagorskih obrtnikov

Zagorsko obrtništvo, zbrano na sestanku dne 29. avgusta 1932 v zadevi obrtniških shodov v Ljubljani, obenem in istem času smo se odločili, da se teh shodov v znak protesta ne udeležimo.

Smatramo, da je vprašanje obrtnih zbornic za Dravsko banovino končno veljavno rešeno in zahtevamo, da se ta vprašanja stavijo z dnevnega reda in se vodstvo obrtniških korporacij postavi z vso odločnostjo in voljo za zboljšanje položaja obrtnega stanu.

Ker je pa po svojih obveznih dajatvah pri minimalnih naročilih in slabih plačilih ogrožen njihov obstanek, bolj kakor vsak drugi stan.

bilo precej blaga prodanega po 15—18 Din za kg. Radi poročil iz vseh hmeljskih okolišev, da bo letina nad pričakovanje pičla, pa so hmeljarji postali zelo rezervirani in odločno zahtevajo višje cene.

Iz ostalih hmeljskih okolišev ni nobenih posebnih poročil ter je položaj v glavnem nespremenjen. Pač pa je angleško in belgijsko hmeljsko tržišče zadnji čas precej oživilo, zanimanje je naraslo in cene so se učvrstile.

Najnovejša poročila

Savinjska dolina, 2. septembra. Živahno nakupovanje se je nadaljevalo tudi danes v jutranjih urah. Cene so se celo dvignile in se je za zares prvovrstno blago plačalo tudi do 22 Din za kg. Pozneje pa je živahnost nekoliko ponehala, vendar se je primernejše nakupovanje vršilo prav do večera in se je plačevalo 20—21,50 Din za kg. Kakor kaže, se skuša z običajnim trikom tudi letos zlomiti trdnost hmeljarjev ter nekoliko prenehati z nakupom, da bi hmeljarji postali popustljivi. Vendar so dosedanja izkušnje hmeljarje dovolj izučile in se ta maneuver ne bo več posrečil. Pri letošnjem pičlem pridelku je vsak hmeljar prepričan, da bo svoje blago lahko prodal in da se ni ničesar bati. Hmeljarska prodajna Zadruga je letos zopet priredila v Zalcu vzorčni sejem, da tako posreduje prodajo. Dotedaj je bilo na sejmu prodanih že nekaj partij vedno po najvišjih dnevnih cenah. Hmeljarji pristopajo k Zadrugi v vedno večjem številu ter se vedno bolj poslužujejo uspešnega posredovanja.

Nürnberg, 2. septembra, tg. Na nürnbški hmeljski trg je bilo v zadnjem tednu pripeljanih okoli 300 bal hmelja, po večini hallertauskega. Tettnanskega hmelja, ki je sicer v drugih letih v prvih tednih sezije prihajal v največji meri na trg, sedaj na trgu ni bilo mnogo, ker so se vse kupčije za tettnanski hmelj vršile kar doma. Prišlo je nekoliko hmelja tudi že iz gorskih krajev, v katerih so prav za prav šele sedaj začeli trgati hmelj. Tudi iz špalskega okrožja je že prispel hmelj na trg. Brez izjeme so se nemške vrste hmelja prav izredno in redko lepe barve ter izvrstne kakovosti. Nakupovanje se je razvijalo mirno. Hallertauski hmelj se je prodajal v srednji dobri kakovosti po cenah od 100 do 110 mark, prvovrstna kvaliteta pa po 115 do 150 mark. Tettnanski hmelj je dosegel boljšo ceno kakor prejšnji teden in so ga plačevali po 145 do 150 mark. Prvovrstni gorski hmelj je dosegel ceno 90 do 135 mark. To ceno za prvovrstni hmelj je dosegla nemška hmeljska prodajna družba v Nürnbergu, ki je začetkom tega tedna otvorila na nürnbškem trgu svoje kupčije. Tekom zadnjega tedna je bilo pripeljanih v Nürnberg 300 bal hmelja, prodanih pa je bilo v tem času 150 bal. Tendence je mirna.

Zatec, 2. septembra, tg. Povpraševanje po hmelju se nadaljuje in so se dosegle cene 650 do 850 Kč. Razpoloženje je bilo zelo čvrsto. Prišlo je mnogo kupcev iz Poljske in Nemčije.

Želimo in zahtevamo, da za dobrobit ogroženih obrtniških vprašanih vsa vodstva obrtnih korporacij skupaj nastopijo in smo v teh slučajih vedno pripravljeni sodelovati.

Le v slogi je moč!

Obrtno društvo za Zagorje in okolico v Zagorju ob Savi, Iv. Bajcar, predsednik, Joško Volaj, tajnik. — Zadruga krojačev in krojačic za sodni okraj Litija v Zagorju ob Savi, Repovš Josip, načelnik. — Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov, Zagorje ob Savi, Fain Ljudevit, načelnik. — Strokovna zadruga čevljarjev za sodni okraj Litija, Zagorje ob Savi, Krenčič Fr., načelnik.

Borza

Dne 2. avgusta 1923.

Denar

V današnjem deviznem prometu so tečaji v glavnem bili čvrstjši. Le Curih in Amsterdam sta ostala neizpremenjena. Trst je pa popustil.

Ljubljana, Amsterdam 2301.51—2312.87, Berlin 1357.91—1368.71, Bruselj 793.29—797.23, Curih 1108.35—1118.85, London 198.14—199.74, Newyork 5699.92—5728.18, Pariz 224.32—225.44, Praga 168.9—169.76, Trst 292.79—295.19.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 93.174 Din.

Curih, Pariz 20.23, London 17.01, Newyork 516, Bruselj 75.58, Milan 26.45, Madrid 41.55, Amsterdam 207.70, Berlin 122.60, Stockholm 91.90, Oslo 89.75, Copenhagen 93, Sofija 3.73, Praga 15.26, Varšava 57.69, Atene 3.19, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.55, Helsingfors 7.65.

Vrednostni papirji

Na efektnih borzah vlada mrtvilo in tečaji ne izkazujejo znatnih izprememb. Promet je padel na minimum in je znašal danes na zagrebški borzi samo 100 kom, vojne škode in 100.000 Din nominala beglških obveznic.

Ljubljana. Voj. škoda 194.50 bl., 8% Bler. pos. 44 bl., 7% Bler. pos. 41 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 4250—4450, Priv. agr. banka 221—223, 7% inv. pos. 49 den., vojna škoda 194—195 (194), 9. 193—195, 6% begl. obv. 34.25—35 (35), 8% Bler. pos. 41.50—41.375.

Belgrad. Narodna banka 3900—4400, Priv. agr. banka 222—225 (223.50), 7% inv. pos. 51 bl. (51), agrarji 25 bl., vojna škoda 192.50—194.50, 9. zaklj. 193, 6% begl. obv. 34—34.50 (34), 8% Bler. pos. 44.50 bl. (44), 7% Bler. pos. 41 den. (41.50), 7% pos. DHB 43.75—44.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 69.05, Aussiger Chemische 119, Ruše 12, Alpine 11.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 79 kg 135—137.50, okol. Sombor 78 kg 135—137.50, srednja 79 kg 135—137.50, potiska 79 kg 137.50—140, ladja Tisa 79 kg 137.50—140, ladja Begej 79 kg 135—137.50, ban. gor. 79 kg 132.50—135, par. Vršac 78 kg 130—132.50, bač. sr. nova 76 kg 125—127.50, ban. nova 76 kg 122.50—125, bač. in ladja Tisa nova, 130—132.50, ladja Begej nova 76 kg 127.50—130, moka bač., ban. št. Og. 215—225, 2. 195—205, 5. 175—185, 6. 155—165, 7. 135—145, Rž in oves ne notirajo. Ostalo neizpremenjeno, Promet: 43 vev. 13.88—14, zaklj. 13.85—13.86, okt. 7.67—7.72, zaklj. 7.68—7.70, marec 8.87—8.97, zaklj. 8.88—9.00, koruza maj 8.21—8.37, zaklj. 8.34—8.35, junij 8.70—8.82, Winnipeg. Zito dec. 57.50, jan. 61.75.

Živina

Marihorsko sejmko poročilo dne 2. septembra. Pripeljanih je bilo 211 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašički 5—6 tednov stari 50—80 Din 7—9 tednov 90—120 Din, 3—4 mesece 130—150 Din, 5 do 7 mesecev 300—350 Din, 8—10 mesecev 360 do 400 Din, 1 leto 460—580 Din, 1 kg žive teže 6—6.50, mrtve 9—10 Din, Prodanih je bilo 88 glav.

Celje

☉ Gledališka družina K. P. D. — V torek, dne 6. septembra ob 8 zvečer v moški garderobi redni sestanek. Pridite vsi in točno. Odbor.

☉ Hmeljska trgovina. Zadnje dni vlada v Celju in po Savinjski dolini živahno življenje. Vse povsod je opaziti hmeljske trgovce in prodajalce, ki razpravljajo o cenah hmelja. Želimo našim hmeljarjem, da bi po letih krize na hmeljskem trgu nastopili zanje zopet boljše časi. Opozorjamo tudi vse naše naročnike in bravce našega lista sploh, na naša točna poročila o razmerah na hmeljskem trgu v gospodarskem delu lista.

☉ Postopanje z uslužbenci. Zvedeli smo naslednje: Postrežnica je v službi zbolela. Ker ni bila več zmožna za delo, jo je gospa poslala domov. Najzlastostreje pri vsem tem pa je to, da reva ni bila niti zavarovana pri OUZD, kar bi po zakonih in predpisih vsekakor morala biti. Tako je sedaj reva na cesti brez vsega, nima ne zdravnikarja, ne zdravil in je odvisna le od milosti drugih dobrih ljudi. Znano nam je še več podobnih slučajev, kako po nekaterih podjetjih, izgovarjajoč se na gospodarsko krizo, postopajo z uslužbenci. Sicer bomo pa sploh morali posvetiti idealnim celjskim razmeram več pozornosti.

☉ Električni tok prekinjen. Mestna elektrarna sporoča, da bo čula prekinila tok v nedeljo, dne 4. septembra od 10—12 dopoldne.

☉ Državna realna gimnazija. Direktor dr. Matko Heric je bil premeščen na državno realno gimnazijo v Mariboru, sem pa iz istega zavoda direktor Franc Mravljak, ki je s 1. septembrom prevzel vodstvo zavoda.

☉ Vpis v prvi razred gimnazije. Včeraj se je vpisalo v prvi razred gimnazije 158 učencev in učenk. Število vpisanih bo še nekoliko naraslo, ker sedaj še niso imeli vsi v redu potrdil o plačevanju davkov.

☉ Višji tečajni izpit v jesenskem terminu. V začetku tega tedna so se vršili popravni višji tečajni izpiti na državni realni gimnaziji. Izpit so naredili: Maslo Pavel, Mulec Josip, Poljanec Ivan in Zumer Albin. Mladim gospodom abiturientom, ki zapuščajo gimnazijo in se podajajo na pot v življenje, želimo mnogo sreče in uspeha.

☉ Sprejemni izpit za vpis v prvi razred gimnazije v jesenskem terminu je napravilo 7 učencev in učenk.

Konjice

Dež smo dobili po dolgem času. Živinski sejem je bil zelo slabo obiskan. O cenah pa sploh ni vredno izglubljati besed. Zivine je bilo vsled pomanjkanja krme veliko, a kupevec pa bore malo. In še ti niso nič kupili. S čim naj kmot potem plača davke?

Trbovlje

Kupčija za most pri kolodvoru. Most, ki veže čez Savo Trbovlje z Dobovcem, Kumom in okolico, je kupil od Kirhšlagerjevih dedičev gosp. Vokač Jožef, lesni trgovec in posestnik z Dobovca. Ponudil pa je za zainteresiranim občinam, da jim prepuosti most za kupljeno ceno. Most je v slabem stanju, potreben temeljitega popravila in sedaj za promet zaprt. Nemogoče pa bo dalje časa promet vzdrževati s čolnom, to gre sedaj ob mali vodi, ob povodnji pa bo preveč nevarno. Nerodno in pretežno pa je tudi prevoziti z enim čolnom 2000 ljudi, kakor je bilo treba zadnje nedeljo, ko je bila na Kumu slovesnost. Precej delavcev pa mora vsak dan čez Savo na delo k rudniku. Kakor slišimo, se je občina Sv. Jurij pod Kumom, kamor spadajo kraji na desnem bregu Save, izjavila za prevez, trbovlska pa bo sklepala o tem na eni prihodnjih sej. Zadeva kliče po rešitvi in bodo občine gotovo temeljiteje stvar uredile ko zasebni podjetniki.

Poročili so se v zadnjem času: Kovacič Franc, rudar z Boršček Marijo, delavko, Asič Alojz, rudar z Zupancič Marijo, Mežnarič Avguštin s Kanduč Marijo, šiviljo, Cestnik Alojz, mizar s Kaljšek Stano, pletiljo in Krašovec Stanislav, transportnik državne železnice z Luknar Jožefo, Bog daj srečo!

Kranj

Petkov trg dobro založen. Opaža se, da se petkov trg v Kranju vedno bolj uveljavlja. V primeri s prejšnjimi časi, ko je pred mestno hišo in Peterčkom prodajalo le par žensk, pa je zlasti letos tudi ob petkih vseh trg od Kocbeka do Mayrja poln prodajalk. Posebno obilico je pa pokazal včerajšnji petek. Na prodaj je bilo zlasti mnogo sadja, zelenjave in mlečnih izdelkov. Sadju se pozna, da mu je mnogo škodovala letošnja suša. — Na trgu se je letos zopet pojavil Dalmatincev z grozdiem in južnim sadjem. Kmetje iz okolice rabijo denar in skušajo vnovčiti vse, kar je le mogoče, čeprav po nizki ceni. Zato tudi obisk petkovega živilskega trga postaja zaradi svoje privlačnosti vedno večji.

Solska poliklinika v Štepiharjevi hiši na Glavnem trgu je pričela z včerajšnjim dnem zopet poslovali.

Dijaki prihajajo. V četrtek 1. septembra se je pričelo na tukajšnji gimnaziji vpisovanje. Zaradi tega je nastalo pred gimnazijo pa tudi po mestu vrvenje mladine, pa tudi starši so prišli zlasti z mlajšimi. Vpisovanje je letos zamudnejše, ker rabijo starši razna davčna potrdila, potem pa ni vse v redu in ne gre hitro od rok. — Vpisovanje pa se te dni vršilo tudi na osnovni šoli.

Moste pri Ljubljani

V kapelici Salezijanskega mladinskega doma bo nočoj ob pol 8 običajna mesečna pobožnost za može. Ob pol 8 bo pridiga, nato litanije in blagoslov. Možje, pridite vsi in točno!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Gledališke predstave pod milim nebom:

Sobota, 3. septembra: ob 20 »Slehernik«, na Kongresnem trgu.

Nedelja, 4. septembra: ob pol 16 »Prodana nevesta«, v Tivoliju.

Torek, 6. septembra: ob pol 20 »Sen kresne roče«, v Tivoliju.

Četrtek, 8. septembra: ob pol 16 »Mascotte«, v Tivoliju.

Sobota, 10. septembra: ob pol 20 »Sen kresne roče«, v Tivoliju.

Nedelja, 11. septembra: ob pol 16 »Mascotte«, v Tivoliju.

Nedelja, 11. septembra: ob pol 20 »Slehernik«, na Kongresnem trgu.

Gledališke predstave v opernem gledališču:

Nedelja, 4. septembra: ob 20 »Mala Flora-mye«, opereta. Gostuje g. Dubajič iz Zagreba. Izven.

Razne sportne vesti

Na kongresu FISE je prišlo do malega nespo-rázuma, ker so Madjari in Danci odklonili prirediti v prihodnjih letih veslarska prvenstva. Utemeljivali so, da ne zmorejo velikih stroškov, radi gospodarske krize. Danci so izjavili, ker ne morejo sami prirediti prvenstva, ne zahtevajo od Jugoslovanske veslarske Zveze nobene odškodnine za potovanje. Nasprotno so pa Madjari zahtevali odškodnino, katere jim pa FISA ni priznala.

V novo upravo FISE je izvoljen dr. Staliom (Jugoslavija) kot prvi podpredsednik, predsednikom pa Švicar Fiorini.

Jutri bodo nastopili v Zagrebu na novem dirkališču Miramar najboljši domači in inozemski motociklisti. Zagrebškemu Moto klubu je uspelo, da je pridobil dirkalce iz Anglije Danske, Nemčije in Avstrije. Iz Anglije pride svetovni rekorder na 1 miljo, Becketts, iz Nemčije Killmayer, Wunder, Winkler, iz Avstrije Hunger in iz Danske stari znanec Zagreba, Niels Soerensen.

Zagrebška nogometna podzveza je zopet sklenila dve medmestni tekmi z Belgradom. Na zadnji seji je bil izvoljen za podzvezinega kapetana Janko Justin, ki je znan tudi našim starejšim nogometašem. Saj je dolgo let vodil napadalno vrsto Haska. Pod njegovim vodstvom si je zastopstvo Zagreba priborilo najlepše uspehe, med drugim tudi kraljev pokal.

Popularni igralec Ilirije Doberlet odide jutri na zagrebško kliniko, kjer se bo podvrgel težki operaciji na glavi. Doberlet je že dalj časa bolehal kar je pri zadnjih tekmah gotovo močno vplivalo na njegovo formo. Želimo, da bi simpatični igralec kmalu ozdravel.

Zadajo prvenstveno tekmo odigrata jutri Maribor in Primorje v Mariboru, že danes pa v Zagrebu Gradjanski in Victoria. Zagrebški listi so v skrbeh, da Gradjanski ne podleže Victorii. Pravijo, da se zna zgoditi, da bo po tem v Mariboru dobilo Primorje lepo število golov, ki bi popravili goldiferenco Maribora in s tem bi Gradjanski izpadel iz finala. Ta skrb Zagreba je menda odveč, bo že Victoria poskrbela, da ne bo Gradjanski imel slabega spanja od sobote na nedeljo.

V Rimu so se vršile kolesarski dirke profesionalov in amaterjev za prvenstvo sveta. Od naših kolesarjev je startal med amaterji Drago Ivković, član Gradjanskega, iz Zagreba. V ostri konkurenci je prišel Ivković kot tretji na cilj.

SPORTNI DAN NA RAKEKU.

Sportni klub »Javornik« priredi jutri sportni dan s celodnevним sporedom.

Dopolodne po končani sv. maši se vršijo na cesti iz Unca proti Rakeku teki na 100 in 1500 m, ter švedska štafeta. Zmagovalci si priborijo naslov prvaka Notranske za vsako disciplino posebej in prejmejo spominske bronaste kolajne. Vabljeni so bila k tem tekmovanjem vsa notranska društva, ki goje katerikoli sport, a prijavljeni so že sportniki iz Cerknice in Logatca. Borba bo zanimiva. — Po zaključenem teku bo razglas rezultatov in razdelitev kolajn v salonu restavracije Domicelj.

Popoldne se vrši na klubovem igrišču kot predtekma lokalno zanimivo srečanje med stariimi, bivšimi kanoni in najmlajšimi. Od 4.30 se bo nudila domačemu občinstvu redka prilika spoznati moštvo slovenskega prvaka Ilirije. Ilirija pošlje na Rakek ojačeno enajstoro, ki bo gotovo vsakega gledalca zadovoljila — le domačemu moštvo bo najbrž pretir oreh.

SK Javornik si kot edini sportni klub Notranske kljub težki gospodarski krizi prizadeva postaviti trden temelj vsem sportnim panogam, katere je možno gojiti. Vzgolji si je v času svojega obstoja več izvrstnih sportnikov, ki nam jamčijo, da bo nedeljska slavnost uspešno zaključena.

SK Ilirija — sabljaska sekcija — namerava v bodoči seziji pri zadostnem številu prijav ustanoviti nove začetniške tečaje v fletovanju in sabljanju za dame in gospode. Začetek vezbanja koncem septembra t. l. Razpored se določi sporazumno. Prijave je vpsolati na tajnika gosp. Mario Kodrič, poštni predal 376, Selenburgova ulica 7/II. (Royal Exchange), kjer se dobe tudi vse informacije. — Načelstvo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 3. septembra: 10.00 Otvoritev veselejma — 11.00 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 20.00 Samospevi gospodične Štefke Korenčanove — 20.50 Salonski kvintet — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Prenos glasbe iz kav. »Zvezdce«.

Nedelja, 4. septembra: 9.00 Prenos cerkvene glasbe s Kongresnega trga — 9.30 Otvoritev kongresa narodnih noč (prenos s Kongresnega trga) — 10.00 Salonski kvintet — 11.00 Revija narodnih noč (prenos z veselejma) — 11.30 Prenos z drž. strelišča ob priliki razvija prapora streliških družin — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.00 Prenos z razstave »Sodobna gospodinjca« — 15.30 Slovenske narodne (plošče) — 16.15 Slovenski vokalni kvintet

Nekaj trgovskih poslovdij

oziroma poslovdinjin specer. in mešane stroke za vodstvo poslovalnic na deželi se sprejmejo z novim letom. — V poštev pridejo izključno vojašne proste osebe z večletno prakso in neoporečne preteklosti z dobrimi priporočili. Pismene ponudbe (brez znamke in koleka) kjer naj se navede starost, rodbinske razmere, doba zaposlitve pri posamezni tvrdki in naslove kjer se zamore dobiti informacije, naj se pošljejo na: Konzum, Kongresni trg 2, Ljubljana. Prve ponudbe bodo imelo prednost. Če v 14 dneh ni odgovora je ponudba odklonjena.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Pouk

Vaška beseda 1 Din

Osmošolec

daje instrukcije iz vseh srednješolskih predmetov v zameno za stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Slovenca« 12.730. (u)

Christoflov učni zavod

znana, najstarejša in najbolje obiskovana privatna šola v Ljubljani, vpisuje se ves september vsak dan v lastni novi vili — Domobranska cesta 15. — Vpisnina 20 Din, šolnina mesečno 120 Din, revni popust. Šolsko leto prične nepreklicno 1. oktobra. — Zavod preskrbuje službo. Dnevni, večerni tečaji. (u)

Gorazdov učni zavod

prej Gärtnerejev tečaj, ki že desetletja slovi po izbornih učnih uspehih, vpisuje 3. 4. 5. septembra. Nunska ulica 19. Učni honorar zmern. Sprejemajo se samo gojenke. Število gojenk omejeno. u

Službe

Vaška beseda 1 Din

Kuharica

srednjih let, vajena gospodarstva, želi službo, najraje v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (a)

Prodajalka

dobro izveščana v prodaji konfekcije, mode in manufaktur, želi prenesti službo takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prvo vrstna moč« 12.794. (a)

Stenotipistinja

sprejme delo tudi na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.814. (a)

Vajenci

Vaška beseda 1 Din

Močan pek. vajenec

se takoj sprejme. Meljska cesta 23, Genzker, Maribor. (v)

Krojaškega vajenca

sprejemam takoj z oskrbo ali brez. Frano Trojanc, Rožna dolina c. V/8, Ljubljana. (v)

Službo dobe

Vaška beseda 1 Din

Natakarje,

natakarice, pecivarice in točilce sprejme samo za nedeljo hotel Tivoli. (b)

Izurjena šivilja

za fino francosko delo, stara 22—24 let, se išče. Salon Michalčiček, Stritarjeva ulica 7/III. (b)

Dijaki

Vaška beseda 1 Din

Skrbnim staršem

nudim za hčerke-dijakinje (najraje učiteljice) zelo fin penzion. Vprati: Jegličeva 1 (Ahaciljeva). (D)

4 dijaki

se sprejmejo na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.737. (D)

Višješolec

išče stanovanje v Mariboru. Ponudbe s ceno »Brez zajtrka in hrane« na upravo »Slovenca« v Mariboru. (D)

Dva mlajša dijaka

sprejemam po zmerni ceni v bližini obrtne šole. Naslov v upravi »Slovenca« ulica 10/I. (D)

Dva dijaka

sprejemam na stanovanje v bližini obrtne šole. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.620. (D)

Dijak-nižješolec

se sprejme v bližini Prul in obrtne šole. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.687. (D)

Dijaka

vzame v svo oskrbo profesor. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.688. (D)

Dijake

sprejemam na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.774. (D)

Eno do dve dijakinji

sprejemam v svo oskrbo. Nemška konverzacija — klavir. Poldi Šuklje, Bleiweisova c. 5/III. (D)

Dijake

nizjih razredov sprejemam na stanovanje. Strelška ulica 4, pritličje. (D)

Razno

Vaška beseda 1 Din

Morje — solnce!

Omiš — Split. Hotel »Jadrano«, penzion 39 do 55 Din. (r)

Stanovanja

Vaška beseda 1 Din

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

suho, zračno, v Šiški oddam. Naslov pove uprava »Slovenca« 12.813. (č)

Stanovanje

soba in kuhinja, prijazno in čisto, oddam za 170 Din mesečno. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.797. (č)

Trisobno stanovanje

parket, s kopalnico, oddam za november. Trnovo, Staretova 31. Jež. (č)

Stanovanje

z dvema sobama in kuhinjo takoj oddam. Izanška cesta 24. (č)

Sobico

oddam. Cesta v Mestni log 1/I. (č)

Soba

s štedilnikom se odda. Gasilska 8, Šiška. (č)

Posrestva

Vaška beseda 1 Din

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem, pač kupca ti s knjižico da.

Restav. in kavarna

z lepim gostilniškim in zelenjavnim vrtom, na prometnem prostoru v Mariboru, ugodno naprodaj. — Frankopanova ulica št. 17, Maribor. (p)

Petstanovanjska hiša

visokoprtilična, v bližini mesta, ob glavni cesti — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.686. (p)

Večje posrestvo

z vinogradom ali sadnim vrtom, v lepem kraju, s plodnim zemljiščem in dobrimi stanovanjskimi in gospodarskimi poslopi — kupim. Obširne ponudbe pod »Posrestvo« št. 12.779 na upravo »Slovenca«. (p)

Gostilno

enonadstropno, pri mariborskem kolodvoru, mesečno iztoči do 1800 litrov vina, prodaja ugodno. Zagorski, Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Gozdne parcele

odnosno posrestvo kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Na deželi« št. 11.899. (k)

Glasba

Klavirji, pianini!

Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljši. (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Ljubljana
Aleksandrova cesta 7
Najcenejša posojevalnica!

Auto-motor

Vaška beseda 1 Din

Avtomobile

»Renault« prodajamo iz zaloge po 15% znižanih cenah. Nudimo nove osebnostne, tovorne z malo porabo bencina. Prvovrstna kvaliteta. »Renault«, Ljubljana, Cesta na Rožnik št. 19. (f)

Stanovanjsko hišo

v bližini tramvajске proge proti Šentvidu — prodam. Cena 65.000 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 12.793. (p)

Prodamo

Vaška beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Nogavice, rokavice,

robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Otroški vozički

po najnižjih cenah! Marija Tomažič, Sv. Petra cesta 52. (l)

Prodam

1400 kg lepega, suhega, belega lipovega cvetja. L. Noušak, Bos. Dubica. l

Orehova jederca

dobite najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska 5. (l)

Štedilnike

raznih vrst; vrtno, balkonske in stopniške ograje, dimn. vrtica, brzooparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše izdelke Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Reklamno tablo

lepo, skoraj popolnoma novo, 130 cm dolgo in 63 cm široko, na obeh straneh steklene plošče, takoj ugodno prodaja Gjud Aleksander, Ljubljana — Kongresni trg 6. (l)

Obrt

Solske torbice

I. Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Vinske preše vedno v zalogi

pri Strojnih tovarnah in livarnah d. d. v Ljubljani

Debele

luskinatestrobe

kupite najceneje pri tvrdki

A. VOLK, LJUBLJANA

Reslieva cesta 24.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

ekarnar — SISAN

Varujte se potvorb

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 jutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska štev. 3030.

Vezenine — zavese

najnovější slog — nizke cene

Malek & Mikeš — Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

Oglejte si našo razstavo na velesejmu

Najcenejše žarnice

150/60 val z dnevno svetlobo à Din 20.—

150/75 val z dnevno svetlobo à Din 25.—

nudi

BOGATAJ IVAN — konces. elektroteh. podjetje

LJUBLJANA, Kongresni trg 19

Okrasite si

Vaš dom, Vaše stanovanje

z novodobno opremo pohištva, katero kupite najceneje pri:

ANDREJ KREGAR in SINOVA

tovarna pohištva

ST. VID NAD LJUBLJANO — TELEFON ST. 12

(nasproti kolodvoru)

Ilustrir. ceniki se pošiljajo proti 20 Din predplačila

MESTO TAJNIKA

je razpisano pri združenju trgovcev za mesto Ptuj.

Ponudbe je nasloviti na:

Združenje trgovcev v Ptuj.

Naznanilo!

Cenj. občinstvu naznanjam, da imam v svoji prejšnji mesec otvorjeni gostilni nasproti Dolenjskega kolodvora prav lepe, zračne in s tekočo vodo opremljene tujske sobe. Cena 10—20 Din.

Obenem priporočam svoja pristna vina, ki jih točim po najnižji ceni ter dobro domačo ceneno kuhinjo. — Se priporočam

IV. USENIK.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

v Ljubljani

Zabtevaite ceniki!

ZAHVALA. Za iskreno izražena sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega dobrega in skrbnega očeta

Janeza Prezelj

se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Predvsem hvala cenj. rodbinam g. Jakoba Zalaznik in g. Jakoba Dolence, ki so draga pokojnika tolažili v boleznih in mu dejansko lajšali dolgotrajno trpljenje. Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, uradništvu Zadrzne gospodarske banke za spremstvo in vsem prijateljem in znancem, ki so predragemu nam očeta počastili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 1. septembra 1932.

Mednarodni velesejem v Pragi

1.—11. septembra 1932

Svetovni velesejem

na katerem so zastopani

narodi in države

Znižana voznja za brzovlake in navadne vlake

Jugoslavija 25%

Cehoslovaška 33%

Avstrija 25%

Pojasnila in legitimacije daje: ALOMA COMPANY, Aleksandrova c. 2

CEHOSLOVAŠKI KONZULAT

PUTNIK, Gajeva ulica za nebotičnikom

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Četudi sem znal dobro in spretno plavati in se nisem bal še tako globoke vode, samo če sem se mogel v njej prosto gibati, me nikakor ni bila volja, da bi se bil spustil preko ušes v to veliko kotlanjo. Bil sem namreč ves odrevenel in utrujen ter prezebel do kosti, dasi sem bil moker le do pasu, pa po rokah do ramen. Pogled na to kotlanjo bi bil preplašil človeka celo poleti, ko trepetajo na površju vode solnični žarki; bržkone pa ni solnce sploh nikoli prodrla v oni skriti kraj. Drgetaje sem se umaknil od brega. Ni me bilo strah samo temno zasenčene kotanje, temveč predvsem sika-jočih belih kolobarjev, penečih se vsenaokoli od temnega lijaka v sredini.

Ko sem malodušno lažil po obrežju z visokim, strmim skalovjem, sem nenadoma zagledal z ozke stezice čudo, ki se mi ni niti sanjalo o njem. Stal sem namreč pod vnožjem belega slapu, ki se je brez kakršnegakoli lomljenja in oviranja spuščal z nad sto vatlov višine. Na obeh straneh so ga varovale visoke, strme, bele skale. Ta brzica pa ni drla nizdol v toku ali padcih, ampak je brumela brez skokov in hahljanja z enega samega ravne-rog obronka, podobnega ostruženemu plohu, položnemu preko visokega temnega stopnišča.

Nepoznan strah me je prevzel ob tem pogledu: najrajši bi bil že doma pri večerji, ki bi mi jo bila skuhala Anka, ali pa poslušal renčanje našega zvestega čuvaja. Ker pa me je bilo sram,

da bi se bil pokazal tako strahopetnega, sem se nazadnje vendarle odločil prodirati naprej, kajti na vso moč me je gnalo hrepenenje, preiskati izvor krasnega slapu, razen tega pa bi bila pot nazaj prav tako nevarna in malone še težavnejša kakor naprej, ker se je vila v neprestanih vijugah.

Ko sem videl novo naporno delo pred seboj, sem še više potegnil svoje dokolenke, si pritegnil zaponke nad kolena za luknjo tesneje, si privezal torbo z ribami na hrbet in se vzpel, ne da bi se bil dolgo premišljal, v votlino pod skalo, da sem se tako izognil čeri, preko katere je drla peneča se voda v temno kotlanjo. Odondod sem previdno zlezal v deročo strujo.

Delal sem pa račun brez krčmarja, četudi sem delo pametno pričel. Zeleni val je z vso silo butal vame in mi izpodnašal oporišče pod nogami, tako da ni mnogo manjkalo, pa bi me bil za vedno potegnil s seboj v veliko temno kotlanjo. Niti zakričati od strahu nisem utegnil, spominjal sem se samo še svoje matere in sestre Anke in sem s tako silo butal z glavo ob skale, da se mi je vrtele pred očmi. Videti je bilo, da mi bje zadnja ura in bodo kmalu zabučali valovi nad mojim grobom. Zdaleci so me nepričakovano rešile moje zveste ostve. Zapičile so se bile. Bogu bodi hvala, čvrsto v skalno razpoko in me držale na vodi. Mrzla prha, škropeča mi obraz, me je nanovo oživila in tudi ušesa so se mi kmalu privadila bučanja vrtinca okoli mene.

Počasi sem pričel iskati oporišča nogam in stopati previdno naprej, koder struja ni bila preveč močna, ne da bi bil izdril ostve iz razpoke, kajti brez njih bi me bil val z lahkoto izpod-

nesel. Na ta način sem srečno oslal na nogah in sem sklonjen naprej nalik težakemu konju lovil ravnovese. Tedaj

Letošnji jesenski velesejem

Ljubljana, 3. septembra.

Ljubljanski velesejem je ustanova, ki jo moremo še najbolje primerjati varno zgrajenemu čolnu, ki krepko plava bodisi po mirnih in varnih vodah, ali pa tudi po nevarnih, ki pa jih vedno srečno prebrodi. Ljubljanski velesejem ni samo ponos Slovencev in dokaz njihove žilave vztrajnosti, je tudi v ponos vsej državi, ki more vselej pokazati na velike njegove uspehe in pri tem s pravico zatrjevati, da so pri nas vedno na delu moči in sile, ki znajo delati tudi v času najglobljih gospodarskih težav. Velesejem, ki se je vršil spomlad v najneugodnejšem času, ki pa je vseeno nad vse pričakovanje dobro uspel, je tak dokaz. Jesenski velesejem, ki se danes odpira, pa nima samo gospodarskega pomena, temveč je do sedaj bil še vedno velika revija do malega vse slovenske kulture in civilizatoričnega dela pri nas. Spomladanski velesejem je namenjen kupčiji in posredovanju, jesenski velesejem pa nima izključno samo tega pomena, temveč se na njem gospodarski moment celo nekoliko omeji v korist drugih za Slovenijo in za vso državo tudi važnih momentov, ki so gospodarsveno enakovredni. Zato ima jesenski velesejem v glavnem značaj razstave. Na jesenskem velesejmu

nimajo tako važne vloge številke o kupčijah, veliko večjo važnost ima moralni uspeh.

Ta moralni uspeh letos ne bo izostal. Kljub črnim dnevom, v katerih živimo, bodo vsekakor od danes naprej romale velike množice na velesejem in občudovale številne razstave, ki predstavljajo v zaključni celoti nekako vso marljivost, vse delo in tudi vse bogastvo Slovenije. Omenjajmo tu veliko kmetijsko razstavo s številnimi pododdelki, zanimivo in slikovito alpinsko razstavo, bogato tujsko-prometno razstavo, razstavo slovenske knjige, ki bo letos prvič in ki bo nudila obiskovalcu lep pregled plodonošnega dela zadnjih desetih let. Dalje omenjajmo razstavo »Zena slovenska umetnosti«, pri kateri sodelujejo vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji. Naslednje še dalje razstavo »Domače ognjišče«, industrijskoobratni oddelek, razstavo čistokrvnih psov in še druge več in manj važne razstave. Kakor so bile prejšnje jesenske razstave lepe in obsežne, tudi letošnja ne bo zaostajala, temveč jih bo v marsičem še prekosila. Uspeh razstave pa bo uspeh vse Slovenije!

V teh težkih časih je važnost velesejma pred vsem tudi ta, da poudari slovenski značaj dežele in njenih ljudi!

Holandski duhovnik Slovincem

Ljubljana 2. septembra.

Pol leta se je mudil na Slovenskem holandski frančiškan pater Teotim van Welzen, ki v Haarlemu na Holandskem pase tudi slovenske duše. Ko je videl pred seboj množico slovenskih delavcev, ki jih je sila pognala iz slovenske domovine na Holandsko za kruhom, se mu

je ta množica zasmilila. Da bi ji lažje pomagal, je šel in se naučil slovenskega jezika, da jih je lahko spovedoval. Holandec, ki se nikdar ni slišal slovenske besede, se je iz krščanske ljubezni naučil tega jezika. Kaj to pomeni, bo razumel le tisti, ki ve, kako težak je naš jezik za tujerodca. In tako je vodil slovensko katoliško čredo holandski katoliški pater Teotim van Welzen v Haarlemu.

Ko se mu je zadelo, da se ni dovolj prodrl v duha našega jezika in naroda, je prišel med nas, obiskal je slovensko domovino, da se doma čim bolj približa duši slovenskega delavca. V ponedeljek se vrača v svojo domovino, med naše slovenske brate na Holandskem. Naj ga spremlja zahvala vsega slovenskega naroda, naj ga spremlja božji blagoslov na vseh njegovih po-

tih. Pokazal nam je, kaj premore krščanski duh in katoliška gorečnost!

V slovo nam je plemeniti Holandec napisal v slovenskem jeziku sledeče pismo, katero priobčujemo tako, kakor je bilo pisano:

G. urednik! Čast mi je. Vam sporočiti, da bom čez nekaj dni zapustil Vašo deželo, kjer sem preživel z največjim veseljem šest mesecev z namenom, da se priučim Vašega jezika.

G. urednik, bili ste jako prijazni, ko ste me ob mojem prihodu v Jugoslavijo v Vašem cenj. časopisu ljubeznivo pozdravili in mi za časa mojega bivanja v Vaši lepi deželi opetovano pokazali v svojem časopisu svoje uvaževanje.

Dovolite mi, da izrazim svojo globoko zahvalo gospodom urednikom, ki so smotir moje- ga bivanja v Sloveniji tako dobro razumeli in so mi tako omogočili vstop do ljudskega srca. Gostoljubnost, katero mi je povsod izkazovalo Vaše ljudstvo, in ljubezen, s katero mi je pomagalo pri učenju vašega težkega jezika, mi je odvzela ves strah pri izgovarjanju in me je globoko ganila.

Zahvaljujem se iskreno vsem, ki so me s toliko prijaznostjo sprejemali in mi s tem bivanjem v Sloveniji napravili za najlepšo dobo mojega življenja.

Hvaležen sem zlasti duhovskim in državnim oblastem za vso postrežljivost pri mojih potovanjih.

Z najlepšimi vtisi zapuščam Vašo domovino, ki sem jo prehodil od severa do juga in od vzhoda do zahoda. Ne obotavljam se ugotoviti, da je Jugoslavija najzanimivejša država v Evropi. Tako zelo sem se navdušil za vašo domovino, da bi skoro na svojo lastno pozabil. Toda vaši slovenski rojaki na Holandskem so mi že premnogokrat pisali: »Kdaj se vendar vrne naš pater?« Te besede mi pa pozivljajo zavest, da sem prišel v Slovenijo samo zato, da bi mogel vašim rojakom v tujini pomagati. Zato smatram za sveto dolžnost v zahvalo za vse dobro, kar sem ga tukaj sprejel, po svojih močeh, se zavzeti za vaše rojake v Holandiji.

In zdaj: z Bogom, moji toliko ljubljani Slovinci! Ostanite zvesti Bogu in svoji lepi domovini!

Pater Teotim van Welzen.

Manj žganja in piva, pa več vina!

Koliko so letos Ljubljančani popili

Ljubljana, 2. septembra.

Ko smo lani poročali o veliki žeji Ljubljančanov, smo ugotovili, da je konzum alkoholnih pijač od predlanskega leta do lani narasel. Sedaj pa imamo na razpolago številke za prvo polovico letošnjega leta in zopet moramo ugotoviti, da je konzum alkohola, v glavnem vina, tudi od lanskih visokih števil letos vnovič narasel. L. 1930 je Ljubljana spila prvih 6 mesecev 1.437.086 litrov vina, lani 1.660.000 litrov, letos pa že 1.714.613 litrov. Na vsakega prebivalca z ženskami, dojenčki, otroci in abstinenti vred pride torej 30 litrov na 6 mesecev. Kar ga dojenčki in abstinenti manj popijejo, že poskrbijo vinopivci, da je bila letos dosežena tako visoka številka.

V čast Ljubljanji pa bodi povedano, da Ljubljančani pijo vedno manj žganja. Morda temu ni vzrok moralno poboljšanje, temveč velika brezposelnost. Žganje je namreč sorazmerno najbolj razširjeno med težaki, ki so pa letos najbolj prizadeti po brezposelnosti. V prvih šestih mesecih so letos iztočili v Ljubljani 1400 hl žganja ali natančno povedano 32.556 literskih stopinj alkohola (l. 1930 37.633, l. 1931 pa 38.637 literskih stopinj). Še vedno pa pride na vsakega Ljubljančana pol litra čistega stoodstotnega spirita. Pri žganju so všteti seveda konjak, sladko žganje, brandy, poleg jeruša in drugih vrst žganja. Ruma in likerjev vseh vrst je Ljubljana letos izpila 20 hl. Sadnega mošta so v Ljubljani letos izpili 21.517 litrov.

Zanimivo pa je, da pada tudi konzum piva. Med tem ko je Ljubljana izpila l. 1930 482.635 l. piva, lani že 636.200 l. pa je letos v prvih šestih mesecih izpila 345.175 l. ali samo kakšnih 17 vrčkov na vsakega človeka.

Ljubljanska gospoda se je nekoliko poboljšala. Med tem ko je izpila l. 1930 2474 butilk, lani že 3039, jih je letos izpila le 2106. Neverjetno

pa je padel tudi konzum šampanjca. Čeprav pravijo, da so na predpustnih veseljih marsikje že pred polnočjo šampanjizirali. L. 1930 je Ljubljana izpila 843 steklenice šampanjca, lani 1937, letos pa 513. Ni treba misliti, da je to poboljšanje ljubljanske gospode, ki si more privoščiti vino v butilkah in šampanjec, res pristno. Neverjetno se je namreč letos razvilo tihotapstvo šampanjca v mestu. Butiljk se tudi seveda mnogo več izpije, vendar pa jih natočijo kar v mestu sami in jih le malo uvozi. Šampanjec pa zelo tihotapijo na avtomobilih. Verjetno je, da je konzum vina v butilkah in šampanjca letos v Ljubljani še celo višji ko lani.

Narasel je torej v Ljubljani le konzum vina. Vino je letos mnogo cenejše, cena piva in žganju pa ni dosti padla. Prave številke pa bi bile še večje, ker uvozijo mnogo vina v Ljubljano vno-gradniki, ki so po novem zakonu oproščeni plačevanja trošarine. Samo registriranega vina so popili letos Ljubljančani povprečno 230.000—250.000 litrov na mesec. Največ so ga meseca maja, ko so ga izpili 253.500 l. Že meseca junija pa je padel konzum vina v Ljubljani za približno 100.000 l. Pivo je letos nazadovalo v Ljubljani zaradi deževne pomladi in neugodne prve polovice poletja. Tudi je vino cenejše kakor pivo. Vendar že meseca junija beležimo, da je raste konzum piva. Največ seveda so ga Ljubljančani izpili v mesecu avgusta, za katerega pa še nimamo številke. Vendar pa letos številke o pivu ne bodo dosegle ne lanskih, ne predlanskih. Mirno moremo reči, da je Ljubljana izdala v prvi polovici letošnjega leta za opojne pijače okoli 25 milijonov dinarjev, kar je le nekaj manj, kakor pa je izdala za živila brez mesa in moke.

Malinovca in drugih brezalkoholnih pijač pa je Ljubljana letos popila 12.280 kilogramov.

Pevski koncert v Stični

V nedeljo, 28. avgusta je bil v Stični zopet lep koncert. Na zelo udobno improviziranem odru, v senci in zatilju samostanskega zidu so nastopili trije zbori, ki vsi arkajo svojo moč iz samostanskega okrilja. So to: domači stiški (cerkveni), novoustanovljeni metnjski in domači mladinski zbor. Nastopili so posamič in odpeli kar 23 pesmi sporeda, dve so pa še navrgli. Spored je obsegal večinoma naše narodne in v priprostem nar. slogu zložene pesmi.

Stiški zbor, ki je ob enem praznoval svojo 20 letnico, ima že dobro upete glasove, ki se lepo zlivajo v zaokroženo enoto in done čisto, točno. Zboru se pozna, da je že veliko sodeloval pri skupnih nastopih, ker nastopa mirno, zavestno, ima izbrušeno izreko in izravnano stopnjo.

Metnjski zbor je bil pravkar ustanovljen in je ta dan prvič nastopil. Vežba se doma brez instrumenta — za pevovodjo pač težko delo. Ima pa izredno svežost v sebi. Soprani nič sigavi, zvone polno, nič zadirljivo, ne oklevajo niti za hip v intonaciji in ne v ritmiki. Moram posebej pohvaliti 2. sopran in izredno poln alt, ki sta oba imela v Foersterjevi »Zalosti« prav hvalježno nalogo. Pesem se mi zdi za začetnike težka, a je šla tako gladko, kakor kašna narodna. Je bil res užitek poslušati to korajžno družino, ki so ji dajali lep okvir tenorji in zvočni bas. Nastop je bil zares nad vse resno pripravljen in je izredno uspel.

Haj, kako je žvrgele mladinski zbor! Sicer so švigale oči večkrat po poslušalcih, a ni niti enega bilo treba zadrževati, niti ene ne poganjati, vse

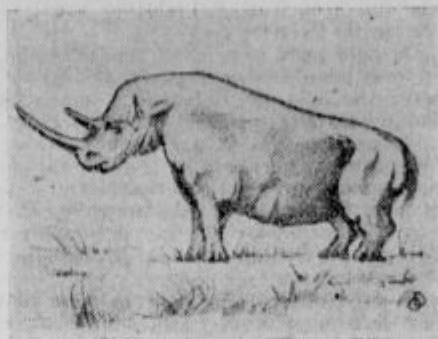
je šlo ko namazano.

Petje je dobilo lepo stopnjo, ko sta se v Stični pesnih združila ženska, moška in meš. Zbora stiški in metnjski, za zaključek se je pridružil pa še mladinski in sedaj so bile čuti vse barve v stoglavem zboru. Donelo je tako pestro in tako krepko, da so morali obe pesmi ponavljati, pa so jih hoteli slišati še tretje. Koncert je vodil pevovodja Križman, pomagal pa mu je domači g. prior Fiderer, ki je v začetku koncerta pozdravil navzočega g. škofa dr. Rožmana, čestital za god. g. opatu dr. Kostelcu in se spomnil zborove 20 letnice. Prav tako je pred skupnim nastopom prof. Bajuk v ime naše Pevske zveze pozdravil prevzisenega g. knezoškofa in se mu zahvalil za naklonenost, ki jo izkazuje našim zborom, se zahvalil premilostnemu g. opatu za vso skrb in zavetje, ki ga nudi domačemu zboru samostan od njegove ustanovitve, ter čestital zboru na krepkem razvoju in uspehu 20 letnega dela.

Udeležba je bila prav izvrstna, sedeži vsi polni, stojišče prav veliko razprodanih. Dobro pretehtani in skrbno izbrani spored je ne le nudil prijetno zabavo, temveč je, govoreč narodu z njegovo pesmijo, segel globoko v srca in zbudil v poslušalcih izredno živahno sodelovanje in sožitje. To je gotovo prva, da, najlepša, najboljša in najuspešnejša pot narodne prosvete. Zato naj s poudarkom zabeležimo dejstvo, da so vsi oni bližnji, ki imajo nujno življenjsko nalogo, žrtvovati se narodni prosveti in jo podpirati, pri tem izrednem dokazu prosvetnega dela bili zadržani. B.

Veselica v nosorogovi jami

Prva jamska veselica v Kališah

Približno takle je bil nekdan nosorog, ki so ga odkrili v Dolarjevi jami. Razglednice s to sliko so prodajali na jamski veselici.

Zares čuditi se moramo, da so se tudi jamarji enkrat opogumili in priredili svojo prvo javno veselico, ko se nam je vendar zdelo, da so se doslej vedno izezibali ljudi in se skrivali pred njimi po globokih brezdnih in težko dostopnih jamah. Ko bi ne bili odkrili nosorogovega groba tam v Dolarjevi jami v bližini Kališ.

Mračni obrazi očetov in mamic

Ljubljana, 3. sept.

V hude skrbi so zašli starši, ko se je pričel september. V časopisih so brali in na šolah so jim povedali, koliko bo treba plačati različnih taks, kolkov za različna potrdila, za vpisnino in za šolnino. In še za knjige bo treba skrbeti, za zvezke in za vse drugo, kar zahteva šolska učenost od mladega človeka. Ne samo talenta, ne samo pridnosti, ne samo dobre volje, tudi velikih denarnih žrtev staršev zahteva šola po novem. In če vidiš danes mračen obraz obrtnika, ki za silo shaja, državnega uradnika, ki prejema plačo po novih predpisih in določbah, knetiča, ki ne more nič prodati in če kaj prodaja, prodaja po smešni ceni, če vidiš upokojenca, če vidiš delavca, če vidiš trgovca, ki se mu vedno bolj manjša čisti donos trgovine, uganesh: k njegovim dotedanjim skrbem se je pridružila še ena velika nova skrb: Kje vzeti za vse te takse in šolnine, da bo sin ali hči ali oba ali pa še več otrok deležnih vse te šolske izobrazbe? Saj v šolo morajo! Včasih so jih dajali v uk k obrtnikom. Danes pa tam še za mojstre ni kruha.

Oče nam je tožil: Za tri fante, ki jih imam v srednjih šolah, je žena plačala 420 Din že sedaj. Koliko bo pa še treba plačati! Javni uslužbenec sem, pa nimam danes, ko smo drugega v mesecu, niti pare v žepu. Kje naj vzamem za šolnino? Hranilno knjižico smo otrokom spraznili, da bo letos za šolnino. Kje bo pa za knjige, obleko, živčev in streho?

Pride zopet drugi, ki kar prebledi, ko zve, da bo treba samo za kolek in za zdravstveno takso plačati za vsakega otroka, ki ga ima v srednjih šolah, 70 Din. Uboga vdova si je morala pri sosedu izposoditi potrebnih 200 Din, da je mogla hčerko sploh vpisati na srednjo šolo. Nešteto je takih slučajev in težko, če jih dobiš med starši 5%, ki zmorejo ta nova in velika bremena, kakor jih zahteva danes srednja šola od staršev. Če kdo ne ve, zakaj so obrazi staršev te dni tako mračni, naj se spomni na nove predpise o vpisninah in šolninah! Naj se spomni na vse velike žrtve, ki jih bodo morali darjati se dati za knjige in za vse, kar zahteva danes šolanje otrok v srednjih šolah od njih! Naj pa tudi občuduje njihovo požrtvovalnost, ki so pripravljali prenesti tudi ta bremena, samo da bodo mogli njihovi otroci do večje izobrazbe in morda tudi do boljšega kosa kruha!

Morda bodo ti mračni in zaskrbljeni obrazi očetov in mamic marsikaterega lahkomiselnega fantiča ganili in zgrevali, da se bo zato bolj zares prijel učenjati. Da bi vsaj to bilo! Naj bi mladina svojih staršev ne ogoljufala vsaj za to tolažbo!

Suša na Dolenjskem

Zužemberk, 1. septembra.

Tako občutne suše kakor letos ne pomnijo najstarejši ljudje. Polje kaže žalostno lice. Kuruza se je na mnogih njivah dobesedno posušila, ne da bi dozorela, o otavi sploh ni govora, ajde ni nobene ali pa je par centimetrov visoka, tako da čebule Jernejev teden, ki je najboljši za čebule, žalostno stičejo okoli sadnih preš in odpadlega gnila sadija in umirajo lakote. Kdor jih bo hotel ohraniti čez zimo, bo moral šteti lepe novce za sladkor. Vseled te katastrofalne suše padajo cene živini, ki so že itak nizke. Krava, kakršna je bila pred par leti vredna 4000 Din, velja danes 400 do 500 Din. Četrto leto že redi kmet svojo živino za samo zgubo. Vole zredi za 400 kg, pa ima pri njih 1000 Din izgube, ker je med tem padla cena živini. Tako je kmet ob zadnji dohodek in je mnogo hiš, ki ne premorejo enega dinarja več. Kaj bo z zadolženimi kmetijami! Kdor se je pred 10 leti

Nove redukcije v Zagorju

Zagorje, 1. sept.

Zopet je neusmiljeno zamahnila gospodarska kriza s strašnim bičem nad našo bedno in trpljenjo polno dolino. S 1. septembrom je reduciranih novih 58 delavcev — družinskih očetov, ekoro vsi s štirimi ali celo šestimi otroki. Neutolažljivo so zajokale uboge rudarske matere s svojimi lačnimi otroki, vajenimi že mnogo hudega.

Strašna zavest, da so na cesti, brez vseh sredstev in to na zimo, jim jemlje še zadnjo življenjsko silo. Vse se končuje zanje, ne bodo več prinesli njihovi onemogli možje skromne plače, da bi bila vsaj za najpotrebnejše. Niti greti se n bodo smeli in mogli okrog mrkega stedišnika, saj ne bodo imeli s čim si zakuriti. V deževju in mrazu pozimi, poleti pa v vročini, bodo mogli brskati med premogovnimi odpadki in si iskati premoga ali drv kakor že mnogi drugi.

Vsi ti reduciranci so bili zaposleni v kamnolomu ali pri apnencah, ker pa letos ni takega prometa z apnom kakor običajno, zato so merodajni gospodje sklenili, da se ta obrat ukine in tako je prišlo do redukcije.

Cez 2000 romarjev in izletnikov, od blizu in od daleč se je udeležilo v nedeljo slavlja in treznostnega zborovanja na Kumu. Slovesnost in razpoloženje je povečala še steklarska godba iz Hrastnika. Nekaj posebnega je bilo, da so dobili vsi brezposelni brezplačno kosilo.

Prosvetno društvo začne v soboto letošnjo igralno sezono, in sicer s krasno opereto »Adam Ravbar«. Isto ponovi v nedeljo, obakrat ob 8 zvečer.

Most v nevarnosti

Pluj, 2. septembra.

Mostnice na mostu pri Borlu so strohnele. Bati se je nesreče, posebno pri težko naloženih vozovih. Radi tega je okrajni cestni odbor izdal prepoved prehoda s težkimi vozovi toliko časa, dokler se most na nevarnih in strohnelih mestih ne popravi. Občinstvo opozarjamo na to prepoved, da ne bi prišlo do kakšne usodne nesreče. S popravilnimi deli se bo pričelo takoj, čim nakaže banska uprava v Ljubljani tozadeven denar. Tozadevno vlogo je že vložil okrajni cestni odbor. Dravski most pri Borlu je velikega gospodarsko prometnega pomena, ker veže vse Dravsko polje s Haložami in sosednjo Hrvaško. Zgrajen je bil že leta 1878 in bi vsaka odložitev popravilnih del bila usodne važnosti za gospodarsko življenje prizadetega prebivalstva, zlasti pa sedaj, ko se bliža jesenska doba, ko je promet najživahnejši.

Slovenske gorice

Sv. Anton. Pesem klopotcev se veselo razlega prek naših goric: trsje je obilo obloženo z grozdem; le žal, da se je začelo v hudi suši pariti in celo sušiti. — Krizo čutimo tudi na posebnem polju: pri izbiri nevest... Zakonski jarem so si doselej naložili samo štirje pari in še tu so si ženinji pripeljali svoje izbranke iz drugih far. — Fantje in dekleta prosvetnega društva se pripravljajo, da svečano proslavijo 70 letnico smrti velikega škofa Slovskega. Spored bo objavljen v »Slovenec«, ki se dobi vsako nedeljo po rani maši.

zadolžil, da je kupil par volov, bi moral danes prodati deset parov volov, da bi plačal dolg. Malo pa je kmetij, ki bi ne bile obremenjene z dolgom 25.000 Din in še več. Suša na polju in v žepih

Ljubljana

Kongres narodnih noš

2.—5. septembra 1932

Zbiranje narodnih noš pred službo božjo na Kongresnem trgu dne 4. sept. t. l. je ob 8 po naslednjem sporedu: Izdeci in vozovi se zbirajo v Gosposki ulici. Narodne noše se zbirajo pred univerzo, pred Matico in ob južnem delu Zvezde. Pevec ob 8.30 pred odrom glavnega vhoda Nunske cerkve. Člani kulturnega in humanitarnega društva »Sočec«, v kolikor niso v narodnih nošah, se zbirajo na notranji strani trgovine Novak. Godbe pri meteorološki hišici v Zvezdi. Avtomobili parkirajo v Nunski ulici. Častni gostje z vabili, na odru »Sleherikaa«, ob obeh straneh oltarja (za dame so rezervirani stoli).

Zdravniške rešilne postaje bodo nastanjene: Prva pred univerzo, druga na magistratu, tretja na velesojmu.

Potek slovesnosti na Kongresnem trgu 4. sept. je naslednji: Pred službo božjo slavnostna fanfara raz balkona univerze. Pričetek službe božje oznanijo trije topovski strelci na Gradu. Konec službe božje ob 9.30. Fanfara pred slavnostnimi govori. Govor pokrovitelja kongresa, župana ljubljanskega dr. Dinka Puca, govor predsednika kongresa, senatorja g. dr. Valentina Rožiča. Nato delile narodni noši mimo tribune. Sprevid krene ob 10 po naslednjih cestah, ulicah in trgih: Vegova—Emonska—Cejzova—Sv. Jakoba trg—Stari in Mestni trg—Stritarjeva—Tromostovje—Marijin trg—Miklošičeva—Dunajska—Gospodstva na velesojmu.

Ocenjevanje narodnih noš, posameznih in skupin bo ob 11 pred paviljonom »K« na velesojmu. Mestna občina bo naknadno izdala krasne diplome za prvo, drugo in tretje nagradne, ki bodo nagradencem gotovo lep in dragocen spomin naše prve manifestacije velikega sloga.

Zborovanje zastopnikov in poverjenikov iz raznih krajev narodnih noš, v svrhu organizacije zveze, društev za ocvanje narodnih noš, bo v nedeljo ob 11.30 v restavracijski pisarni na velesojmu. To zborovanje bo imelo velevažen namen za osnovanje zveze za čim širšo propagando ocvanja narodnih noš ter bo nekaj temeljni kamen za poznejšo grandiozno vse-slovensko organizacijo za ocvanje narodnih nos. Vabljeni, ki prejmejo pravočasno vabila, naj se izvolijo tega velevažnega zborovanja zanesljivo udeležiti.

Budnica ob 6 v nedeljo dne 4. t. m. se bo pomikala po naslednjih trgih, ulicah in cestah: Zvezda, Kongresni trg, Gosposka ulica, Turjaški trg, Breg, Sv. Jakoba most, Sv. Jakoba trg, Stari in Mestni trg, Poljanska cesta, Sv. Petra most, Skofja ulica, Sv. Petra cesta, Marijin trg, Wolfova ulica, ob vrtu Zvezde, Selemburgova ulica, Prešernova ulica, Miklošičeva cesta, Dalmatinova ulica, Dunajska cesta, Aleksandrova cesta, Narodni dom, razhod.

Legitimacije narodnih noš žigosajo na velesojmu v Kongresni pisarni v nedeljo od 11 dalje do 7 zvečer.

V soboto 5. t. m. bo svečano razsvetljen ljubljanski nebotičnik. Na vrhu bo montiran velikanski zvočnik, ki bo prenašal slavnostni radio program ljubljanske radio-postaje.

Častni gostje na tribuni v nedeljo 4. t. m. ob 9 na Kongresnem trgu se s tem navkljudneje obveščajo, da je obleka pri službi božji svečana.

Za vse svečanosti Kongresa narodnih noš se ne bo zahtevala nikakva vstopnina, pač pa se bo pobiral ob vstopu na Kongresni trg v nedeljo od 8 dalje ter na Velesojmu med revijo narodnih noš Kongresni dinar, ki naj ga občinstvo ne odklanja.

Izdeci pri sprevedu narodnih noš naj oskrbe konje sami.

Narodne noše imajo v nedeljo 4. t. m. ves dan prost vstop na Velesojmu.

Legitimacije narodnih noš žigosajo na Velesojmu v Kongresni pisarni v nedeljo od 11 dalje do 7 zvečer.

Jaz pa grem z ženkico Vando
k Slamiču slednji večer
gori na cvetno verando
— lepše drugod ni nikjer!

Koroški rojaki in prijatelji Koroške!

Danes opoldne prispejo z vlakom ob 12.25 skozi Jesenice udeleženci slovenskega kongresa narodnih noš iz mile nam Koroške. Udeležencev bo okoli petdeset, posebno močno so zastopani Ziljani v svojih slikovitih starodavnih nošah.

Pohitimo vsi na postajo k sprejemu, ki naj dokaže, da kri ni voda!

Sestre in bratje iz Korotana: Bog vas sprimi!

Sprejem čeških gostov

Ljubljana, 2. septembra.

Z brzovlakom, ki privozi na glavni kolodvor ob 17.10, se je danes pripeljala v Ljubljano skupina čeških gostov, ki bo prisostvovala kongresu narodnih noš. Na peronu je čakalo najbo večje število ljudi, ki so češke goste sprejeli z živahnimi pozdravnimi klici. Ljubljancem so bili sicer za spoznanje razočarani, kajti pričakovali so večjega števila udeležencev iz Češkoslovaške, in sicer v narodnih nošah. Skupina dospelih gostov pa šteje komaj 25 oseb. A pripomniti je treba, da je to šele prva skupina udeležencev iz Češkoslovaške. Dospeli so samo Čehi iz Plzna — v navadnih potnih oblekah seveda; narodne uče imajo shranjene v svoji prtljagi. Tej prvi skupini češkoslovaških gostov sledi skupina narodnih noš iz Prage, katerih prihod pa še ni končno veljavno določen. Pač pa se pripeleje z vlakom, ki privozi v Ljubljano ponoči ob 4.20, večje število Slovakov.

Despetle gostje je v imenu mestne občine z zbranimi besedami pozdravil g. dr. Bohinje, v imenu društva »Sočec« g. dr. Ražem in v imenu Češko-slovenske lige g. dr. Egon Stare. Iskreno dobrodošlico jim je izrekel tudi g. senator dr. Rožič, predsednik odbora za kongres narodnih noš. Slavnostnemu sprejemu so prisostvovali: Ilje š g. podkonzul Cibulka, za bansko upravo g. dr. Šter, za Češko Obec g. Václav Skružný in skupina Slovencev v slovenskih narodnih nošah, ki je poklonila gostom lepe šopke cvetle.

Za prisrčen sprejem se je zbranim Slovincem nato z daljšim govorom v srbohrvaškem jeziku zahvalil g. Joško Burda, tajnik Češkoslovaško-slovenske lige v Plzni, in v češkoslovaškem jezika g. Rudolf Andre, zastopnik narodopisnega društva v Plzni, ki je zaključil svoj govor z mogočnim vzklikom: »Živel kralj Aleksander! Živeli Jugoslaveni!« Zbrano ljubljansko občinstvo se je navdušeno pridružilo govornikovemu vzklikanju in nato v sprevedu spremijalo goste v mesto.

Češko-slovaški poslanik g. dr. Flleder se pripelje v Ljubljano danes ob 8.10 dopoldne k otvoritvi velesojma.

Ne potrebujem reklame. delo govori!
PRALNICA, LIKAUNICA IN CISTILNICA OBLEK
Ljubljana. Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Kaj bo danes?

Kino Kodelfeivo: Ob 8. »Gospodična tajnica«. Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Kino Kodelfeivo: Ob 8. »Gospodična tajnica«.

Občni zbor Pokojniškega zavoda bo v nedeljo, dne 4. septembra ob 10 dopoldne v zbornišni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in ne v novi sejni dvorani zavoda, kakor je bilo objavljeno, ker ta še ni popolnoma dovršena. Na predvečer obnega zborni, t. j. v soboto, dne 3. t. m. se vrši ob pol šestih zvečer na najvišjem nadstropju nebotičnika, ki bo slavnostno razsvetljen, družabni večer delegatov, ki so vsi našikrenejše vabljeni.

Ženska obrtna šola v Ljubljani poziva deklice, ki so bile pri vpisovanju zaradi starosti zavrnjene, naj se še enkrat oglase pri šolski upravi.

Kopalni vlaki Ljubljana—Ježica, S. 1. septembrom t. l. se je spremenil vozni red vseh potniških valkov na kamniški progi. V zvezi s tem se je spremenil tudi vozni red za kopalne vlake na progi Ljubljana gl. kol.—Ježica in obratno. Po no-

vem voznem redu odhaja kopalni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 12.30 in prihaja na Ježico ob 12.43, nazaj z Ježice ob 19.22, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 19.40. Ti kopalni vlaki vozijo slejkoprej samo ob nedeljah in praznikih in ob lepem vremenu.

Trije poljanski romarčki, o katerih smo pisali, da so priromali tri dni peš bosonogi Ljubljano, so večeraj odromali nazaj domov v daljno Četeno ravan. Ponje je prišla teta, ki je pripovedovala o veliki revščini, v kateri živijo ti otroci, ti trije in še dve mlajši sestrici. Saj že sedem let niso jedli belega kruha pri njih, v šolo pa morajo v najhujši zimi napol nosi, le v cunjeh oviti. Na pobudo »Slovenca« so jim razne ljubljanske gospe nanosile obleke in čevljevke za vse tri in še nekaj kovačev za očeta. Romarčki so se prav prijazno in s solzami v očeh poslovlili od dobre gospe ječarjeve, ki je tako materinsko skrbela za nje, dokler so bili v Ljubljani.

Novi »Adresar Ljubljane«

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Urejevanje Ceste za Gradom. Z ureditvijo Streliske ulice, ki je bila regulirana predlanskim in lani, je postalo nujno vprašanje ureditve Ceste za Gradom. Promet za gradom je vzrok in tudi avtomobilistom veliko ljubši, ker odpadajo tu vsa ozka grla, ki zadržujejo vozni promet na Karlovski cesti, na Starem in Mestnem trgu. Zato se je mestni gradbeni urad odločil, da Cesto za Gradom čimprej razširi in tlakuje. Cesta za Gradom je ozka, razširiti jo skoraj ni mogoče ne v breg, ki so ga že pred 20 leti veliko odkopali, ko so cesto prvič razširjali, na drugo stran proti Gruberjevemu kanalu pa tudi skoraj ne. Odločili so se zato za posebno konstrukcijo, ki je prva te vrste v Ljubljani. Ob cesti bodo napravili železobetonski hodnik za pešce na ta način, da bo hodnik kakor nekaka terasa visel nad brežino Gruberjevega kanala. Hodnik bo poldrugi meter širok, S temeljem ceste bo železobetonska terasa zvezana po 48 sidrih, ki so vzdani 5 metrov daleč v cesto dobrih 50 cm pod nivojem. Sidra so kakor veliki betonski batji, ki so drug poleg drugega položeni globoko pod cestni vlak. Sidra imajo na koncu veliko težko kepo iz betona. Hodnik bo na ta način dovolj trden, ob kraju pa bo imel še železno ograjo. Cesta bo s tem precej pridobila, ker doslej tam hodnikov sploh ni bilo. — Obenem z napravo novega hodnika izpeljujejo po Cesti za Gradom tudi cestno in hišno kanalizacijo, naposled pa bodo cesto še tlakovali z malimi granitnimi kockami. — Grušč, ki ostaja pri delih na tej cesti, odvažajo v bližnjo Strelisko ulico, ki jo bodo v njenem zadnjem delu skoraj za pol metra dvignili ter tako popolnoma zravnali. Te dni so v Streliški ulici napravili tudi nov hodnik ob Pustovem zemljišču, na nasprotni strani pa so hodnik dvignili. Streliška ulica bo tako počasi vendarle popolnoma urejena.

Množina rib na trgu. Napoved, da bodo večeraj prišle na trg cenene morske ribe, se je res uresničila. Včerajšnji ribji trg je bil zelo bogat sladkovodnih, zlasti pa morskih rib. Morske ribe je dobavila v glavnem ribiška zadruža »Njivice« z otoka Krka in sicer največ tunine. Kljub veliki množini so bile ribe že do 10. po večini razprodane. Prodaja morskih rib po nižji ceni pa se bo še nadaljevala, tako, da bomo mogli ljubljancem še vso jesen, dokler bo lepo vreme, jesti poceni ribe. Tržno nadzorstvo je pri drugih prodajalcih, ki so doslej brez ovir prodajali morske ribe, zaplenilo 115 kg raznih rib. Ta množina pomeni pravi rekord na trgu, ker še nikoli ni bilo v enem dnevu zaplenjenih toliko rib.

Zobna praksa

Dentist Pavel Vrankar

zopet redno ordinira

Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica 21.

Varnostni ukrepi na dijaškem trgu. Nena- vadno živahni promet na letošnjem dijaškem trgu je vzbudil pozornost tudi policije in pa mestnega trga. Saj so dijaki v gneči silili celo s trotoarja na cesto in tako ovirali promet ne samo pešcem, temveč tudi tramvajem in drugim vozilom. Zato je dal mestni magistrat večeraj navezati med drevesa na Krekovem trgu debelo žico, ki preprečuje, da bi dijaki silili na trotoar in morajo tako ostati lepo na trgu, kjer je dovolj prostora. Pešci pa imajo v teh živahnih dnevih dijaškega sejma prosto pot po trotoarju, dijaki so pa na varnem, da ne bi kakega neprevidnega povozil tramvaj ali celo avto.

Kavarna in vinočoč »Central«

Toči: Ljutomersko vino Din 8.—
Traminec » 10.—
Cviček » 12.—
Rizling » 12.—

Dnevno koncert. — Se priporoča ANA MIHOLIČ.

Obrtniški tovariši! V nedeljo prirede obrtniške organizacije ob 9 dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev veliki obrtniški zbor. Važno zborovanje kliče slehernega našega tovariša, da se ga udeleži. Pridite zato vsi in sodelujte pri vprašanjih, ki so velikega pomena za Vaš nadaljni položaj. — Obrtniško društvo v Ljubljani.

Bluze, damsko perilo, torbice, rokavice in nogavice, ima v krasni izbiri trvdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Srajce, kravate, naramnice, žepne robce in nogavice, kupite najbolje pri trvdki Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Pumparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

MOTOH-KAVA dnevno sveže prazena!
MOCCA-KAVINE-KOCKE à Din 1.— za turist.
LJUBLJANA. Vodnikov trg 5 — telefon 25-77

Naznanila

Ljubljana

Dobrovoljci. Na vabilo strelske organizacije ste vabljeni k posvetitvi strelske društvene zastave dne 4. t. m. na vojaškem strelišču — Dolenjska cesta. Zbirališče istolam ob trčičrti na 11. Udeležite se polnoštevno. Dobrovoljci Tomaž Lapanje, Luka Jager, Kovačević Peter, St. Vid; inž. Perko Nace, Ljubljana; Svetličić Vladimir, Rakek; so dobili dobrovoljsko »uverjenje«.

V glasbeno šolo Nar. žel. glash. društva »Sloga« se vrši vpisovanje gojencev 5., 6. in 7. septembra od 8—12 in od 16—18 v društveni glasbeni dvorani v »Ljubljanskem dvoru« (Pražakova ulica). Razdelitev učnih ur bo v soboto 10. septembra in sicer: za gosli ob 16, za klavir ob 17 in za ostale instrumente ob 18. Z rednim poukom se bo pričelo v ponedeljek 12. septembra. Tozadevna okrožnica je nabita na šolski deski v veži pred društveno glasbeno dvorano ter v veži ravnateljstva dr. železnice.

Uprava UROIR, pododbor Ljubljana, vabi vse tov. rez. častnike, da se v čim večjem številu udeležijo državne strelske tekme s proslavo razvilja zastave, dr. Nj. Vel. kralja, ki se bo vršila v navzočnosti Nj. Vel. ali njegovega zastopnika v nedeljo 4. septembra ob 11. Po razporedu se zbirajo tov. rez. častniki na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti od 9 do 9.30. Častniki prisostvojujejo svečanosti v uniformi. — Uprava UROIR, pododbor Ljubljana.

Zagorje. V Zadrudnem domu je jako živahno. Pripravljajo se na Lavtižarjevo opereto »Adam Ravbar«, ki nam jo pokažejo danes in jutri. Ker je pevski zbor pod spretnim vodstvom G. Rozmana preskrbel Zagorjanom že marsikak krasen užitek, pričakujemo, da bo tudi sedaj dobro rešil svojo nalogo. Tudi kulise bodo menda prav lepe — in kostumi za nastopajoče osebe novi. Bomo ali gledali?

Sv. Lenart v Slov. gorah. »Miklova Zalac« bo v nedeljo 4. septembra ob 15 na društvenem oaru v Nar. domu. Igralci Prosvetnega društva od Sv. Lovrenca na Dravskem polju gostujejo z njo pri nas. K tej lepi narodni igri iz tužne Korške iskreno vabimo vse domačine in sosede od vseh strani: Nikomur ne bo žal!

Cerkveni vestnik

Marijina kongregacija gospodov in mož ima jutri ob pol 7 v cerkvi sv. Jožefa (ne v kapeli) pri stranskem oltarju skupno sv. mašo in ob 6.45 pa pri glavnem oltarju skupno sv. obhajilo. Vljudno vabljeni vsi!

II. vnanja Mar. kongregacija pri uršulinkah ima mesečni shod v nedeljo 11. septembra ob navadni uri. Jutri, 4. septembra, ne bo shoda. — Vdileži.

Možje in mladeniči, člani Križanske moške kongregacije! Ne pozabite, da obhajamo jutri v Križankah Marijino proslavo pamesto na praznik Marijinega rojstva. Duhovno opravilo jutraj in zvečer ob šestih. Pri jutranjem opravilu skupno sv. obhajilo. — Zvečer po govoru sprejem učnih članov.

Stelna kongregacija Kraljice presv. R. v. ima svoj shod danes ob četrti na sedem zvečer.

Kulturni obzornik

Tri knjige »Modre ptice«

Emil Ludwig: Napoleon. (Prevedel Josip Vidmar.) — Založba je presenetila našo javnost z modernim življenjepisom, ki je zbudil mnogo zanimanja med našim občinstvom, saj je bilo te vrste slovo pri nas dočena neznana. Z Ludwigovim »Napoleonom« se je začela pri nas vrsta modernih življenjepisov — da namreč ta pojav ne bo brez naslednikov, nam priča že izdaja Zweigovega »Fouchéja«, ki je izšel kmalu za »Napoleonom«. — Kot uvod v sodobno biografsko leposlovje (vie romancée) Ludwigo Napoleon kljub mnogim vrlinam, ki so pisateljevo ime proslavile, morda ni bil ravno najprikladnejše delo — morda bi bilo kazalo objaviti kakšnega Lyttona Stracheya ali Andréa Mauroisa — a nedvomno je zbudil pri nas zanimanje za to panogo leposlovja in to je prav, da si svetlo zanimanje zanjo že popuščajo. Ludwigov opisovatelj privlačno in napeto, gostiti in dramatično oblikovali razne dobe življenja svojih junakov, obdobja vredno je tudi njegovo poznanje gradiva. Tega gradiva se pa poslužuje precej samovoljno in marsikdaj v protislovju z objektivnostjo, kar so mu mnogi strokovnjaki, zlasti poklicni zgodovinarji in psihologi, že mnogokrat dokazali. Kar tiče »Napoleona«, je nekoliko mučno gledati, kako se je avtor trudil, da bi njegovo veličino spravil v sklad z nekakšnimi pacifističnimi težnjami, na katere ostanja svoj lik Napoleona. Že v prvih stavkih, ko označuje lastnosti, ki jih je Napoleon podedoval po svojih starih, gotovo namenoma izpušča cesarjevo oblastilnost. Sploh vse lastnosti, ki bi utegnile kazati krasno podobo velikega Korzičana, kakor si jo je bil Ludwig zamislil, je spretno zakril. Le-teh navajajo zgodovinarji — Delbrück, Srbik — da o Wernerju Heemannu ne govorim, ki je napravil o Napoleonu zelo mračno sliko — in tudi simpatizerji, kakršni je n. pr. Merežkovski — toliko in takih, da bi čitatelj imel docela drugačno predstavo o Ludwigozem junaku, če bi jih poznal. Lastne Napoleo-

nove zapiske uporablja Ludwig z neomajno vero v njih popoln in dokumentarno resničnost, ne da bi mu kdaj prišlo na um, da je Napoleon namenoma kaj tako in tako zapisal. Ludwig navaja n. pr. izbrano Napoleonovo pismo cesarju Francu po bitki pri Marengu. Z izbranimi besedami ponuja zmagovalcu cesarju Francu mir. Da bi bila ta ponudba nastala v bojarni gleda bodočega razvoja položaja in da bi bil hotel Napoleon izrabiti svojo trenutno skrajno ugodno situacijo za dosego čim boljših pogojev, se zdi Ludwigo nemogoče, marveč mu je to pismo dokaz za pacifistično osnovno potezo Napoleonevega značaja! Pa druge stvari: O bitki pri Marengu je dal sestaviti Napoleon poročilo, v katerem so dejstva obrnjena v njegov prtil. Desalozevne zasluge močno zmanjšane; drugi generali so po njegovi zaslugi ostali v tisku neomenjeni, Moreau je bil obdolžen celo poverb, ne da bi se mogel braniti takšnih očitkov. V ostalem pa imenim samo še, da so Ludwigovi podatki iz vojne tehnike zelo nedostopni in pogrešni. Sicer je le malo strani posvetil vojni dogodkom, pa vendar so opisi prvega vojnega pohoda v Italijo, v pohodi iz l. 1805, 1812, zlasti pa v bitki pri Waterloo polni pogrešk. Tako sta popolnoma pozabljena organizatorični zmagovalci Napoleona Scharnhorst in strategični Gneisenau. — Tukaj sem navedel le nekatere nedostatke Ludwigove knjige, katerih mnogo več navaja v svoji knjigi »Der Fall Emil Ludwig« Niels Hansen, ki je iz ogromne literature in lastnih raziskovanj o Ludwigovem delu podrobno analiziral njegove vrline in napake.

Sigrid Undset: Jenny. (Prevedel Fran Albrecht.) — Letos nam obeta Jugoslovanska knjigarna prvi del najznamenitejšega dela velike norveške pisateljice Sigrid Undset, »Kristina, Lavransova hči«. Modra glica, ki je izdala prvo delo, s katerim je zaslovela na Norveškem, »Jenny«. — Knjiga je izšla l. 1911., ko se je pisateljica vrnila s potovanja po Italiji in tudi glavni okvir tega romana je Italija, zlasti Rim. Z veliko notranjo nepotnostjo je prikazana zgodba mlade slikarice, ki skuša iskreno ljubiti moža, s katerim se je brez globoke notranje nagnjenosti zvezala. Studija ženskega značaja, brez krike ali hinavščine, resnična v vseh potankostih, v glavni misli pa gotovo pogreška. Undsetova dokazuje v tem romanu, da je ženska, ki je napravila v svojem življenju napako,

nesposobna za razsodno in trezno mišljenje, da jo — kljub krasno naznačeni poti k sreči, ki se ji obeta ob človeku, ki ga resnično ljubi in o čigar iskreni ljubezni je prepričana — žene nezaupanje do same sebe, ki je bila sposobna usodne napake — v samomor. Vsi osnovni nagoni ženske so bistro opaženi in podani, dasi je glavni — kako bodi ženska družica možu — iz osnovne poteze Jennynega značaja ukrivljen in neizpolnjen. Mnoge odlične svojstvenosti velike pisateljice, ki so se v njenih poznejših delih kristalizirale in poglobile, so v tem začetniškem romanu že jasno razvidne vsaj v zaploдку. Neposrednost njenega gledanja v življenje je sicer še nekoliko zastrta s teorijami in problematiko, ki je ležala v tedanji literaturi, vendar je v knjigi poleg mnogih danes nevzdržnih idej in papirnatih prizorov še mnogo več nepozabnih in mojstrsko napisanih mest. — Sigrid Undset, ki se je tik ob koncu svetovne vojne spreobrnila h katolicizmu in velja danes za najznamenitejšo književno osebnost med katoliki, je tudi v svojih prejšnjih delih že — kljub neugani želji, da bi prišla kakorkoli življenju do dna — pokazala, bodisi direktno ali indirektno (kakor n. pr. v »Jenny«) — svoje nagnjenje do rešitve problema življenja v smislu naukov katolištva, zlasti je docela ustrezala njenim mislim svetlost zakonskega življenja, ki jo katolištvo zahteva. — »Jenny« je z ognjem in sposobnostjo napisan roman mlade žene, in prav je, da ga imamo za primerjavo z njenim zrelim delom, »Kristino«, ki ga bomo še letos dobili.

Blasco Ibañez: Kravate arene. Poslovenje Stan-ko Leben. — Med španskimi pisatelji novejšega časa je žel Blasco Ibañez po vsem svetu nedvomno največ uspeha. Bil je med borilci za republiko in je umrl leta 1928 v zagranju, ne da bi ukaal uredničenja svojih sanj. Zagnan v uspeh pri množicah mu je nemara odprl tudi dveri v naše prevodno slovo, dasi v umetniškem pogledu, v stvariteljski izvrsnosti, daleč zaostaja za drugimi sodobnimi španskimi romanopisci. Za veliko »Historia de la lengua y literatura castellana«, ki jo je v 14 zvezkih po čudnih načelih (sodobni pisatelji na pr. kar sami pišejo o sebi) izdal Julio Cebaldero y Frauca, je napisal pismo o sebi, v katerem se spretno zagovarja zlasti proti očitku, da preveč zvesto posnema svojo velikega učitelja Zolaja, vendar bi človek skoraj rajši pritrdil zlobnim jezikom, ki mu

podtikajo, da ima vse napake in nekatere odlike svojega učitelja. Naturalizem, kakršnega je Zola v svojih delih prvi pokazal svetu, živi z neznanimi lastnimi domisljicami in iznajdbami prekvašen, v vseh Blasco Ibañezovih delih. Večino le-teh bi bilo šteti med zabavno slovo. Odlikujejo se po izredni spretnosti in izvežbanosti pisateljevi, vendar je zlasti njegova domisljija dokaj uboga in glavni čar teh spisov tvorijo drobni in privlačni opisi, v katerih osredotoči pisatelj vse svoje mojstrstvo. Tako je na pr. do podrobnosti izdelan in čudovit opis priprav za bikoborbo in bikoborbe same v prvem poglavju »Krvavih aren«. »Krvave arene« je nedvomno zdaleka najboljši roman Blasco Ibañeza. Življenje torera, od mučnih in bridkih začetkov, preko slavnih dni do propadanja in žalostne smrti nekdanjega ljubljence, je popisano z natančnostjo in vernostjo, ki bi bila v čisti sodnemu protokolu. Slog mu je blesteč in v podajanju detajlov naravnost imeniten. Toda — pri vsem tem pogrešam nečesa, kar mi sicer daje užitek umelinac: kje so mimo vidnih ona nevidna, in vendar zmerno odločila ozadja dejanj in nehanj človeka, ki je v knjigi tako verno popisano? — Po »Krvavih arenah« sem vzel še enkrat v roko »Les bestiaires« od Henryja de Montherlanta. Ta »poslednji vitez«, kakor ga imenuje neki književni zgodovinar, nam tudi opisuje življenje v areni. Sam na svoj koži je doživel draž in privlačnost arene — a kako je umel vse to tolmačiti in konkretizirati! Vse podlne kanale, po katerih se pretaka struja, ki išče sproščanja v navdušenju arene in pa v mačofarstvu, v borbi z bikom, je Montherlant odkril in pokazal. Mitos bikoborbe, mitos bika, to znamenje, prastaro v zgodovini človeka, v katerem je ukoreninjena nekaka pobožna strast, je Montherlant neposredno prikazal. — Že ko sem nedavno na tem mestu zabeležil izid romana M. Andersena-Nexé, Prokletstvo, sem pripomnil, da se mnogi pisatelji, ki imajo socialne tendence, raje poslužujejo naravističnega načina pisanja. V njih vrsto štejem tudi Blasco Ibañeza. Zanimivo je primerjanje teh naturalistov z drugimi pisatelji, ki takisto gojijo socialne težnje v svojih delih, na pr. z Dostojevskim in njegovimi učenci, še bolj pa s strujo »arietokrat-ske« pisateljev, katerim pripada kakšen Montherlant. O tem bi bilo vredno kdaj spregovoriti.

Dnevna kronika

Ostale vesti

— **Otvoritev velesejma v radiu.** Govor gospoda ministra trgovine in industrije Ivana Mohoriča in govora gospoda Frana Bonača, predsednika Ljubljanskega velesejma ob otvoritvi letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesejma dne 3. t. m. ob 10 dopoldne bo s sejmšča prenašala ljubljanska radio oddajna postaja.

— **Izlet ljubljanskega Avtokluba na Lisco v Zasavju.** Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, nam je dostavil sledeče obvestilo: Kot je bilo že gg. članom potom klubskih glasila »Avto« sporočeno, se vrši dne 8. t. m. klubski izlet na Lisco v Zasavju s sledečim sporedom: Izletniki se zberejo najkasneje do 10 ure dopoldne v Sevnici na vrtu hotela »Triglav« pri kolodvoru, radi česar se odpotovati iz Ljubljane najkasneje ob 7 zjutraj čez Trebnje, Mokronog v Sevnico, kjer je določen tudi zajtrk. Ob 10 odhod iz Sevnice ob levem bregu Save do vasi Breg, nato navzgor mimo gradu Rude do sedla pod Lisco, kjer puste izletniki svoja vozila. Po večini skozi senčnat gozd pelje nato pešpot do vrha Lisce s prekrasnim razgledom. V koči SPD skupno kosilo, po kosilu nekako ob 15 nazaj k vozilom in nadaljevanje vožnje v Jurklošter in po dolini Gračnice v Rimske Toplice, kamor dospemo okoli 16. V Rimskih Toplicah je možnost kopanja v termalnih toplicah in nato bo v prostorih kopališča družabni sestanek izletnikov ob raznovrstni zabavi. Razhod po razpoložljivosti in dogovoru. Ljubljanski avtomobilisti se vračajo čez Trojane. Termin za prijavo udeležbe do vključno 5. t. m. (telefon 21-93). Vsi, ki so se že prijavili, ali se nameravajo še prijaviti, so vljudno naprošeni, da javijo obenem tudi število oseb, to pa radi pravočasne oskrbe prehrane v koči na Lisci.

Ljubljana zdaj je velik grad, ogledal ti bi si ga rad: Najprva pot: „Daj-Dam“, tam povedo ti kam!

— **Izlet v Split.** Izletni odbor Narodno prop. društva v Ljubljani vljudno sporoča vsem do sedaj najavljenim izletnikom na Jadransko morje, da je odhod iz Ljubljane v ponedeljek ob 18.20 skozi Zagreb na Sušak. Vsi udeleženci morajo dopotovati v Ljubljano, ker le na ta način uživajo četrtinsko vožnjo, kjer jim kongresna pisarna žigosa legitimacije za nazaj. Legitimacije veljajo za vse udeležence kongresa, ki so v narodnih nošah in za vse, ki potujejo iz Ljubljane v Split. Vsi izletniki naj se javijo v kongresni pisarni: Ljubljana, Velesejem, ker le tam žigosajo legitimacije za nje. Oni, ki se niso nakazali zneska za izlet, naj to poravnajo v Ljubljani pri izletnem odboru ali pol ure pred odhodom vlaka na vrtu kolodvorske restavracije, kjer je zbirališče vseh izletnikov. Glede prehrane in prenočišč na potovanju je v zornu preskrbljeno in v najlepšem redu. Vsa nadaljna navodila glede nastanitve za prehrano in stanovanje prejmejo izletniki v vlaku, kjer dobijo tudi posebne izkaznice z označbo hotela v Splitu. Izkaznica za četrtinsko vožnjo, ki velja 2 Din, prosi odbor, da se znesek poravnaja pri vožnji izleta na dan odhoda. Eventuelna navodila in informacije še v dnevnem časopisu, na kar se posebno opozarja.

— **Za album »Bela Krajina v slikah«.** Društvo Bela Krajina v Ljubljani prosi vse fotografe v Beli Krajini in Ljubljani, da darujejo po eno kopijo za album »Bela Krajina v slikah«. Slike naj bodo na zadnji strani opremljene z napisom, kaj slika predstavlja, datum in ime amaterja. Ker je zelo veliko lepih slik pri raznih amaterjih brez vrednosti, hoče društvo združiti vse v lep propagandni album. Po pregledu vsega materiala se bo ugotovilo, kaj še manjka in potem bo priredilo društvo izlet s fotografiranjem v velikimi ugodnostmi v Belo Krajino, da se zbirka izpopolni.

Lutz peči edino v Siski

— **Redno vpisovanje v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani** bo od 1. do 10. septembra 1932 vsak delavnik od 9—12 in od 15—18 v nedeljo in praznik pa od 10—12 dopoldne pri ravateljstvu DTS v Pražakovi ulici 8/I. (vogal Miklošičeve ceste 30). Kdor se vpiše v DTS lahko študira vse predmete, ki se učijo na drž. trg. šoli, doma. Šola poučuje poleg rednih predmetov tudi vse moderne jezike. Natančna, brezplačna pojasnila daje vodstvo šole osebno ali pa potom tiskanega prospekta, ki ga lahko vsakdo sprejme. Iz prospekta je razviden ves ustroj in vsi pogoji. Šola je osnovana na najmodernejših dopisnih metodah silniših šol v Zapadni Evropi. Pri pouku sodelujejo najboljši strokovnjaki trgovskih, jezikovnih in drugih ved, ki jamčijo za najboljši uspeh. Kdor se ne more vpisati osebno, naj takoj piše po prospekt in prijavnico. Redni pouk se prične 15. septembra. Kdor zadosti ostalim zakonom določilom (da ima nižjo srednjo šolo itd.) lahko potem polaga priv. izpit na drž. trgovskih šolah in pridobi pravice rednih absolventov te šole.

Ako želite svojo hčerko

res dobro trgovsko izobraziti, tedaj jo vpišite v Gorazdovo učni zavod (prejz Gärtnerei tečaj). Prvo vrstna učna metoda - radi tega izvrstni učni uspehi. Sprejema samo dekleta. — Vpisovanje do 6. septembra. Nunska ulica 19.

— **Nesreča v Zagorju.** Dne 30. avgusta se je v Weinbergerjevem kamnolomu ponesrečil Engelbert Kržišnik. Noge so mu prišle med dva vozčka, naložena s kamnom, ki sta jih stisnila in se je bati razdvojitve kosti. Ponesrečenec je vnet član tukajšnjega KPD in Krekove družine in jako marljiv hišnik v društvenih prostorih. Želimo mu, da bi skoraj okreval.

— **Nesreče na deželi.** V Polhovem gradu se je ponesrečil 74 letni občinski revež Janez Česnovar. Padel je doma po stopnicah in si zlomil desno nogo. — Na Viru pri Domžalah je padla z voza 12 letna hči posestnika Marja Arnez in si poskočevala desno ramo. — S hleva je padel v Strugah pri Kočevju 5 letni kajzarjev sin Matija Miklič in si zlomil levo nogo. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

— **Jugoslovanska knjigarnica v Ljubljani** priporoča: Nell-Breuning O.: Die soziale Enzyklika. Erläuterungen zum Weltfriedensheft Papst Pius XI. über die gesellschaftliche Ordnung. 255 strani, nevez. 68 Din. Bröll K. P.: Die eucharistische Seele. Band I.: Vom Wandel in der Gegenwart des Eucharistischen Gottkönigs. 84 strani, nevezano Din 20. Bröll K. P.: Die eucharistische Seele. Band II.: Christus ist ihr Leben. 180 strani, nevez. Din 29. Classen S.: Geistliche Übungen des heiligen Bonaventura. 120 strani, nevezano Din 29. Hummel K. Dr.: Wie werde ich anders. 118 strani, nevez. 15 D.

Karrer O.: Seele der Frau. Ideale und Probleme der Frauenwelt. 220 strani. Vez. Din 77. Knoll A. M.: Der soziale Gedanke im modernen Kathedismus. 317 strani, vez. Din 58. Müller W.: Die Adventisten. Was man von ihnen wissen muss. 47 str. Nevez. Din 7. Redlich V. P. Dr.: Religiöse Lebensgestaltung. Zwei Briefe als Einleitung. 160 strani, vez. Din 47. Sailer J. M.: Priester des Herrn. Texte über Priesterbildung, Priesterleben und Priesterwirken. 220 strani, vez. Din 71.

— **Hudo zaprtje, katar debelega črevesa, napenjanje, motenja v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku, odstrani naravno »Franz-Josef« grenčica** — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Narodni zaklad.** Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi za gosli in klavir, priredil Josip Vedral, bivši profesor glasbe na ljubljanskem konservatoriju, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izdava za gosli 10 Din, klavirsko spremljanje 30 Din. Omenjeno zbirko toplo priporočamo zlasti šolski mladini, ki se prične učiti gosli. Poleg violinske šole bo uporabljala uspešno te pesmice in se bo tako seznanjala z našo narodno pesmijo. Najbolj znane narodne pesmi po številu 25, obsega pričujoči zvezek, harmonizirane v najlažjem slogu tako, da te napeve z lahkoto obvlada učenec že v prvi polovici učne dobe. Še več veselja do tega glasbila bo vzbudilo v učenca, ako jih bo igral ob spremljevanju klavirja, na kar

naše gg. učitelje gosli še posebej opozarjamo. — Spremljevanje je istotako prirejeno v prav lahkem slogu in ne bo delalo nobenih preglavic in težkoč, učitelj pa bo s tem dosegel tem večji uspeh.

— **Halo! V nedeljo in ponedeljek v Zgornji Kašeli k Gradu.** Zganjanje! Prve pečnice! Zlahtne ribe! Avtobus vozi izpred Mestnega doma vsake pol ure do 12 ponoči v vsakem vremenu!

— **Posestniki velesejma opozarjamo na češki paviljon,** kjer se toči pilsensko pivo Prazdroj-Urquelle.

— **Ljubljanci, okoličani in gostilničarji.** V nedeljo 4. in v ponedeljek 5. septembra na žegnanje v nove povečane gostilniške prostore k županu Pečarju na Črnuče. Tam dobite okusna jedila in dobro kapljico. Na svidenje!

Udeleženci velesejma in revije narodnih noš imajo svoje sestanke v prvorazredni kavičarni-kavarni »Petriček« na Aleksandrovi cesti.

— **Občinstvu priporočamo** brivsko - frizerski salon Stanko Kelšin, Miklošičeva cesta 13 v palači Mestne hranilnice.

— **Mednarodni velesejem v Pragi** bo v dneh od 4.—12. septembra. Pojasnila in legitimacije daje Českoslovaški konzulat, Putnik in Aloma Company.

— **»Franz-Josef« grenčica** privede prebavila do rednega delovanja.

Ure, zlatnina, optični predmeti
L. VILHAR
urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

Maribor

Iz javne in tajne obč. seje

Nova mestna ustanova »Mariborska mestna podjetja«.

Maribor, 2. septembra.

Radi poznega časa nam ni bilo mogoče snoči objaviti celotnega potoke občinske seje, ki je bila izredno dolgotrajna — trajala je skoraj do pol enajste ure. Na dnevnem redu javne seje je bilo še poročilo V. odseka, katerega je podal svetnik Murko. Radi krajevnih potreb je bilo odobreno prošnje za dovolilo gostilne, katere so vložili: Antonija Achtig, Mate Grubišič, Jakob Kapetanovič, Josipina Lorenčak, Majer Tomo, Nabavljalna za druga uslužbenec drž. žel., Preac Marija, Ramsak Marija, Rozman Ana in Zohar Marija. Istotako so bile odobrene prošnje Heleni Lukeš za stariarnico, Majerju Tomu za obrt avtoizvoščeka, odklonjene pa Rožancu Juriju za bufek, Samuč Francu za stariarnico in Maj. pharm. Josipu Vladoviču za lekarno in proizvajanje strupov. Odklonitev je motiviral občinski svet z ugotovitvijo, da ne obstoja krajevna potreba.

Na tajni seji so se obravnavale prošnje za sprejem v občinsko zvezo in zagotovilo sprejema. Vseh prošenj je bilo 56 ter so bile po večini polno rešene. Dalje so se obravnavale osebna vprašanja občinskih nameščencev: Po pragmatiki so napredovali Janko Jakšič, Ivan Maurič, Anton Kolar. Rodbinska doklada se je priznala Ivanu Setincu, Josipu Lukša, Leopoldu Avbiču in Oprenik Heleni. Stalnost se je priznala Jožetu Primožiču, odklonila pa Nagyju Josipu. Odklonjena je bila vpokojitev Franca Vidmarja in imenovanje Antona Cerarja za obratovodno planarje. O prošnji mestnih uslužbenec za podaljšanje poletnega uradnega časa na september bo sklepal upravni odbor.

V tajni seji je bil sprejet tudi Statut nove mestne ustanove »Mariborska mestna podjetja«, o kateri smo že svoječasno poročali. Področje ustanove obsega gospodarsko-donosno udejstvovanje mariborske občine, ločeno od njenega upravnopolitičnega in skrbstvenega udejstvovanja, njen namen pa je upravljanje in obratovanje občinskih podjetij po načelih sodobne zasebno-gospodarske tehnike. Premoženje nove ustanove bodo tvorili sledeči mestni zavodi in obrati s svojo imovino in obvezami: vodovod, klavnica, plinarne, elektriško podjetje, pogrebni zavod, avtobusni promet, kopališče, Mariborski otok, uprava mestne imovine in gradbeni sklad vsa mestna poslopja razven »rotožev« ter mestna zemljišča in gradbena uprava (del mestnega gradbenega urada, obsegajoč izvršujoče delo s podjetniškim značajem). Glavnica ustanove se bo določila naknadno po ugotovitvi in ocenitvi premoženja. Vrhovni vodilni organ ustanov bo občinski svet, kateremu je pridržana odobritev letnih proračunov in obračunov, volitve članov upravnega in nadzornega sveta itd. Upravni svet, ki prav za prav vodi ustanovo, tvorijo župan kot predsednik, podžupan kot podpredsednik ter deset članov občinskega sveta. Ravateljstvo, ki je izvršilni organ upravnega sveta, tvorijo štirje člani, katere izbere upravni svet iz svoje sredine. Neposredno vodstvo in uprava pa se poveri upravniku, kateremu je podrejeno neposredno vse oboje ustanove. Njegovo funkcijo lahko vrši član ravateljstva ali pa poseben za to določen nameščeneec. Nadzorni svet tvori pet občinskih svetnikov. Člani upravnega in nadzornega sveta se volijo po listah, funkcjska doba pa traja od obračunske do obračunske seje. — Statut vsebuje nadalje še podrobna določila o načinu uprave in računovodstvu ter preločne izvršilne odredbe. Sedanjí upravni svet, ki je bil sinoči izvoljen, je poverjen z organizacijo ustanove do pričetka prvega poslovnega leta, ki se začne s 1. januarjem.

V upravni odbor so bili izvoljeni občinski svetniki: Peric, Dr. Müller, Sabothy, inž. Dračar, Drago Roglič, Ošlak, Lenart, Bureč, inž. Jelenc in Tumpej. V upravnem svetu so Pugl, Tavčar, Poganičnik, Grčar in dr. Rapotec. — Končno je bil izpolnjen še upravni odbor Mestne hranilnice, v katerega so bili izvoljeni inž. Dračar, Ošlak, Sabothy, Pagon, trgovec Pinter in novinar Eržen, nakar je bila seja zaključena.

— **Za 130.000 dolarjev!** Te dni se je mudil v Mariboru bivši egipčanski kapetan Mahmud Omar Abaza iz Kaira. Mož je že od leta 1918 na potovanju po svetu in je prehodil Azijo, Afriko, Ameriko in Avstralo peš in deloma po železnici in parniku. Tudi je medtem prehodil vse evropske države razen Rusije. S tem svojim svetovnim potovanjem bi rad dosegel 130.000 dolarjev, ki jih je razpisala etnografska družba v Kairu za najboljši znanstveno gradivo, ki se nanaša na vse narode in zemlje. Iz Maribora nadaljuje svojo pot v Zemun.

— **Katoliška mladina** ima v nedeljo ob desetih sestanku s poučnim predavanjem o delavski okrožnici. — **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden do vključno 10. t. m. Vidmarjeva lekarna pri Arehu na Glavnem trgu.

— **Kopalna sezona v zatonu.** Ker se kopalna sezona bliža koncu, se je pričniti s 1. septembrom uvedla v kopališču celodnevna kopalna tura, t. j. vstopnice, kupljene dopoldne veljajo cel dan. Istotako je izpremenjen tudi avtobusni vozni red iz Kamnice in sicer vozi sedaj zadnji avtobus od kopališča ob 19.45.

— **Carinski dohodki v avgustu.** V preteklem mesecu je imela mariborska carinarnica skupno Din 4.289.244 dohodkov. Od tega odpade na uvoz Din 4.274.685 75 par in na izvoz Din 14.685 25 par.

— **Obrtniki imajo shod.** Dne 5. septembra se vrši ob 20. uri obrtniški shod v Zadrugi gospodarski banki na Aleksandrovi cesti. Na dnevnem redu je vprašanje sprejemanja in izvrševanja obrtniških del v tukajšnjih zavodih. Skupna obrtna zadruga vabi svoje članstvo, da se shoda sigurno udeleži.

— **Zopet petek brez rib.** Na večeršnjem trgu zopet ni bilo rib. Po zatrjevanju trgovcev je kriva vročina, ker se ribe že pri prevozu pokvarijo.

— **Cunje se ne dajo pogasiti.** Kljub neprestanemu polivanju z vodo gore cunje na pogorišču Arbeiterjevega skladišča dalje. Veliki, več metrov visoki in široki kupi cunj gore kot ogljenice v sredini, če pa pride tlenje v dotik z zrakom, bušijo takoj plameni na dan in cunje gore kljub temu, da so čisto prepojene z vodo. Gasilska straža je noč in dan na pogorišču ter skuša plamene takoj v pričetku, ko se pojavijo, zadušiti. Včeraj zjutraj pa se je zopet pojavil ogenj s tako silo, da ga straža ni mogla sama obvladati. Zopet je morala priskočiti na pomoč motorka in večje število gasilcev, da so odstranili nevarnost. Edina pomoč bi bila velike kupe tleh cunj čisto razkopati, toda gasilci tega ne zmorejo sami.

— **Krava in avtobus.** Na Pobreški cesti ravno pred kaznilnico je prišlo v četrtek popoldne do karambola med kravo, ki je bila vprežena v vozček, in mestnim avtobusom. Kravo je vodil kmetič s Pobrežja ter jo pri bližnjem avtobusno pravilno zapeljal na desno stran ozke ceste. Nenadoma pa je žival planila tik pred avtobusom v sredino in šofer se trešnju ni mogel več izogniti. Karambol je bil za kravo usoden, ker jo je vozilo podrla in kolesa so ji strla nogo. Na mestu nesreče se je znašla takoj kopica ljudi, ki so potegnili kravo ob kraj ceste, da je zamogel avtobus mimo. Kmetič je ves objokan stal poleg svoje edine kravice, dokler ni prišel avto mariborskih gasilcev, na katerem so ranjeno živčice prepeljali v mestno klavnico, kjer so ji takoj končali življenje.

— **Vpokojitve jetniških paznikov.** V mariborski kaznilnici so bili vpokojeni sledeči kaznilniški pazniki: Vižintin Franc, Podgornik Vincenc, Stebi Franc, Vetrli Franc I. Fabič Anton, Požar Andrej, Gorup Franc in Colja Stefan. Vsi navedeni imajo za seboj že preko 35 službenih let.

— **Po nesreči obstrelil sin.** Nesrečni slučaj se je zgodil včeraj v Ošeslavih. Posestnik S. je prijel nabitno lovsko puško, ki se mu je v rokah sprožila. Strel je zadel njegovega lastnega sina v glavo in vrat ter ga nevarno ranil. K sreči niso šibre presekale odvodnih žil, tako da se ga še zamogel pravočasno spraviti v mariborsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali ter mu potegnili iz vrata 10 šiber.

— **Preložitev lahkoatletске tekme.** Radi nepredvidenih ovir se preloži klubska lahkoatletska tekma med SSK Maratonom in SK Rapidom na dan 2. oktobra.

— **V nedeljo, 4. septem. veliki vrtni koncert** v gostilni Weber na Pobrežju. Igra godba katol. omladine. Zabava, dobro vino!

Ptuj

Premovanje konj v Ptuj se je vršilo v torek, dne 30. avgusta na mestnem sejmišču, dne 31. avgusta pa v Ormožu. Prignanih je bilo v Ptuj in Ormož nad 160 samih lepih konj. V Ptuj znašajo skupno izplačane premije nad 4000 Din, v Ormožu pa nad 5000 Din. Banskou upravo je zastopal višji veterinarski svetnik Pavlin iz Ljubljane.

— **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden in sicer od 5. do 10. t. m. gornji lekarna pri Zamorcu, magister Molitor.

— **Uradne ure pri okrajnem sodišču** so odslej od pol 8 do pol 13 in od 16 do 18.

— **Sele četrti dan ...** Po novi odredbi si morajo vsi jetniki pri nastopu kazni prinesiti s seboj za tri dni hrane; v jetnišnici imajo pravico do hrane šele četrti dan.

— **Podlegel.** Franc Merc, posestnik iz Nove cerkve, ki si je kakor smo poročali, iz obupa, ker je pogorel, prerezal vrat, je na posledicah težke poškodbe v ptujski bolnišnici umrl.

— **Požar.** Plameni so objeli poslopja posestnika Avgusta Sirovnika v Trzinu, občina Jurovec. Požar je upelnil skedenj in kolarnico ter podstrežje stanovanjskega poslopja. Zgoreli so tudi poljski pridelek, 10 kokoši in del obleke. Škoda se ceni nad 30.000 Din in je krila z zavarovalnino le deloma. Pri gašenju sta sodelovali požarni brambi iz Jurovcev in Sv. Vida. Vzrok požara še ni ugotovljen.

Inserenti!

V AŠA razstava na velesejmu ne bo dosegla svojega namena, če ne boste nanjo še posebej opozarjali v »Slovenec«. »Slovenec« ima kupnomočne naročnike v vseh krajih naše države in širom sveta! Dnevno nad 150.000 bralcev!

Inseratni oddelek »Slovenca«.

Osebnе izpremembe pri fin. ravnateljstvu

Ljubljana, 2. septembra.

Finančno ravnateljstvo je koncem avgusta in včeraj prejelo iz Belgrade ministrske dekrete, s katerimi so bile izvršene važne osebnе izpremembe na vodilnih mestih finančne uprave v Sloveniji. Ukazi so prišli naravnost iz finančnega ministrstva, ne da bi bila prej belgrajska javnost o tem obveščena.

Vpokojena sta finančni ravnatelj dr. Josip Povalej in pomočnik ravnatelja Martin Spindler. Za finančnega ravnatelja v Ljubljani je imenovan dr. Ljudevit Valjavec, dosedanjí pomočnik finančnega ravnatelja v Podgorici, za njegovega pomočnika pa Avgust Sedlar, dosedanjí načelnik oddelka za neposredne davke pri finančnem ravnateljstvu v Sarajevu. Ravnatelj dr. Josip Povalej je sam zaprosil za vpokojitev.

Nadalje so bili premeščeni k finančnemu ravnateljstvu v Belgradu Fran Pečnik, Blaž Naglič in Rajko Šetina, vsi računski inšpektorji VI. skupine ter računski kontrolorja VII. skupine Ivan Šporn in Fran Žitnik. Nadalje so bili premeščeni k savskemu finančnemu ravnateljstvu v Zagreb računski kontrolorji VII. skupine Danilo Herkov, Josip Cesar in Stanko Lazar, k drinski finančni direkciji v Sarajevu računski kontrolor VII. skupine Fran Meglič, v Novi Sad pa računski kontrolorji Josip Kolbezen, Ivan Laznik in Anton Porenta. K moravski finančni direkciji v Nišu so premeščeni računski inšpektorji Andrej Golob, Fran Fermančin in Fran Štrukelj, k zetski direkciji v Podgorico računski kontrolor VII. skupine Leopold Pehani.

V kratkem je pričakovati večjih premeštitev v okolišu dravskega finančnega ravnateljstva samega. Izvršene bodo večje osebnе izpremembe pri raznih davčnih upravah Slovenije.

Ne moreš v šolo? Vzgoji se sam!

Načel se sam vseh stvari, ki jih potrebuješ za svoj uspeh v življenju! Krepka volja! V letu dni znaš vse trgovske predmete, kakor tudi zadržane in katerikoli svetovni jezik. — Pisi na Dopolno šolo v Ljubljani, Pražakova 8, ali pa se oglasi sam. Informacije zastoj. Uradne ure 8—12, 2—6, nedelja 10—11.

Velike in hude pravde

Ljubljana, 2. septembra.

Zbiranje podatkov o velikih in hudih pravdah je tudi za širšo javnost zanimivo in poučno. Pravde pred deželnim sodiščem v časih finančnih in gospodarskih težav se silno množe. Končni podatki o pravdah za letošnje leto bodo pač nazorno pokazali, koliko velikih civilnih in meničnih tožb je bilo v letu 1932. Že sedaj je gotovo dejstvo, da so se menične tožbe le pri deželnem sodišču silno pomnožile in so že danes že za enkrat toliko presegle število meničnih tožb, ki so bile vložene pri ljubljanskem deželnem sodišču pred leti, kajti naš solidni trgovec je krepko in pošteno varoval svoj menični kredit in vedno točno honoriral menice. Zal letos zaradi krize ni bilo mnogim mogoče plačati ob roku svojih meničnih obveznosti in so prišli v neprimeten položaj, da je bila proti njim menica iztožena in s tem so dobili pri kreditnih zavodih gotovo črno pikico.

Deželno sodišče ima dva civilna oddelka, prvi obravnava civilne spore od 6250 Din, in sicer tako, da sodi sodnik-poedinec spore do najvišjega zneska 125.000 Din, senat treh sodnikov pa vse hude spore nad 125.000 Din. Pred tem oddelkom se obravnava tudi tožbe za ločitev zakona in kar je za povojne čase prav značilno, tudi tožbe o nezakonskem rojstvu otroka. Sodik-poedinec prvega oddelka je do konca avgusta zabeležil že 753 tožb in le v avgustu je bilo vloženi 118. Senat prvega oddelka je obravnaval prav hude pravde. Bilo jih je do 1. septembra 49 in je šlo za velikanske vsote. Tožbeni zahtevki so skupaj dosegli ogromno vsoto 7.733.690 dinarjev. Neka pravda teče za 1.433.600 Din.

Drugi takozvani trgovski oddelki vodi evidenco o tožbah trgovskega značaja, tako v prvi vrsti ožbe protokoliiranih tvrdk, zadržug in rudarske tožbe, kakor tudi menične. Meničnih tožb je bilo do 31. avgusta pri sodniku-poedinecu tega oddelka podanih 711, pred trgovskim senatom pa je bilo 9 meničnih pravd, ki so dosegle skupaj vsoto 2.500.000 dinarjev. Sodik-poedinec tega oddelka je dalje imel 137 trgovskih tožb, a senat 12, pri katerih je šlo za skupno vsoto 1.287.395 Din. Pred tem senatom se obravnavajo prav pravno zanimive zadeve. Oba senata sta letos že zabeležila skupaj 60 velikih pravd za skupno vsoto 11.570.995 Din.

Koledar

Sobota, 3. septembra: Evfemija, Doroteja in tovarisi.

Novi grobovi

† Cerkle ob Krki. Dne 1. septembra je umrl po dolgem bolehanju Janez Dušak, star 84 let, najstarejši član Marijine družbe za može.

LOV NA NANDU-NOJE

V južni Ameriki v državi Argentini živi na velikanskih travnatih stepah, pampah, afriškemu noju podobna žival — nandu. Nandu-noj, ki živi v argentinskih stepah v večjih skupinah, je v marsičem podoben tako redkemu in dragocenemu afriškemu noju. Je sicer nekoliko manjši od njega in njegovo perje ima mnogo manjšo vrednost, kakor perje afriškega noja. Pač pa je njegovo meso prav tako neužitno, kakor meso afriškega noja. S peresi nandu-noja se ne dičijo bogate gospe, tudi jih sicer ne uporabljajo za lepote, koristno se pa vendarle dajo uporabiti. Iz nandu-nojevih peres izdelujejo jako trpežna omela za prah. Tako omela uporabljajo v Ameriki zlasti za brisanje prahu z avtomobilov in drugih kovinskih izdelkov. Nandu-nojeva peresa so namreč zelo mehka in drobna kakor svila.

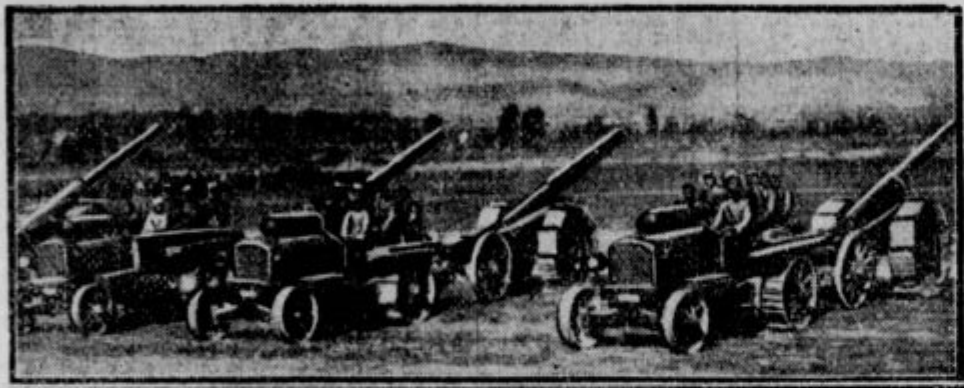
Lov na nandu-noje je zelo težaven. Temu lovu, ali bolje športu, se posvečajo le tako zvali gauči, silno spretni in izurjeni jezdec, ter hkrati pastirji velikanskih volovskih čred. Gauči so zlasti znani radi spretnosti v metanju lasa, še bolj pa radi metanja posebnega orožja, ki se imenuje bola. Z bolami namreč lovijo gauči nandu-noje. Ta lov je zanje v resnici plemeniti šport in kadar je zemlja po deževju še preveč mokra in neprimerna za obdelavo ali kadar gauči nimajo dela, se odpravljajo v skupinah po 4 do 5 mož na lov na nandu-noje.

Razumljivo je seveda, da se pri tem lovu gauči ne morejo ločiti od svojih konj, na katere so skoraj prirasli. Pri lovu nandu-nojev pa je konj prepotrben. Saj ti ameriški noji po hitrosti ne zaostajajo za afriškimi. Preprosti gauči se s prav posebno zvižajo lotijo težavnega lova. Na konjih odjezdijo, vsak oborožen s svojo bolo, v pampo, in skušajo najti krdelo nandu-nojev. Ko jih zapazijo v daljavi, se jim začne približevati v raztegnjeni ravni črti. Ko pridejo jezdeci že v precejšnji bližini, požene krajin jezdec na levo in desno krilo svoja konja. Na ta način stvorijo jezdec lok ter tako prepreči nandu-nojem, da bi se mogli razbežati na desno ali levo. Tako pode jezdec

noje pred seboj, ki beže vedno hitreje. Jezdec priganja svoje konje, ki dirjajo po stepi s skoro neverjetno naglico. — V eni roki drži gauč vajeji konja, v drugi pa vihti nad glavo bolo. Bola je vrv, ki ima tri konce. Na približno 3 metre dolgo vrv je v sredi privezana poldrugi meter dolga vrv. Na vseh treh koncih vrvi pa so privezane precej težke svinčene uteži v usnatih vrečicah. Za eno izmed teh vrečic drži gauč bolo in vihti ostala dva konca z utežema po zraku.

Tako se gauč v divjem diru približuje vedno bolj preplašeni in bežeči čredi nandu-nojev. Ko je gauč oddaljen od nandu-noja le še kakih 10 do 12 metrov, napade noja. Najprej dobro pomeri na noge bežečega noja in spusti v velikanskem zamahu bolo naprej. Naprej letita oba konca vrvi, ki sta obtežena, zadnji pa je konec z utežjo, katero je držal gauč v roki. Radi silnega zamaha švigne težka bola z neznansko naglico naprej, s sprednjima deloma bole zajame nojevi nogi in jih prav v tistem trenutku tudi zaplete. Takoj nato se zgrudi noj na tla, bola mu je vprav zvezala nogi. Medtem ko se skuša noj dvigniti s tal, je gauč že pri njem. Hitro skoči s konja, mu populi iz repa najboljšo perje in ga zopet izpusti. Takoj za tem se zopet postavi vsa pelotica v ravno črto in lov se nadaljuje naprej.

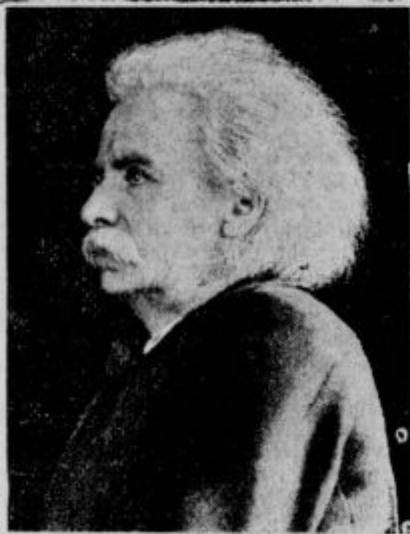
Zelo zanimiv je lov na nandu-noje z bolami in človek se ne more načuditi spretnosti gaučev, ki nikdar z bolo ne zgreše pred njimi bežečega noja. Lov sam gaučem ne prinaša velikega dobička in je zanje le zabava in plemeniti šport, ker perje itak nima velike vrednosti. Da je ta lov tako priljubljen, je razumljivo, saj nudi morda edino zanimivo razvedrilo na dolgočasnih pustih in velikanskih stepah južne Amerike. Dolgočasno pa mora biti življenje v teh krajih zlasti za gauča, ki živi večji del svojega življenja le med volli. Prav gotovo pa je sreča za nandu-noje, da njihovo perje ni dragoceno. Če bi se namreč tudi gospodarsko splačal lov na noje, tedaj bi jih spretni gauči že zdavnaj iztrebili.

Venki italijanski manevri v Apeninih. Pri velikihitalijanskih manevrih so sodelovali tudi težki motorni topovi. Na sliki vidimo baterijo teh ogromnih topov.

Moskiti na Spitzbergih

Doslej je bilo znano, da na Spitzbergih v nasprotju z Grönlandijo, Islandijo in najbolj na severu ležečimi deli Evrope in Azije, ne žive nikakršne mušice. Avstrijska ekspedicija, ki je preiskovala lansko leto notranjost Spitzbergov, je ob zahodni obali našla v Klast-Killen zalivu velikanske in zelo nadležne jate mušic. Prav tam so našli ostanke naselbine, ki so jo zgradili zato, da bi kopal premog. Delavci so to naselbino opustili že leta 1909. Zgradili pa so dva tolmuna za sladko vodo. V teh dveh tolmunih, v katerih se je zlasti poleti voda močno segrevala, so se zaredile mušice-moskiti. Najbrž so jih na kaki ladji zanesli na Spitzberge in na vsej Grönlandiji so se mogli uspešno razviti le ob teh dveh tolmunih. Da so se tako zelo razmnožili, je razumljivo, saj niso našli na Spitzbergih nobenih sovražnikov.

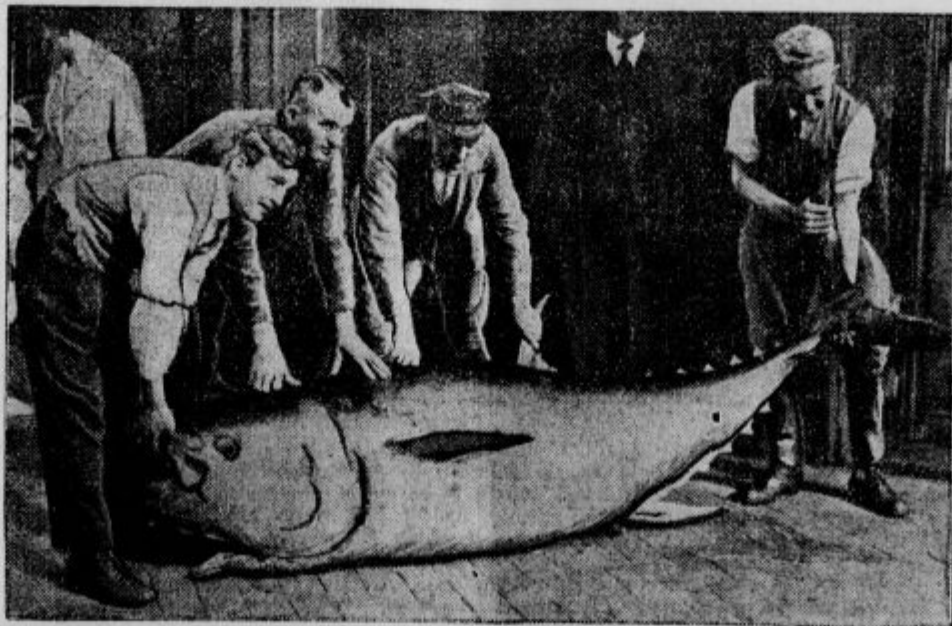
Komponist Edvard Grieg. 4. septembra bomo obhajali 25 letnico smrti odličnega komponista Griega, ki se je proslavil zlasti s suito »Peer Gynt«.

Največja knjižnica za časopise

Največjo knjižnico časopisov imajo v Angliji, kjer je knjižnica z 275.000 vezanimi letniki časopisov, ki so izšli po letu 1800 v Angliji in v inozemstvu. Skupna teža teh zvezkov znaša 20.000 ton in če bi polagali zvezek poleg zvezka, bi dosegli 200 kilometrov dolg pas, tlakovan z debelimi zvezki časopisov. Vse te vezane letnike časopisov so do delili sedaj posebnemu oddelku britanskega muzeja v Colindale v bližini Londona. Ker jih je bilo vedno več, so morali zanje zgraditi posebno stavbo. Knjižnica zglada na zunaj, kakor velikanška tovarna in ima šest velikih in obsežnih nastropij. Samo stavba je stala 13 milijonov dinarjev. Poleg knjižničnih prostorov ima knjižnica še obsežne čitalnice, knjigovoznice in uradne prostore. Ob otvoritvi knjižnice je zgodovinar Gilbert Murray poudarjal, da bo ta knjižnica za zgodovino preteklega stoletja čez sto let neprecenljiv zaklad za vse zgodovinarje poznajših rodov.

Grobovi v večnem ledu

Visoko v Altajskem gorovju v Sibiriji leži že v pasu večnega ledu in snega mnogo starih skitskih grobov iz zadnjih stoletij pr. Kr. Tak grob je odkril ruski arheolog dr. M. P. Griaznov pred kratkim in je izkopal vprav čudovite izdelke Skitov. Grob sam leži v umetni kameniti votlini, ki je visoka 2 m in napravljena 5 m globoko pod zemljo. Votlina sama je precej obsežna in je široka 7 in dolga prav toliko metrov. Z debelimi in neobtesanimi hodi je razdeljena v dve kamri. V eni izmed teh je našel raziskovalec z lepimi ornamentami in rezbarijami okrašeno mrtvaško krsto, v kateri pa ni bilo trupla. Tu so najbrž pokopali Skiti svojega poglavarja. V drugi kamri pa je ležalo 10 zaklanih rumenih konjev, ki so bili vsi popolnoma osedlani in zmazani. Mraz je ohranil te konje skoraj 2000 let nepoškodovane. Na vajejih, stremenih in sedlih je bilo sila veliko lepega okrasja. Tako so viseli s sedla lepo izrezljani lesení medajlončki. Nekateri od teh so bili pozlačeni in posrebreni, drugi pa pobarvani z modro, rdečo in rumeno barvo. Po starodavnem skitskem načinu in stilu so bile izrezljane na teh medajlončkih slike raznih živali, tako orlov, severnih jelenov in medvedov. Nekaj medajlončkov pa je imelo celo izrezljane človeške glave. Čez sedla so bile pogrujene preproge iz klobučevine in usnja. Nekaj preprog je bilo spletenih tudi iz žime. Te pletene preproge so imele uvezone slike iz bojev med živalmi. Dva izmed konj, ki sta bila poglavarju najbrž najdražja, sta imela krasno izdelane in deloma pozlačene maske iz klobučevine in usnja. Ena od teh je bila okrašena z rogovjem severnega jelena. Od sedel so visele na jermenih lepo poslikane pletene ploščice. Poleg tega okrasja je našel raziskovalec v grobu še veliko zalogo živil, kožuhov, orožja in drugih potrebščin, ki so jih pripravili mrtvemu poglavarju podložniki za pot na oni svet.

Velikanski tun. V kielskem zalivu so te dni ujeli velikanskega tuna, ki je bil težak 300 kg. Tuna so najbrž privabili velikanski roji lokard.

K stavki tekstilnih delavcev v Angliji. V lancashirskem okrožju stavka sedaj okrog 200.000 tekstilnih delavcev. Vsa dosedanja pogajanja med delodajalei in delojemalci so se razbila in prav verjetno je, da bo stavka dolgo trajala. Na sliki vidimo stavkajoče delavce, ki pohajajo po mestu Blackburn.

Konec ladijskega vijaka

Orodni ključavničar Franc Heudorf iz Berlina je prijavil pri nemškem državnem patentnem uradu nov izum, ki obeta popolnoma spremeniti paroplovno tehniko. Izumitelj je sestavil ladijski model, katerega pogajanja na popolnoma nov način. Za pogon je izumitelj porabil način plavalne tehnike, ki jo ima kit. Radi tega je dosegel kakor pravi, mnogo večje hitrosti, hkrati pa je ladja mnogo bolj okretna. Doslej so se mogle vse ladje gibati le naprej ali nazaj. Obratovanje ladij pa je bilo omogočeno le s krmili. Ladja, ki nasede in katera je opremljena z vijakom, mnogokrat ne more s počine nazaj v morje, ker visi postrani. Pri tem novem načinu pa je opremlil izumitelj ladjo z neke vrste plavutami, ki so nameščene na obeh straneh ladje. Teh plavut je lahko do 6 parov. Čim več jih je, tem večja je seveda hitrost. Stroški za opremo ladij s takimi plavutami niso veliki in zato bi lahko dobili tudi stari parniki take plavute. Izumitelj trdi, da bi ladja, ki bi bila opremljena s takimi plavutami, lahko prevozila progo med Evropo in Newyorkom v dveh dneh. Če bo izum pri praktičnih poskusih v resnici uspel tako, kakor obljublja njegov izumitelj, potem je nastopila v morskem plovbi nova doba.

Moderen nabiralnik krompirja. Na lipskem velesajmu so prvič pokazali, kako se pobira krompir, ne da bi se bilo treba pripogibati. Priprava, ki omogoča to tako lahko delo, je nekakšna košara iz pletene žice in posebne zakrivljene grablje z dolgimi in tankimi zobmi, s katerimi se koplje in nabira krompir. S temi enostavnimi grabljami se da v istem času pobrati polovico več krompirja, kakor z roko v istem času.

Letalci ne morejo več zgoreti

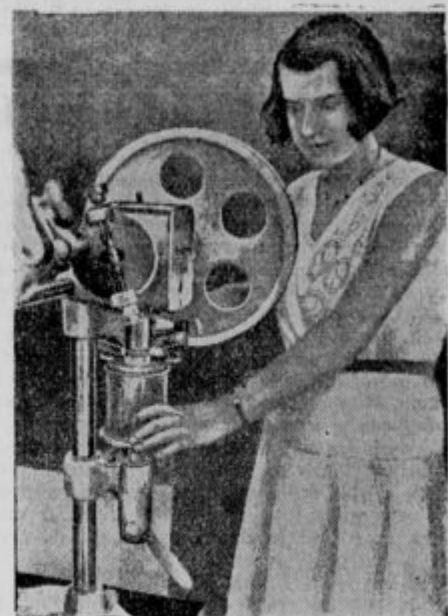
Pred komisijo znanstvenikov in tehniških strokovnjakov je pokazala Francozinja Biget v Lilleu zanimiv poskus. Sama je izdelala popolnoma ognja varno obleko za letalce, v kateri se letalec, če se vname letalo, lahko brez opeklin srečno reši iz gorečega letala. Iznajditeljica se je oblekla sama v izdelano obleko, nato so jo zavili v balo bombaževine, katero so polili z bencinom in zažgali. Potem, ko je bombaževina z velikanskim plamenom zgorela, so odvil izumiteljico in ugotovili, da nima niti najmanjših opeklin. Če se bo obleka obnesla tudi v letalih, bodo letalci s tem izumom rešeni najstrašnejše smrti, ki jih lahko doleti v letalih.

Revolucija v Ekvadorju. Pogled na Quito, glavno mesto ekvadorske republike v Južni Ameriki. V mestu je izbruhnila divja revolucija in uporniki so se že večkrat spopadli z redno vojsko. V političnih bojih je bilo ubitih 500 ljudi, po drugih poročilih pa celo že 5000.

Pes skočil s padalom

V St. Katarini v Kanadi so na neki policijski veselici napravili zanimiv poskus. Stražnik pilot se je dvignil z letalom v zrak in vzel s seboj policijskega psa. Med vožnjo je stražnik navezal psu na hrbet padalo in ko sta bila 2000 m visoko, je stražnik velel psu, naj skoči z letala. Pes je gospodarja ubogal, seveda je skočil za njim tudi stražnik. Obe padali sta se v redu odprli in oba sta srečno pristala na tleh. Kakor hitro sta bila na tleh, je pozdravil pes svojega gospodarja z veselimi lajanjem, tisočglava množica pa je obema junakoma navdušeno ploskala.

Konzerve si bomo delali sami. Na lipskem velesajmu je zbudil velika zanimanje aparat za domačo porabo, s katerim se dajo pločevinaste konzervne skatle na enostaven način neprodušno zapreti. Aparat se bo gospodinjam prav gotovo prikupil, ker je zelo priročen.

Jež je ptice

Doslej smo vedno mislili, da je jež zelo koristen žival, ki po vrstovih pobira le miši in polže. Zadnje čase so se nekateri znanstveniki delj časa bavili z ježevim življenjem in ugotovili, da ježi jedo tudi ptice. Tako so presenetili ježa, ki se je mastil z mladim škorcem. Enega pa je najbrž že pojedel. Verjetno je, da je jež nevaren za vse ptice, ki gnezdiijo pri tleh.

Mož: »Veš kaj, ljuba moja, sedaj pa morava varčevati. Prav rad bi imel, da bi si odslej sama šivala svoje obleke.«

Zena: »Veš, to pa ni mogoče. Ampak če hočeš, odslej naprej prav rada tebi šivam vse obleke.«

Orožnik je ustavil motociklista: »Vi ste vozili s hitrostjo 70 km skozi vas, Zapisal vas bom!«

Motociklist vzame iz žepa cigareto in ponudi orožniku: »Veste kaj, gospod orožnik, bodite tako dobri in napišite, da sem vozil s hitrostjo 90 km. V kratkem nameravam namreč prodati motor.«